



3 2044 127 178 242

HDWID

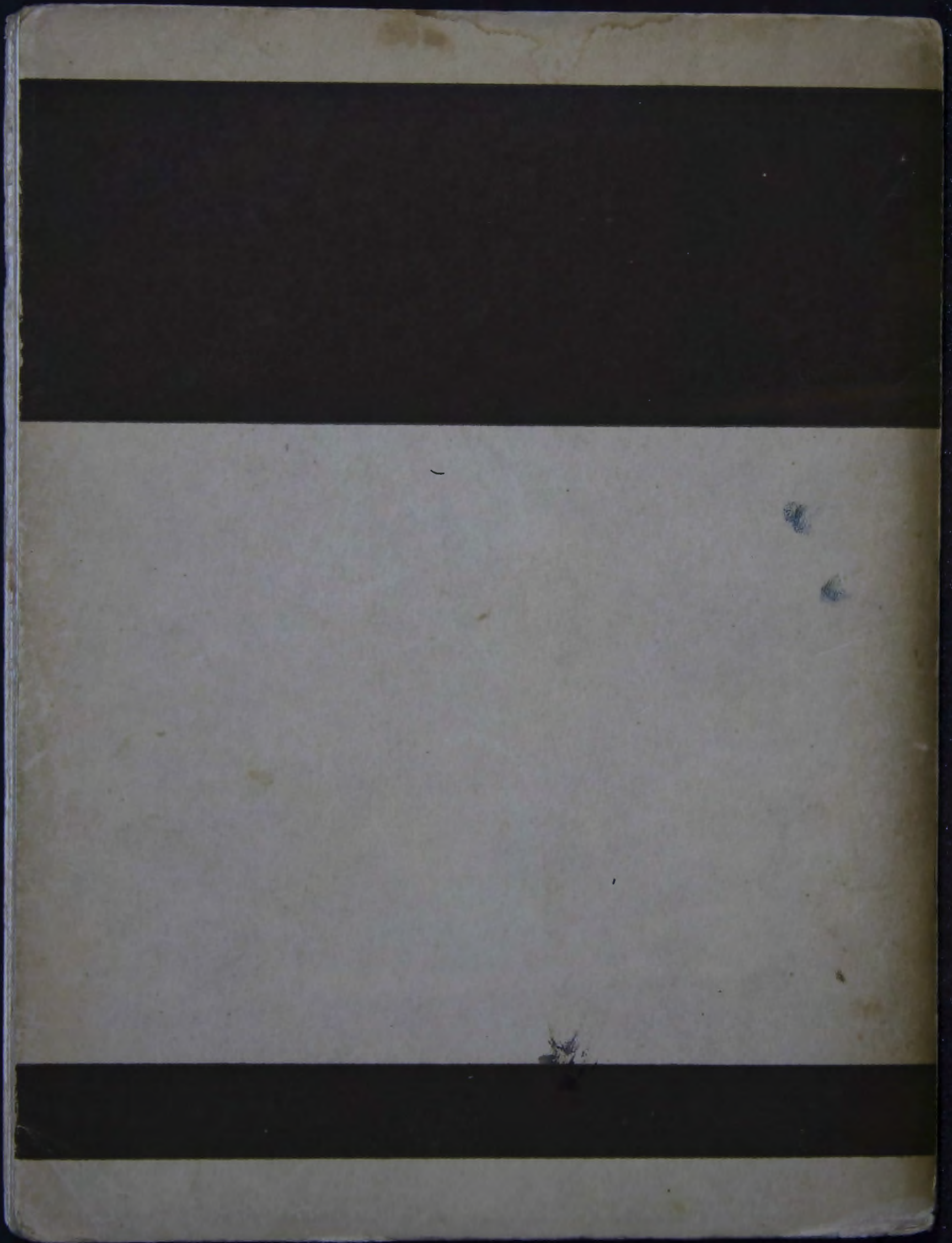
FRA MAND TIL KVINDE

LILI ELBES BEKENDELSER

4. OPLAG

HAGE & CLAUSENS FORLAG · KØBENHAVN.

FRA
MAND
TIL
KVINDE





EX LIBRIS
HELMER FOGEDGAARD

ALFRED MÜLLER. 1940

FRA MAND TIL KVINDE

F
L

FRA MAND TIL KVINDE
LILI ELBES BEKENDELSER



4. OPLAG

HAGE & CLAUSENS FORLAG

J. FR. CLAUSEN

KØBENHAVN

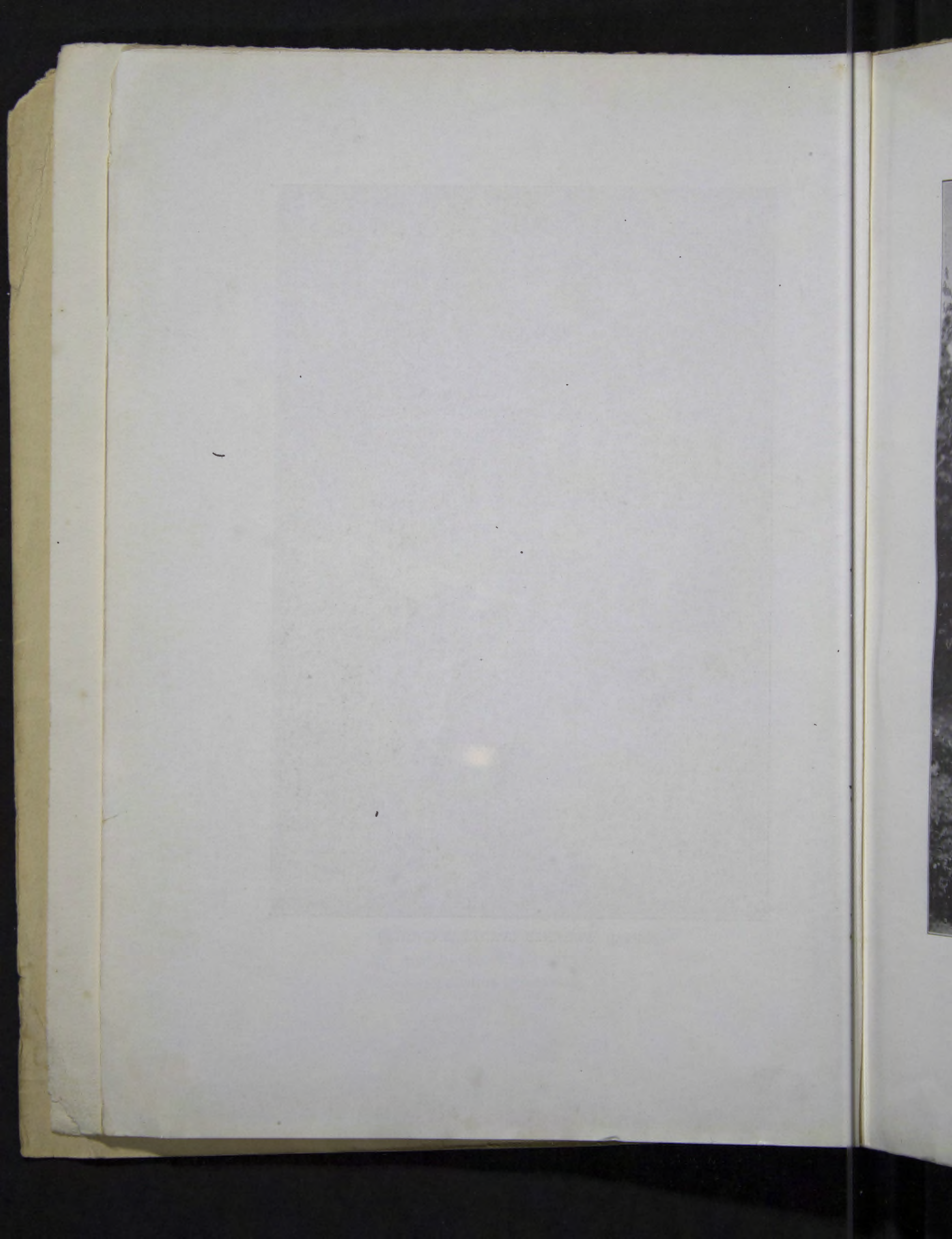
1931

COPYRIGHT 1931 BY HAGE & CLAUSEN

A/S OSCAR FRAENCKEL & CO.'s BOGTRYKKERI

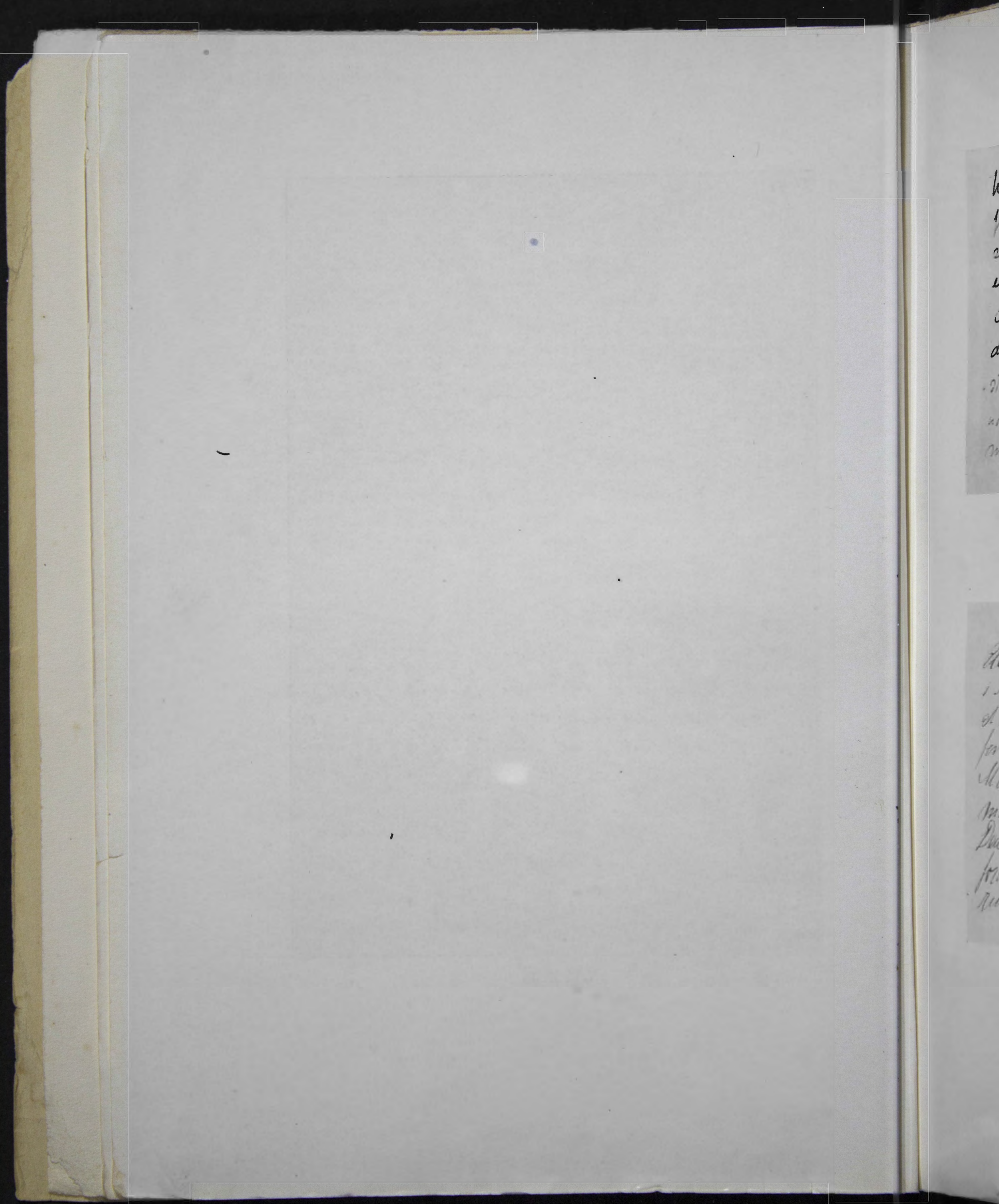


EINAR WEGENER (ANDREAS SPARRE)





LILI ELBE



Uden Gode havde jeg for længst været forreder, men
jeg har i denne Tid faaet fornyet Anledning til at
se hvad hun er for et vidunderligt Pige barn - hun
er en Engel - Omraustrængte, Marsaar o.s.v.
Endt har faaet Bryd med hende, hun har drovet
det op til at arbyde for To, nu da jeg ikke duer til
stort mere. Jeg er naturligvis glad og kan, og har
adskillig paa alle de store Saloner haft Luxur og solgt,
men nu er ogsaa det forbi, nu kan jeg ikke mere

Brudstykke af et Brev, skrevet af Einar Wegener den 29. Januar 1930.
Skriften er, som man vil se, fast og tydelig, en udpræget Mandsskrift.

Ellers synes jeg det er pragtfuldt af ham at han
i Hødet for et Parle paa sine hænder fortrækker
at lade den Lærke endnu engang at opvise mig
for at gøre mig helt roek og i Hødet til at få en
Mand og eventuelt Børn og derover blive
meget lykkelig.
Den Mand har faaet mig til at drøge Tyskland
fordi han har faaet mig at se hvad det prægt
runder af Hødet

Brudstykke af et Brev, skrevet af Lili Elbe den 14. Juni 1931.
Skriften har forandret sig og er nu en flydende, ret veg Kvindeskrift.

Iføl
i denn
Det
neskeli
Der
syge o
stemm
læst B
Eft
ner, h
Ku
By, hv
bibe
Kø

Ifølge *Lili Elbes* sidste Vilje har jeg samlet hendes Optegnelser her i denne Bog.

Det er et sandfærdigt, menneskeligt Dokument om en rystende, menneskelig Tragedie, der ligger udenfor alle tilvante Forestillinger.

Den Læge, hvis dristige Operationer gjorde det muligt for den dødsyge og fortvivlede Einar Wegener at fortsætte sit Liv i fuld Overensstemmelse med sin egentlige Natur, har i min tyske Gengivelse gennemlæst Bogen.

Efter *Lili Elbes* Ønske er der benyttet fingerede Navne til de Personer, hun omtaler.

Kun sit eget Navn, som hun valgte sig i Taknemmelighed mod den By, hvor hun fra Mand blev Kvinde, og hvor hun døde, har hun ønsket at bibeholde.

København, November 1931.

Niels Hoyer.



I.

Paris. Quartier Latin. En Aften i Februar 1930. I en stille Gade med fornemme Palæer — en lille Restaurant.

Værten, François, er Sicilianer og udskænker sit Hjemlands glødende Vine. En lille Kreds af Udlændinge, af hvilke de fleste er Kunstnere, er hans Stamgæster.

Til dem hører Andreas og Grete Sparre, et dansk Malerpar, og deres italienske Ven, Ernesto Rossini med hans elegante, franske Hustru, Fru Elena.

De fejrer i Aften et Gensyn. I et helt Aar har de ikke set hinanden, de har været paa Rejse, det ene Par i Nordeuropa, det andet sydpaa. De er alle fire glade over atter at mødes i Paris.

— Skaal, siger Andreas efter god nordisk Skik og løfter sit Glas, denne Vin, Børn, er for Sjælen det samme som Højfjeldssol for Legemet Kender I den smukke Legende om Katedralen i Sevilla? Grete og jeg har været der sammen Det fortælles, at der i Soklen til den højeste af Søjlerne er indmuret en Solstraale.

— Pragtfuldt, raaber Ernesto begejstret.

— Himmelsk, erklærer Elena, og Grete smiler stille hen for sig.

Men den festlige Stemning varer ikke længe. Andreas er bleg og nervøs, og han taler højt og forceret.

— Drikker De ikke for meget? spørger Elena ham med sagte Stemme Hvad er der i Vejen med Dem? Det nytter ikke, at De vil lade, som om De er rask. Mig kan De ikke narre De har det slet ikke godt.

Ernesto og Grete har opfanget Elenas Ord, og Ernesto tager Venens Haand.

— Er det Lili, der stadig piner Dem? spørger han fuld af Bekymring og ser fra Andreas hen paa Grete.

— De gætter rigtigt, Ernesto, svarer Andreas meget alvorlig, denne Tilstand bliver efterhaanden uudholdelig. Lili finder sig ikke længere i at dele sin Tilværelse med mig, hun vil leve sit eget Liv ...

jeg ved ikke, om I forstaar mig? Jeg duer ikke mere, jeg er færdig det har Lili forlængst opdaget og derfor gør hun Dag for Dag kraftigere Oprør og hvad skal jeg gøre? hvorfor skal jeg leve? For andre, hedder det men det er kun Taaber, der tror, at de er uundværlige og uerstattelige Men, lad os nu ikke tale mere om det lad os hellere drikke en Flaske af den ildfulde Asti, som Elena holder saa meget af.

— Ja, det var en god Idé, erklærer Elena og ser efter Andreas, der træt rejser sig og gaar hen til Disken, hvor François troner mellem sine Flasker og med sine blide Mandolinøjne vaager over sine Gæster.

— Skynd Dig og fortæl mig, hvorledes han har det, siger Elena, idet hun bøjer sig over mod Veninden.

— Forfærdeligt, svarer Grete, jeg har opgivet ethvert Haab om Redning for ham Saa skulde der da ske et Mirakel.

— Det var mærkeligt, at Du netop skulde bruge det Ord, afbryder Elena hende hurtigt Ved Du, at det er underligt, at vi efter saa lang Tids Forløb skulde mødes netop i Aften? Ernesto og jeg skulde have været et andet Sted, men jeg havde en Følelse af, at vi maatte være sammen Ikke sandt, Ernesto, det sagde jeg ogsaa til Dig?

Ernesto nikker bekræftende.

— Nu skal Du bare høre sæt Dig nærmere hen til mig, fortsætter Elena hviskende, en af vore meget gode Venner er i disse Dage her i Paris, det er en Tysker, han er fra Dresden, og han er Kvindelæge jeg anede ikke, at han var her, men lige efter, at jeg havde telefoneret med Jer, ringede han til mig, og i samme Øjeblik faldt det mig ind, at er der nogen, som kan hjælpe Andreas, saa er det ham Men det haster, for Professoren rejser allerede i Morgen Eftermiddag tilbage til Tyskland. Vi maa i Aften aftale et Møde mellem ham og Andreas.

Grete afviser med en mat Haandbevægelse den Optimisme, der lyser ud af Venindens Øjne:

— Kæreste Elena, det nytter ikke Andreas vil ikke se flere Læger, han har faaet nok af dem Tænk, hvor mange han allerede har været hos!

— Lad nu Elena gøre, hvad hun synes er rigtigt, indskyder Ernesto alvorlig og indtrængende.

— Ja, Grete, Du maa ikke sige mig imod, ivrer Elena, enten han vil eller ikke vil saa skal han lystre os Endnu i Aften ringer jeg til Professoren og fortæller ham om Andreas. Jeg føler, nej, jeg ved, at han kan hjælpe ham, hører Du, kæreste!

Grete tænder sig langsomt en Cigaret. Hun gør det altid paa en meget omstændelig Maade, næsten som om det var en religiøs Handling. Hun ved det ikke selv. Hendes store, graa Øjne, der ganske behersker hendes sarte, lyse Ansigt, har faaet deres ejendommelige indadvendte Blik. Hun blæser den blaa Røg op i Luften og stirrer ind i den. Saa tager hun et nyt Drag af Cigaretten, puster igen Røgen ud og stirrer atter. Saa siger hun langsomt og afgjort:

— Det er godt, Elena, tal Du kun med den tyske Professor. Jeg har hørt om saa mange mystiske Ting her i Verden, og det er muligt, at der er noget om det. Jeg tror, Du har smittet mig, Elena jeg er ellers ikke overtroisk men jeg lover Dig, at jeg skal faa Andreas overtalt Han skal nok være hos Dig i Morgen tidlig.

Andreas var øjensynlig blevet færdig med sine Forhandlinger med Værten, og de skyndte sig at tale om noget ligegyldigt. Han kom hen til dem med to Flasker, som han bar som et Bytte foran sig.

— Her, Venner, skal I smage en Vin, der vil minde Jer om Katedralen i Sevilla — det er Solstraaler paa Flasker!

— Si, si, Signor, sekunderer Maestro François henne fra sin Disk.

. . .

Da Grete og Andreas nogle Timer senere, efter at de havde anbragt Elena og Ernesto i en Vogn, spadserede langsomt ned ad den Avenue, hvor de havde deres Atelierlejlighed, begyndte hun forsigtigt, men indtrængende at fortælle Andreas om Aftalen med Elena.

Han blev ganske ude af sig selv. Midt paa Gaden blev han staaende og stampede som en uopdragen Dreng med begge Fødderne i en Vandpyt uden at tage Hensyn til, at det sprøjtede op paa Gretes Silkestrømper. Han kaldte alle Nattehimmels Stjerner til Vidne paa, at han vilde se den tyske Professor hængt! Og Elena med, for den Sags Skyld! Han agtede ikke at gøre sig til Nar ved at lade sig undersøge af en ny Kvaksalver, enten han saa var fra Frankrig, fra Tyskland eller fra Hindustan! Han havde faaet nok af disse Blodsugere, af disse Charlataner

Grete lod ham rase ud hun kendte af Erfaring hans Anfald.

... Men da han, efter et Øjeblikks Pause for at trække Vejret, vilde tage fat paa ny, greb hun ham om Armen:

— Saa, nu kan det være nok! Er Du et Mandfolk? Du opfører Dig jo som en hysterisk Backfisch. Du skulde skamme Dig, forstaar Du!

Andreas, der rystede af Ophidselse, saa med sine mørke Øjne ned paa Grete og tvang sig til at spøge:

— Godt, jeg siger ikke mere, men jeg lover dig, at ikke tolv vilde Bryggerheste i Morgen tidlig skal faa mig halet ud af min dejlige, brede Louis-Philippe Seng og hen til en vildfremmed Professor. Jeg lader mig ikke mere gøre til Grin!

* * *

Andreas er forlængst faldet i Søvn.

Men Grete er endnu vaagen, hun sidder med Benene trukket op under sig i den store Seng og stirrer ufravendt paa den sovende Hun ved, hvor alvorligt det staar til med ham, men nu i Nattens trykkende Stilhed bliver hun bange. Hun tænker og tænker Er det rigtigt af hende selv og hendes Veninde, at de vil overtale det stakkels, oprevne Menneske, der nu slumrer saa stille og trygt som et Barn? Hendes Samvittighed lader hende ikke i Fred. Elena sagde jo, at den tyske Læge var en Kapacitet Men hvis han nu alligevel ikke kan gøre noget, saa bliver det Dødsdommen over Andreas saa ved hun, hvad der vil ske Og dog maaske er det Miraklet, det Mirakel, som hendes Livsfælle, hendes Kammerat gennem de gode og onde Dage mere og mere brændende har haabet paa.

Hun kom til at tænke paa, hvad en russisk Dame, en af de mange russiske Flygtninge i Paris, en Seerske, nylig havde spaaet dem. Det var lige efter et af de sidste fortvivlede Besøg hos en parisisk Specialist og Andreas var fuldstændig sønderknust. — »Deres Mand skal gaa til endnu en Læge, en, han ikke kender, saa vil alt, hvad han ønsker, gaa i Opfyldelse,« havde hun sagt og set paa Andreas med sine dunkle, profetiske Øjne.

Skulde denne Spaadom være rigtig? Og kunde hendes eget Instinkt svigte hende her, hvor der stod saa meget paa Spil? Hun havde en Følelse af, at alt hendes Mod, nu da det gjaldt hendes

syge Ven, havde forladt hende. Hun var angst for at gribe fejl, angst for at tage det store Ansvar paa sig angst angst ...

* * *

Andreas havde allerede i mange Aar været syg, og de havde søgt talløse Læger og Specialister, men uden Resultat. Nu var han træt, og Livet var blevet ham en Kval.

Ingen havde forstaaet, hvad han fejlede. En Specialist i Versailles havde uden videre beskyldt ham for at være hysterisk og raadet ham til at tage sig sammen og opføre sig som den normale Mand, han ellers var. En nærmere Undersøgelse ansaa han for ganske overflødig, Patienten fejlede intet, han led bare af den fikse Idé, at han vilde være fuldkommen sund og rask, hvis Og dermed Basta! En yngre Læge, ogsaa i Versailles, havde dog indrømmet, at alt ikke var, som det skulde være, og havde derpaa trøstet ham med følgende Ord: — »Bryd Dem bare ikke om, hvad der sker med Deres Legeme De er jo ellers gennemsund og har Kræfter nok til at staa imod med«. Kun en wiensk Læge, en Ven af Steinach, havde i sin Diagnose været inde paa det rigtige Spor. — »Alene en dristig Kirurg, der ikke er bange for noget, kan hjælpe Dem«, havde han sagt, »men hvor findes han?« En Radiolog havde underkastet ham en meget energisk Røntgen-Behandling, der havde været lige ved at slaa ham ihjel. Saa havde Andreas skudt Hjertet op i Livet og henvendt sig til tre forskellige Kirurger efter hinanden, men de havde alle tre nægtet at have med ham at gøre. Den første havde erklæret, at han ikke gav sig af med Forskønnelsesoperationer, den anden undersøgte bare, om der var noget i Vejen med hans Blindtarm, og den tredie mente, at Andreas var fuldstændig forrykt. Heri vilde sikkert de fleste give ham Ret, for Andreas paastod, at han i Virkeligheden slet ikke var nogen Mand — men en Kvinde.

Andreas var blevet klar over, at kun en Læge med Fantasi, en Læge, der ikke alene var Videnskabsmand, men samtidig ogsaa Kunstner, maaske vilde være i Stand til at hjælpe ham. Men han havde forlængst opgivet Haabet om at finde en saadan Læge Og han var blevet træt, træt til Døden Han havde besluttet selv at gøre en Ende paa sin Tilværelse, og han havde fastsat Datoen. Det skulde være den første Maj naar man er syg og træt, har

man ikke Mod og Kræfter til at møde Foraaret Nu var det Februar — allerede Februar Marts og April var den sidste Frist, men han var rolig og forberedt, han havde gjort op med sig selv, han havde resigneret.

Det eneste, der pinte ham, var Tanken om hans yndige lille Kone, hans Livs trofaste Veninde.

Grete Sparre var en meget talentfuld Kunstnerinde. Hendes Billeder af skønne, smægtende Kvinder med drømmende Øjne og brændende røde Læber, der kaldte paa Kys og Kærtegn, interesserede ham meget mere end hans egne Malerier. Hendes Kunst virkede æggende og hidsende som en Duft fra Paris' Jungle den var et Udtryk for Tiden, og alligevel fuld af lidenskabelig Hengivelse ren i sin Streg, som en Arv fra Botticelli og de andre primitive Italienerne, men ofte med en Tone af smertefyldt Længsel, der mindede om Watteau Det var, som om man pludselig, midt i en Parisersalon, hørte det fjerne Ekko fra Pans Fløjte.

Maaske netop, fordi deres Ægteskab lige fra dets første Begyndelse var et Kammeratskab, fandt de Livet let og behageligt at leve, naar de bare var sammen. De var uadskillelige. De havde mødt hinanden paa Kunstakademiet i København, og de var knapt voksne, da de havde giftet sig. Modigt havde de sammen taget Livet op. Et Par Dage efter Brylluppet havde Andreas paa sin første Udstilling solgt sit første Billede for halvtreds Kroner.

Som Kunstnere havde de hjulpet hinanden, altid og under alle Forhold Skulder mod Skulder havde de kæmpet for deres Kunst, og det kunde aldrig falde den ene af dem ind at lade den anden i Stikken For det meste havde de levet i Udlandet, særlig i Paris, og dette Liv ude blandt Fremmede havde maaske knyttet dem endnu nærmere sammen de var i al Fald blevet forskaaede for at leve i den Atmosfære af Overfladiskhed, Ansvarsløshed og Skilsmisser, der breder sig over København.

Men netop derfor kom der ofte Øjeblikke, hvor Andreas følte sig som en Forræder overfor Grete, naar han stedse mere villigt lyttede til Dødens fristende Musik Men nu var det gaet op for ham, at han ikke længere var i Stand til at arbejde og denne Erkendelse trøstede ham. Han syntes, han havde Ret til at give efter for sin Længsel mod Døden, inden det var kommet saa vidt, at han tyngede paa Grete Tanken herom havde i maanedsvis taget al

Glæde fra ham nej, han var ikke fejd han følte sig heller ikke som Martyr men blive en Byrde for sin lille Kammerat, nej, det vilde han ikke!

Grete gættede hans Tanker, og skønt hun gjorde alt for at berolige ham og give ham nyt Haab, følte hun, at det var forgæves Hun kendte ham ud og ind der var saa meget, der bandt dem sammen, saa mange Kampe, saa mange Minder, baade lyse og mørke og maaske allermest Lili Lili? Ja For Andreas bestod af to Væsener, af en Mand: Andreas, og af en Kvinde: Lili man kunde ogsaa betegne dem som et Par Tvillinger, der begge paa samme Tid havde taget det samme Legeme i Besiddelse. Af Karakter var de meget forskellige, men efterhaanden fik Lili Overtaget over Andreas, saaledes at man altid kunde spore hende i ham, selv naar hun havde trukket sig i Baggrunden — men aldrig omvendt. Medens han følte sig træt og gik omkring med sine Dødstanker, var Lili frisk og livsglad og længtes efter at folde sig ud, ligesom en Larve, der drømmer om en Gang at faa Vinger og blive en broget Sommerfugl.

Lili var blevet Gretes Yndlingsmodel. Hendes slanke Alfeskikkelse vandrede gennem alle Gretes bedste Arbejder Hun var allerede blevet en Type, en moderne Kvindetype, skabt af en Kunstners Fantasi som alt nyt her paa Jorden.

Grete følte sig som denne sorgløse og hjælpeløse Lilis Beskytter. Og Andreas følte det samme Medens Lili hadede ham, fordi han stod i Vejen for hende, elskede Andreas hende højere end sig selv. Det var hans Haab, at han maatte dø, for at Lili kunde vaagne til et nyt Liv, inden Livet havde naaet at skæmme deres fælles Legeme.

Naar Trætheden efter de søvnløse, smertefyldte Febernætter overvældede ham, havde han kun den ene Tanke tilbage: at sove ind for evigt!

II.

Da Grete nogle Timer senere vaagnede efter en urolig Søvn, var hendes Angst forsvundet og hendes Beslutning stod fast. I Drømme havde hun set en høj Mandsskikkelse i en hvid Lægekittel og med et ejendommeligt, ret strengt Ansigt — som hun ikke kendte — mildnet af et Smil, der udtrykte en grænseløs Godhed. Manden rakte begge sine Hænder ud imod hende, og hun greb dem med dyb Taknemlighed.

Hun vækkede Andreas, talte venligt til ham og forklarede ham, at han, om ikke af anden Grund, saa af Høflighed, var nødt til at gaa hen til Elena. Der kunde han altid finde paa en eller anden Undskyldning, hvis det stadig var ham saa meget imod at gaa med hen til den tyske Professor Hun sagde det ganske roligt og i en Tone, som om hun ikke lagde særlig Vægt paa det, for at han ikke skulde gøre Indvendinger.

En Time senere var Andreas paa Vej til Passy, hvor Elena og Ernesto boede. Han fandt dem endnu i deres mægtige, forgyldte Himmelseng, og han satte sig paa Sengekanten ved Siden af Elena. Et fristende Tebord blev kørt ind, og med et morgenfriskt Smil udfoldede Elena hele sin Charme. Før Andreas vidste af det, havde han givet efter.

— For min Skyld skal De saamænd ikke gaa derhen, min Skat, pludrede hun tilsyneladende ligeglad løs, men naar De nu engang er her, vil De vel nok gøre mig den Glæde at følge mig hen til Professoren Han vil nemlig saa frygtelig gerne se mig Er det ikke sandt, Ernesto?

Ernesto nikkede.

— Han er en stor Berømthed, maa De vide, Kreutz hedder han, og han venter mig Klokken tolv præcis De maa endelig være til Stede, for Ernesto tør ikke lade mig være alene med ham — han er altfor bedaarende passer det ikke, Ernesto mio?

Ernesto nikkede igen og Andreas bøjede sig over sin Venindes

Haand og kyssede den, idet han citerede sit Valgsprog: *Ce que femme veut, Dieu le veut!*

* * *

Paa Slaget tolv standsede Elenas Vogn udenfor et fornemt Palæ fra det attende Aarhundrede. Hun ringede paa, og medens de ventede, tog Andreas hendes Haand:

— Elena, der er noget, jeg vil spørge Dem om. Han er jo berømt, ikke?

Men hvis han nu jeg ved ikke rigtig, hvorledes jeg skal udtrykke det

Elena saa alvorligt paa Vennen, der var helt bleg af Sindsbevægelse:

— Hvad er der? Sig det bare, hvad er De bange for?

Hans Øjne glinsede fugtigt, og han fuldendte Sætningen:

— Jeg er bange for, at han vil betragte mig som en sørgelig Overløber, fordi jeg hellere vil være Kvinde end Mand.

— Nej, Andreas, det behøver De ikke at frygte, det indestaar jeg Dem for.

Og Elena lagde sine bløde Kvindehænder om hans Hoved, hævdede sig op paa Spidsen af sine Styltesko og gav ham hurtigt et hjerteligt Kys paa Munden. Der lød Skridt indenfor, og hun trak sig skyndsomt tilbage. En Tjener aabnede Døren, og forinden de endnu var blevet meldt, kom en høj, slank Herre hen imod dem. Han var i et mørkt, tætsluttende Jakkesæt, der gav hans stramme Elegance et næsten militærisk Anstrøg. Hans Haar var strøget tilbage og laa som en mørk, blank Masse, medens det lille, kort studsede Overskæg havde en let blond Tone.

Naar Andreas senere søgte at kalde Professorens Ansigtstræk frem i sin Erindring, huskede han altid kun Øjnene, et Par graablaa, dybtliggende Øjne, der paa samme Tid var baade lyse og mørke, og hvis Blik havde en sælsom besnærende Magt.

Det var Professor Werner Kreutz.

Andreas følte sit Hjerte banke, og medens Professoren med en noget ceremoniel Hjertelighed førte dem ind i en stor Salon og vekslede nogle Ord med Elena, gik det for første Gang op for ham, at tysk er et smukt og musikalsk Sprog Egentlig en mærkelig Stemme, denne tyske Stemme, tænkte han ved sig selv, den lyder

saa underlig tilsløret og alligevel, som om den er vant til at befale — og møde ubetinget Lydighed.

.....

Som i en Drøm hørte han Elena fortælle Professoren hans egen Lidelseshistorie Han kunde ikke tænke, og han sansede intet uden denne Stemme. Det var, som om han var kommet helt ind under dens Magt, den var baade lys og mørk ligesom Øjnene dette Blik og Stemmen trængte dybt ned i hans Sjæl.

Hvad vilde denne Stemme sige til ham, og hvilket Budskab havde Øjnene til ham? En Dødsdom Ventede han andet? Ventede han i det hele taget noget? Var han overhovedet gaet herhen med et bestemt Maal? Nej, han vilde ikke spørge, kun vente — og høre.

Pludselig blev han bragt tilbage til Virkeligheden, Professoren stod foran ham, men han saa knapt paa ham og sagde kun nogle faa Ord. Andreas fulgte efter ham ind i Værelset ved Siden af, aabenbart Professorens Arbejdsværelse, hvor han bad sin Patient om at klæde sig af. Andreas adlød som en Søvn-gænger, han havde ingen Vilje mere han vilde sige noget og søgte efter de tyske Ord.

— Jeg behøver ingen Forklaringer, afbrød Professoren ham, her gør det ondt, ikke og dør og dør ogsaa ikke sandt?

Han lod sin Haand glide hen over Andreas' Legeme, og Andreas nøjedes med at smile, sky og forsagt han følte en næsten skræmt Forundring. Hvorledes kunde denne fremmede Mand vide, hvor han havde sine Smerter? Og hans Forundring steg til Forbløffelse, da Professoren tog en Bunke Fotografier af Lili, som Elena havde taget med til ham, og lagde dem foran sig paa Bordet i den Rækkefølge, hvori de var taget.

— Dør har vi altsaa Udviklingen, sagde han ganske naturligt Jeg hører, at en Radiolog har givet Dem en Røntgenbehandling og det uden først at have foretaget nogen kemisk eller mikroskopisk Undersøgelse. Det er umuligt at sige, om han derved har skadet Deres Kønskirtler, altsaa ogsaa de eventuelt tilstedeværende kvindelige Kirtler det vil først vise sig gennem en nærmere Undersøgelse.

— *Kvindelige!* Andreas udstødte Ordet som i et Skrig — jeg har altsaa?

Videre kom han ikke han kunde næsten ikke faa Vejret af Ophidselse alt drejede rundt i en Hvirvel omkring ham.

— Ja, højst sandsynligt, fortsatte Professoren tørt og sagligt, jeg antager nemlig, at De har kvindelige, saavel som mandlige Organer, men at ingen af dem har haft Mulighed for at udvikle sig helt det er en Lykke for Dem, at De i en saa udpræget Grad føler Dem som Kvinde derfor tror jeg, at jeg kan hjælpe Dem.

Andreas tog sig til Hjertet. Han havde bøjet sig frem for at være saa nær som muligt ved de Ord, den fremmede Mand sagde til ham, og han saa ham stift ind i Øjnene for at finde en yderligere Bekræftelse paa Ordene.

— Og hvad skal jeg gøre? stammede han.

Professoren havde rejst sig og gik et Par Gange op og ned ad Gulvet:

— De skal komme til mig i Tyskland, og jeg haaber, at jeg kan give Dem et nyt Liv og en ny Ungdom.

Andreas havde rettet sig op og kæmpede for at faa Ordene frem:

— Det vil altsaa sige, at Lili at hun faar Lov til at leve?

— Ja, svarede Professor Werner Kreutz, jeg vil selv operere Dem, jeg vil give Dem et Par friske kvindelige Kønskirtler, og om kort Tid vil De faa en ny Livskraft, der kan bringe Dem ud over den Stilstand, der indtraadte i Deres Udvikling samtidig med Pubertetsalderen. Men De bliver nødt til først i Berlin at underkaste Dem forskellige Undersøgelser. Derefter kan De komme til mig i Dresden.

Andreas sad endnu helt betaget, da Elena, som Professoren havde hentet, kom hen til ham og moderligt klappede ham paa Kinden.

— Det bliver rigtignok noget for Lili at komme paa den berømte *Frauenklinik*, sagde hun spøgende for at skjule sin Bevægelse.

Professoren saa paa Andreas med et ungdommeligt og lidt forlegent Smil:

— Maa jeg have Lov til at komme med et nærgaaende Spørgsmaal? De er jo gift? Ja, jeg bryder mig kun om at vide, hvad der har Betydning for mig som Læge

— Jeg maa vist hellere gaa, indskød Elena diskret, men Andreas greb hendes Haand.

— Nej, Elena, gaa ikke jeg har ingen Hemmeligheder for Dem

Professoren kom dem begge til Hjælp:

— Jeg kan ogsaa stille mit Spørgsmaal paa en anden Maade. Hvorledes forholder det sig for Eks. med ja, jeg har flere Gange hørt Navnet Lili altsaa med Lili og det andet Køn jeg mener, interesserer Mændene sig for hende?

— Ja, det kan De tro, Hr. Professor, svarede Elena ham leende, det er ligefrem utroligt, hvilken Tiltrækningskraft denne lille frække Person har paa vore mandlige Bekendte Jeg har været paa flere Karnevaler, hvor Lili drev sit Spil, og hvor hun tilsidst var som et Stykke jaget Vildt. Er det ikke sandt, Andreas?

Andreas stirrede tavs hen for sig, han kunde hverken tale eller smile.

— Professoren var atter blevet saglig:

— Hvad De dér fortæller, naadige Frue, svarer ganske til det Billede, jeg har dannet mig og jeg tror, at hun — vi kan lige saa godt straks for Nemheds Skyld sige *hun* — efter Operationen bliver endnu mere tiltrækkende Forresten maa jeg gøre opmærksom paa, at denne Operation, der er den første i sin Art, vil give Anledning til adskillige Vanskeligheder, ikke mindst i juridisk Henseende, men jeg lover Dem, at jeg ikke skal lade Lili i Stikken, naar hun skal gøre sine første Skridt her i Livet.

Elena saa, at Andreas var lige ved at besvime, og hun ilede hen til ham og slog Armene om ham. Han lagde hulkende sit Hoved paa hendes Skulder.

— Aah, Elena, stammede han gennem Taarer, kære, søde Veninde nu kommer Livet tilbage til mig, det Liv, som jeg ikke mere vilde have noget at gøre med. Det er Dem, Elena, der har reddet mig uden Dem vilde jeg ikke have været her.

Professor Werner Kreutz havde stillet sig hen ved Vinduet og saa ned paa Gaden. Hans rene, regelmæssige Profil tegnede sig i en skarp Vinkel mod Halvtonerne mellem Sollyset og Skyggerne inde fra Stuen. Det var et Billede, som Andreas aldrig, saalænge han var Andreas, senere glemte.

Saa vendte Professoren sig fra Vinduet om mod ham og rakte ham begge sine Hænder Uden et Ord greb Andreas disse stærke, sikre Hænder, som fast omsluttede hans. De to Mennesker, der først for nogle Minutter siden havde lært hinanden at kende, saa paa hinanden. Saa sagde Professoren stiltørdigt:

— Jeg forstaar Dem, De maa have gaaet meget igennem!

III.

Imedens sad Grete og Hvappe og ventede i Atelieret. Hvappe var det tredie Medlem af den lille Husstand, en hvid og lyserød Hundefrøken, der var indfødt Pariserinde og mest af alt lignede en Leverpostej med Trøfler; ligesom den ægte Strassburgerpostej var ogsaa den omgivet af et allerkæreste Fedtlag. Det hindrede dog ikke, at den paa Gretes Malerier blev saa slank som en Daa og mindede om de æteriske Fabeldyr, man finder paa gamle gotiske Tapeter og kostbare Gobeliner.

Hvappe havde forlængst fuldendt Familien Sparres Opdragelse. Baade Grete og Andreas kendte alle dens Vaner og havde lært at respektere dem. Til Gengæld tog den Del i Familiens Sorger og Glæder — og navnlig Maaltider. Den maatte være musikalsk, for den strakte sig altid i Velvære, naar den hørte Musik — kun Wagner gik den noget paa Nerverne. Naar Andreas satte Parcifal-Pladen paa Grammofonen, gav den sig til at tumle støjende med et Kødben i det forfængelige Haab at overdøve Musiken Hvappe havde fine perlemorsfarvede Negle — i Forbindelse med Hvappe kunde man ikke bruge Betegnelsen Klør —, som den plejede at hvæsse paa Rokokomøblernes Silkebetræk, der derfor ogsaa i Reglen saa lidt hærget ud. Sin meste Tid tilbragte den paa Divanen, hvor den trods sin Lidenhed efterhaanden havde frembragt en lille Fordybning — ligesom en Rede.

Da Andreas endelig viste sig, fo'r Hvappe henimod ham og sprang henrykt og bjæffende op ad ham. Andreas var ligbleg, Grete ledte ham hen til Divanen og satte sig ved Siden af ham. Hun spurgte ikke, men tvang baade sig selv — og Hvappe — til at forholde sig afventende.

Da Andreas endelig begyndte at tale, hørte hun paa ham med lukkede Øjne. Hvad var nu Drøm og hvad var Virkelighed? Spændt lyttede hun til de Ord, hvormed han søgte at beskrive sit Møde med den tyske Læge — Var det muligt, at det var Udløsningen, Frel-

sen for hendes Ven? spurgte Grete i sit Hjerte. Hvorhen gik nu Vejen for ham, for hende, for dem begge? Tusinde Spørgsmaal og Bekymringer stormede ind paa hende, medens Andreas fortalte, opfyldt af sin store Oplevelse.

Grete havde en vaagen og klar Hjerne, der altid forstod at udskille det væsentlige, og da hun nu langsomt aabnede sine Øjne og saa ned paa Andreas, forstod hun, at det var Skæbnen, der havde grebet ind, og at hun vilde komme til at staa overfor en Afsked med en Ven, der var hende kær han skulde forsvinde, og hvem vidste, hvad der saa vilde hænde? Vilde der opstaa et nyt Væsen et nyt Menneske?

Andreas opdagede hendes Bevægelse, han rettede sig op, tog hendes Haand og strøg blidt over den:

— Grete, lille, søde Grete, Du maa ikke være bedrøvet kom

Han førte hende hen til et Staffeli midt i Atelieret foran det brede Nordvindu. Paa Staffeliet stod et stort Maleri med tre Kvindeskikkelser, der syntes søsterligt forenede. Foran den ene laa en fin, slank Vindspiller, og Kvinden havde Gretes Træk. Den anden Kvinde havde Elenas Ansigt, og mellem de to — ligesom beskyttet af to Søstre — stod den tredie Kvinde, der lignede Andreas det vil sige, nej, det var ikke ham

Længe blev de staaende foran Billedet, saa pegede Andreas paa den midterste Kvinde og sagde bevæget og inderligt:

— Tak, Grete, tak, fordi Du lige til det sidste har troet paa Lili Du ved jo, at jeg aldrig selv kunde tvivle Du ved, hvorledes jeg har levet mit Liv, hvorledes jeg lyttede til Vinden, Træerne og Skyerne, hvorledes jeg vandrede omkring ude i Naturen og malede saa godt, jeg kunde, lige indtil ja, hvorfor skulde jeg ikke sige det nu? lige indtil jeg ikke kunde male mere Du ved, at jeg altid var ærlig overfor det, jeg hørte jeg vidste, hvorledes det groede og voksede derude hvert Græsstraa, hver Busk fortalte mig om sin Sjæl hvert Hus og hver Gade, hvor jeg tog min Skitsebog frem, viste mig sit Hjerte hvorledes skulde jeg da kunne skuffe mig selv, naar jeg lyttede til mit eget Indre og hørte, at der inde i mig spirede noget frem, noget andet noget nyt?

Grete smilede fjernt, men hendes Smil gjaldt ikke Billedet, det

gjaldt det Ansigt, hun om Natten havde set i Drømme, den hvide Skikkelse

— Jeg er saa lykkelig, hviskede hun.

— Jeg er saa lykkelig, hviskede han.

Saa tav de begge.

* * *

Om Aftenen brød Andreas sammen. Han havde kastet sig paa Divanen og græd i en hel Time med Ansigtet skjult i Puderne. Grete søgte forgæves at bringe ham til Fornuft, hans Modstandskraft svigtede ham.

Professor Werner Kreutz' sidste Ord: »De har gaaet meget igennem«, lød stadig i hans Øre, og nu forstod han først, hvor sandt det var, nu, da han kunde være helt ærlig overfor sig selv

Heller ikke de følgende Dage formaaede han at tage sig sammen, skønt Grete gjorde alt for at hjælpe ham:

— Du skal være glad, hører Du, nu bliver alt jo godt!

Af og til fattede han dog nyt Mod. Den fremmede Mand lovede mig en ny Ungdom nej, nej, ikke mig Lili skal leve, sagde han Lili det er den nye Ungdom, han vil give mig!

Dage, hvor han var nedsunket i den dybeste Fortvivlelse, vekslede med Dage, hvor han var højt oppe og fuld af Forhaabninger. Ventetiden forekom ham endeløs. Tiden sneglede sig frem, og søvnløse Nætter skilte disse Dage, der var som trøstesløse Ørkner En saadan Nat, da Andreas laa hen i en Døs, havde han følgende Drøm:

»Han sad i Toget til Berlin det fo'r afsted op gennem Nordfrankrig Farten var saa stærk, at Togets Slingren næsten var ophørt — det var, som om det modstandsløst sugedes ind i Afstanden. Andreas sad ved Vinduet og stirrede ud over Skovene og Markerne, da han pludselig i Taagen fik Øje paa en overnaturlig stor, kulsort Rytter, der red omkap med det jagende Tog — han red saa hurtigt, at hans Kappe stod parallelt med Vinden, spændt som et Sejl Toget standsede ikke længere ved Stationerne, det rasede bare videre men hver Gang det susede forbi en Station, skimtede Andreas i det svirrende Lys fra Perronens Lygter stadig den uhyggelige, sorte Rytter Mørket fik efterhaanden en anden Karakter, som om Toget jog gennem Egne, der aldrig havde kendt

Solens Lys Og pludselig trængte alle Passagererne sig gennem Sidegangene henimod Lokomotivet for at hjælpe Fyrbøderen; de skovlede Kul ind i den glødende Maskine for at øge Farten, og Andreas forstod, at Rytteren ved Siden af Toget var Døden Hvert Øjeblik strakte Rytteren sin Arm ud, greb en af Passagererne og knækkede ham med en grufuld Latter mellem sine Negle Under sin vanvittige Fart tabte Toget den ene Vogn efter den anden — til sidst var kun Tenderen tilbage bag Lokomotivet De var naaet til Verdens Ende, og Toget styrtede ned i uendelige Dybder Men Andreas er sprunget ud og befinder sig paa en smal Vej, der er skarp som et Knivsblad og ligger badet i Lys. Og pludselig staar Lili ved hans Side. Han griber hendes Haand, og de løber henad den knivskarpe Vej, forfulgt af Døden, som nu ikke længere er til-Hest Men Lilis Kræfter svinder, og Døden kommer stedse nærmere Saa raaber Andreas: »Løb, lille Søster, løb jeg vil kæmpe med Døden for Dig« Kampen varer ikke længe, Døden er den stærkeste, den griber Andreas, løfter ham op, suger Livet ud af ham og slynger ham ned i Afgrunden, hvor hans Legeme hvirvler rundt og rundt som et vissent Blad Men Lili løber og løber, til hun naar Enden af den smalle Vej. Saa springer hun ud — og falder i Armene paa en hvidklædt Skikkelse. Døden strækker sine Hænder ud efter hende, men den hvide Skikkelse vokser og bliver stor og mægtig, folder sine hvide Vinger ud og fylder hele Rummet Fod for Fod trænger den Døden tilbage Og nu er Lili paa en Ø med sølvlyse Birke hun er bævende faldet paa Knæ, og en lille, blegrød, gotisk Engel støtter hende, medens hun hører Bruset fra de mægtige Vinger, da Døden overvindes af den kæmpende Genius og forsvinder i Dybet«

Andreas — og ikke alene Andreas — glemte aldrig denne Drøm, som han ikke fortalte til nogen.

— — — — —
En Aften sagde Andreas til Grete:

— Jeg kommer til at tænke paa min gamle Rektor, der fortalte om Negerlaverne paa St. Croix, at de gjorde Oprør netop Dagen før deres Frigivelse fra Slaveriet ... Nu forstaar jeg det jeg kan heller ikke længere holde ud at vente

Dagen efter gik han hen til Elena, der modtog ham i sit Paa-klædningsværelse.

— Sig mig, sagde han, er det virkelig sandt, at jeg har truffet Professor Werner Kreutz, og at han lovede at hjælpe mig?

Elena, der skulde ud, begyndte ganske rolig og ugenert at klæde sig om. Andreas rødmede og blev forlegen, men Elena smilede skælmisk til ham:

— Det er det bedste Svar, jeg kan give Dem det viser, at jeg ikke længere betragter Dem som en Ven, men som en Veninde, og at vort Besøg hos den tyske Professor ikke har været nogen Drøm.

Nogle faa Dage senere kom der om Morgenens et Telegram fra Tyskland. Andreas skulde senest den paafølgende Lørdag være i Berlin og tage ind paa et i Telegrammet opgivet Hotel

Grete og Elena fulgte Andreas til Toget. Siden Telegrammets Ankomst havde han næsten ikke talt Heller ikke paa Bane- gaarden viste han sin overvældende Bevægelse. Kun et Par spørgende Bemærkninger kom over hans Læber han higede bare efter at komme bort og være alene flygte fra Fortiden og Nutiden og *ikke tænke*, før Maalet var naaet Hvilket Maal? Han vovede ikke at spørge om det Alt dette hvirvlede rundt i hans Hjerne men ingen skulde mærke noget, ingen Og da Toget satte sig i Gang, vinkede han glad Farvel til sine to kære Veninder Men hans Ansigt var stift som en Maske.

IV.

Andreas havde faaet en Vinduesplads. Af gammel Vane havde han tændt en Caporal og rent mekanisk røg han den ene Cigaret efter den anden og fulgte Røgens blaagrønne Spiraler. Han var et Bytte for den Hjernetræthed, der ofte følger ovenpaa forcerede Rejseforberedelser i det Øjeblik, Toget sætter sig i Bevægelse og man pludselig er alene og fordømt til Uvirksomhed mange Timer frem i Tiden en hel Evighed.

Den første Følelse, der atter dukkede op i hans Bevidsthed, var Angst Han var paa én Gang blevet klar over, at han havde prisgivet sig selv men nogle Øjeblikke efter forvandlede Angsten til Vemod det var, som om noget tøde og smeltede inde i ham, noget, der havde lammet hans Sind og i de sidste Dage i Paris havde gjort ham til en helt anden. Det var i det Øjeblik, da Elena kom med Telegrammet fra Berlin, at han havde mærket denne Stivnen, der som et Jerntæppe havde sænket sig ned for hans sønderrevne Sjæl.

Og pludselig saa han de to kære Ansigter for sig Grete Elena hans lille Kammerat gennem mange, mange Aar gennem Nederlag og Sejre, og ligesom den anden, hans Veninde han kunde ikke holde dem ude fra hinanden, de to Ansigter gled sammen, de betød det samme: H j e m m e t hans Hjem i Paris Og nu havde han forladt sit Hjem Grete Elena Paris!

Han havde ikke engang lænet sig ud ad Vinduet for endnu en Gang at se Eiffeltaarnet Sacré-Coeur, den højtliggende Kirke, der med sine hvide Kupler ligner en Luftspejling Elena Grete Alt, hvad han holdt af, var visket ud, forsvundet bag den disede Horisont borte for bestandig.

For bestandig? Ja, for bestandig — for h a n, Andreas Sparre, vilde aldrig mere vende tilbage til Paris, det vidste han. Men maaske et andet Væsen? Han formaaede ikke at tænke

Tanken færdig en vild Sorg sitrede igennem ham, og han tvang sig til kun at tænke paa Paris, paa dens blaagraa, evigt smilende Himmel og paa den aandfulde, ironiske og dog saa overbærende Mine, hvormed den kommer alle i Møde som en god og forstaaende Søster Grete Elena Paris denne Treklang fulgte ham, Flygtningen Og paa én Gang hamredes det fast af Togets Rytme: *Flygtning* *Flygtning* Nej nej han er ingen Flygtning, han er, ja, hvad er han?

— *Le déjeuner, premier service!* blev der raabt ude i Korridoren, og han opdagede, at alle hans Medrejsende havde forladt Kupéen Og med ét blev han bange for at være alene. Han fulgte de andre og satte sig ind i Spisevognen, men han rørte ikke Maden, og paa Tilbagevejen maatte han blive staaende og holde sig fast ved et af Vinduerne i Sidegangen Han var blevet overfaldet af sine gamle Smerter, og det Ryk, det gav, hver Gang Hjulene kørte over en Skinnesammenføjning, voldte ham Pine. Endelig naaede han tilbage til sit Vindueshjørne.

Han stirrede ud paa nogle sælsomt beplantede Felter nej, det var ikke Planter, det var Kors — Kriegergrave var det de Dødes Mark Kors ved Kors — i én Uendelighed de mindede ham om hans Drøm, om den sorte Rytter, der red om Kap med Toget.

..... Virkeligheden er alligevel langt forfærdeligere end Drømmen, tænkte han Dødsrytteren kunde han flygte for, men ikke for Smerterne og ikke fra sig selv hvorledes skulde han kunne flygte fra sig selv? Og han maatte atter tænke paa Grete Hvorfor havde han ikke villet tillade, at hun fulgte med ham? Hun havde tigget og bedt om det, men han havde tvunget hende til at blive i Paris og vente vente paa Nej, han vilde ikke give efter, han tændte en ny Cigaret og tvang sig til at lukke for sine Tanker.

Nu havde de naaet Grænsen, og de andre i Kupéen var steget ud. Toget sneglede sig langsomt af Sted gennem Belgien og holdt ved en Masse smaa Stationer, for at Folk, der havde Overflod af Tid, kunde stige ind eller ud Ved den tyske Toldgrænse kom der et nyt Lokomotiv for, og Farten sattes op. Aftenen faldt paa, og Toget brusede ind i Mørket.

Andreas havde siddet længe i Spisevognen og drukket og druk-

ket for at bedøve sig selv og de grufulde Smerter, som Togets Stød og Slingren foraarsagede ham Nu er han vendt tilbage til sit Hjørne. Han bider Tænderne sammen og lukker Øjnene. Han har brudt alle Broer af, alt, hvad der ligger bag ham, er uigenkaldeligt forbi. Og nu er han i Tyskland, som han hidtil kun flygtigt havde set paa sine Gennemrejser, og hvor han nu skal finde sin Skæbne, et nyt Liv eller

Han tænker paa det Brev, han sendte Professor Werner Kreutz den Dag, han fik Telegrammet: »Jeg forskriver mig til Dem paa Liv og Død hvis bare Lili faar Lov til at leve!« Ja, det havde han skrevet og det stod han ved alt, hvad der endnu var af Mandfolkestolthed i ham, rankede sig op: — Jeg nærmer mig Maalet, jeg maa holde ud!

Han kom til at smile, ikke for intet tilhørte han en Nation, hvor man ikke tager Tingene tragisk, men møder dem med et Smil Ja, sagde han til sig selv, man kan jo lige saa godt først som sidst skrive sin Nekrolog.

Og i sine Tanker formede han sit kunstneriske Eftermæle:

»— Maleren Andreas Sparre er død. Han døde i Toget mellem Paris og Berlin. Dødsarsagen var antagelig en Hjertelammelse.

En lykkelig og harmonisk Kunstnertilværelse har hermed faaet en altfor tidlig Afslutning. Han var en Mand i sin allerbedste Alder, og med en lovende Fremtid for sig. Han syntes netop nu, efter lang Tids Søgen og forskellige Eksperimenter at have fundet sin egen Stil. Hans sidste Malerier er prægede baade af kunstnerisk Sikkerhed og menneskelig Viden Hans Billeder, hvis Motiver for Størstedelen er hentet i Frankrig og Italien, er snart lyse og farvestraalende, snart mørke og vemodige — men altid fulde af Stemning og Naturfølelse. Han vendte stadig tilbage til de samme to Sujetter: Paris med dens Seinebredder, Broer og Taarne, hvis perlegraa, let disede Atmosfære han med ikke ringe Mesterskab forstod at gengive, og Landskaber under en truende Uvejrshimmel og med en mørk Baggrund, mod hvilken Træer og Huse lyser i hektiske Farver. Det var med disse Billeder, at han vandt sine betydelige Sejre paa de store parisiske Udstillinger. Man havde dog Indtrykket af, at det navnlig var de kraftige og udpræget mandigt opfattede Uvejrsbilleder, der udløste hans særegne kunstneriske Begavelse. De vidner om en stærk betonet Viri-

litet, der dannede en ejendommelig Modsætning til hans forfinede, næsten feminiserede Ydre.

Han malede meget hurtigt, og derved fik han Tid til, ved Siden af sine Malerier, at beskæftige sig med andre Interesser. Hans Viden var meget omfattende, og han var fortrolig med alle Kunstformer. Meget betegnende var et Svar, som han en Gang i Trianon gav en ældre Kollega, da denne udtalte sin Kritik over, at en yngre Kunstner anlagde sine Billeder paa en, efter hans Mening, altfor systematisk Maade. — »De maa tilgive mig, at jeg ikke deler Deres Anskuelse«, svarede Andreas Sparre, »men jeg mener nu engang, at det er umuligt at male et Blad paa en Rose, hvis man ikke er fuldt fortrolig med den Indflydelse, som den græske Skulptur øvede paa Assyernes Reliefkunst« — — — Ved en anden Lejlighed sagde Andreas Sparre: »Jeg forstaar ikke den Letfærdighed, hvormed mine jævnaldrende Kolleger omgaas deres Kunst, og deres Tilfredshed med, hvad de yder jeg for min Part synes, at jeg behøvede tusinde Aar for blot at blive en nogenlunde anstændig Maler«. Saa alvorligt tog Andreas Sparre sin Kunst.

Størstedelen af sit Liv tilbragte han uden for Danmark, i Italien, Holland og Frankrig. Sin meste Tid levede han i Paris — »Jeg er hverken dansk eller fransk, sagde han selv, afgjort ikke fransk, men jeg er Pariser, og er det ikke en Nationalitet, saa har jeg ingen«.

Naar han vendte sit Fædreland Ryggen, skønt han straks høstede megen Anerkendelse herhjemme, saa var det, fordi han mente, at der ikke i Danmark var den rette Jordbund for hans Hustrus, Grete Sparres Kunst. Han fik ofte at høre, at man foretrak hans Malemaade fremfor hendes, og det var omtrent det værste, man kunde sige til ham, det krænkede hans udpræget ridderlige Natur. I Paris, hvor det modsatte var Tilfældet, følte han sig straks hjemme. Han betragtede Gretes Sejre som sine egne. For sit eget Vedkommende havde han ingen Ambitioner, og hvad den kunstneriske Kunnen angaar, stillede han strenge Krav til sig selv.

Trods den uundgaaelige Indflydelse, som enhver Kunstner, der lever i Paris, ikke kan frigøre sig for, havde han alligevel bevaret sin specielle nordiske Kunstnerbegavelse Sammen med en fransk Kunstner har han om en Række nordiske Sagn skrevet en Bog, der i Paris og Frankrig er kommet i mange Oplag. Det gjorde ham meget stolt, han glædede sig over, at han med denne Bog havde aabnet den germanske Tankeverden for den romanske Læseverden, og saaledes i Efterkrigsperioden — Bogen udkom i 1924 — bidraget sit til at bygge Bro mellem germansk og romansk Aand.

I de sidste Aar lod hans Helbred meget tilbage at ønske. Han klagede over stærke Smerter, men det skete med et Smil og derfor troede ingen, at hans Tilstand var saa alvorlig. Nu har Døden afbrudt denne lyse og indtagende Kunstnerbane, og hans Liv, der var helliget Arbejdet og Kampen for Kunsten, vil for alle, der kendte ham, staa som et ufuldendt Værk«

— Punktum, sluttede han og smilede hen for sig, idet han mindedes, at saaledes omtrent havde Grete skrevet om ham i sin Dagbog, som hun var sovet ind over en Nat for kort Tid siden efter en Dag, hvor han havde været paa Randen af et legemligt og aandeligt Sammenbrud. Men hun vidste ikke, at han havde læst det.

— Ja, og noget lignende, sagde han til sig selv, vil der maaske komme til at staa om mig i det Blad i København, der er mig venligsindet Hvis en af mine saakaldte »gode Kolleger« skal skrive om mig i et andet Blad, saa faar Piben nok en anden Lyd

V.

Andreas havde ikke bestilt Sovevognsbillet. Det var ham imod at sove sammen med vildfremmede Mennesker, og han følte det som en uovervindelig Skam, naar han skulde klæde sig af i andre Mænds Nærværelse Men han var heldig, da Toget efter et kort Ophold i Köln kørte videre, var han stadig alene. Han foldede sine Hænder som et Barn Bare han kunde faa Lov til at sove blot denne ene Nat slippe for at tænke, bare sove sove Han strakte sig ud paa Sædet og faldt i Søvn.

En forfærdelig stikkende Smerte fik ham til at fare op med et Skrig det svimlede for ham en rød Taage drejede sig omkring ham og saa blev det pludselig helt mørkt, og han sank ned i en dyb, dyb Afgrund Han syntes, at der var gaaet en Evighed, inden han atter var kommet til sig selv og fandt sig liggende paa Gulvet Hvad var der sket? Han vidste det ikke han saa paa sit Ur. Det var Midnat — endnu syv kvalfulde Timer, inden han naaede Berlin.

Med Besvær lykkedes det ham at rejse sig op, og han lagde sig atter paa Sædet Smerterne var stilnet noget af Grete, lille Grete, sukede han, jeg savner din kølige Haand, der saa ofte har hjulpet mig, ligesom min Haand lagde sig lindrende paa din Pande, naar Du pintes for min Skyld Han rejste sig og trak Skærmene ned for Lyset, tog sin Jakke af og rullede den sammen for at komme til at ligge højere med Hovedet. Han havde taget sin Frakke over sig før havde han haft det altfor varmt, nu rystede han af Kulde Og Smerterne tog atter fat. Med en øredøvende Larm rasede Toget forbi en Station og Lygterne fra Perronen kastede mælkehvide, aandeagtige Skygger ind i Kupéen Han trak gysende sin Frakke op over Hovedet Drømmen — den mørke Rytter — forfølger han ham? Tegner der sig ikke en Skikkelse mod Vinduet udenfor? Snak, han maa have Feber han ryster jo ogsaa, han kan høre sine Tænder klapre, hans Haar klæber sig fast

til Tindingerne og han er angst angst for Rytteren, hvis Kappe staar ud i Vinden, spændt som et Sejl Han hører tydeligt Suset i Kappen ganske tydeligt og stærkere og stærkere eller er det blot den isnende Kulde, der trænger ind gennem Vinduet?

Toget sagtner Farten og standser.

— *Hannover! Hannover!* raabes der udenfor. Og han hører Lyden af Hammerslag mod Hjulene, først langt borte og saa nærmere tilsidst lyder Slagene lige under hans Kupé, og det er, som om nogen hamrede paa hans Isse. Han hører tyske Stemmer, Vogndøre smækkes op og i. Saa sætter Toget sig atter langsomt i Gang Herregud, det er maaske ligesaa træt som jeg, tænker Andreas og lægger sig igen sløvt tilrette paa Bænken.

Men pludselig farer han op. Døren til hans Kupé er blevet skudt til Side og mod Lyset fra Korridoren tegner sig en Kvindeskikkelse. Et Øjeblik viger hun sky tilbage for Mørket, saa løfter hun en lille Haandkuffert op i Nettet og sætter sig ved Vinduet i Hjørnet ud mod Korridoren.

Andreas rejser sig og lukker mekanisk op for Lyset Toget standser ikke mere før Berlin, der er altsaa ikke Haab om igen at blive alene Mon Kupéen ved Siden af ikke skulde være tom? Nej, det vilde se uhøfligt ud han maa tage sig sammen og ikke klage sig. Saa meget Mandfolk er han da, at han ikke vil lade en Fremmed faa Medlidenhed med sig. Han sætter sig ret op og indtager en korrekt Holdning.

Damen er ung og elegant, han betragter hende, men hun lader ikke til at bemærke det Udtrykket i hendes Øjne er paafaldende. Det er, som om hun intet ser, som om hun slet ikke aner, at der er en anden i Kupéen Han ærgrer sig over, at han har lukket op for Lyset det havde været saa dejligt at tilbringe Resten af Natten i Mørke men nu er det for sent Han kunde naturligvis spørge, men det kunde blive misforstaaet

Andreas følte sig ilde til Mode nu mærkede han tydeligt, at han havde Feber hans Strube snørede sig sammen og han syntes, at der var ligesaa kvælende hedt, som der for lidt siden havde været isnende koldt Vilde denne Rejse aldrig faa Ende? Naar vilde Tiden høre op med at staa stille? Paa ny brølede Toget med en djævelsk Larm forbi en Station og igen flak-

kede det blege Lys ind gennem Vinduet. Han sprang op for at trække Gardinerne tættere for.

Da hørte han nogen græde.

Han saa over paa den unge Kvinde i det andet Hjørne. Hun sad ganske stille, og Taarerne strømmede ned over hendes Kinder. Hun maatte have lagt Mærke til, at han saa paa hende, men hun gjorde intet for at dæmpe sin Graad eller skjule sine Taarer Hvor Kvinder er underlige, tænkte han, saa helt forskellige fra Mændene Har de slet ingen Stolthed, eller er de virkelig saa svage?

Lili! Vilde Lili ogsaa blive saaledes? Ja, egentlig havde hun vel altid været det været ligesom det lille Menneskebarn derovre, der stadig sad og græd, som om hun var forladt af hele Verden.

Hun var endnu temmelig ung, hendes askeblonde Haar laa glat om en høj og smal Pigepande hendes Øjne, der var tilslørede af Graad, var sikkert lyseblaa og af Naturen ubekymrede og sorgløse. Hun havde taget sine Handsker af, paa hendes ene Finger sad en glat Guldring hun var altsaa forlovet. Han blev grebet af en dyb Medlidenhed med den unge, fortvivlede Kvinde.

— Mademoiselle, begyndte han sagte, men hun lod ikke til at have hørt ham. Saa kom han til at huske paa, at han var i Tyskland.

— Naadige Frøken, gentog han forlegent paa Tysk.

Hendes forgrædte Øjne mødte hans Blik, hvori hun aabenbart læste hans ærlige Medfølelse hendes Øjenhaar, der var vaade af Taarer, glinsende som Sølv En henrivende Brud, tænkte han.

— Jeg vilde saa gerne hjælpe Dem, sagde han, der er vist hændet Dem noget sørgeligt

Længere kom han ikke. Hun havde skjult Ansigtet i sine Hænder og hulkede saa hjerteskerende, at Andreas ikke vidste, hvad han skulde stille op. Han satte sig over ved Siden af hende, tog hendes Haand og strøg sagte hen over den. Hun lagde sin anden Haand oven paa hans, og lidt efter lidt blev hun roligere og begyndte at fortælle.

Hun var forlovet med en kendt Pianist, der for to Dage siden var rejst til Berlin, hvor han under stormende Jubel havde givet en Koncert. I Aften skulde han være kommet tilbage, hun var gaaet hen paa Banegaarden for at hente ham, og dér havde hun faaet Øje

paa en Berlineravis, hvor hans Navn med store Bogstaver stod paa Forsiden.

Hun rakte Andreas Avisen, som var krøllet og plettet af Taarer. Der stod, at da den berømte Pianist efter den ærefulde Koncert var paa Hjemvejen til sit Hotel, var hans Vogn stødt sammen med en Sporvogn, og haardt kvæstet var han blevet bragt paa Hospitalet, hvor man nærede Frygt for ikke at kunne redde hans Liv.

Rystet lod han Avisen falde Han havde tilbudt hende sin Hjælp? Hvad maatte hun ikke tro om ham? Og maaske dog? — Hvor ofte havde han, der ikke var i Stand til at hjælpe sig selv, ikke formaaet at stilne andres Sorger og lindre deres Smerter. Grete paastod, at han var i Besiddelse af en overnaturlig Kraft maaske havde han i denne frygtelige Nat endnu saa meget af denne Kraft tilbage, at han kunde skaffe denne fortvivlede unge Kvinde Ro.

Han tog atter hendes Haand og holdt den fast omsluttet. Til at begynde med skælvede den som en fangen Fugl, men efterhaanden blev hendes Graad roligere og holdt til sidst helt op Han begyndte atter at stryge hendes Haand nu og da gennemrystedes hun af en ny Hulken, men hendes Aandedrag blev mere og mere regelmæssige Pludselig følte Andreas hendes blonde Haar mod sit Ansigt, hendes Hoved var sunket ned mod hans Skulder — hun sov. Han lagde sin Arm om hende for at støtte hende, og han smilte lykkeligt Saa ejede han altsaa stadig den hemmelighedsfulde Magt til at hjælpe andre selv nu!

Et Par Gange søgte han at frigøre sig for den tvungne Stilling, men saa bævede det om hendes Mund Hvor Livet er mærkeligt, tænkte han det er mig, Andreas Sparre fra København, jeg kommer fra Paris og er paa Vej til Berlin for at møde min Skæbnetime og nu sidder jeg her med en lille tysk Kvinde, en andens Brud i mine Arme Det blinde Forsyn har ført os sammen er det ikke langt forunderligere end de Romaner, som Digterne finder paa?

Togets Fart var nu ganske støt det var som en glidende Vugge, og han faldt hen i en Døs.

Han blev vækket af en Hulken, den unge Pige stirrede paa ham med et Par forvildede Øjne et koldt Morgenlys trængte ind gennem Gardinerne.

— Aah, tilgiv mig, udrød han stammende, for i Søvn var han kommet til at skifte Stilling. Hun svarede ikke, men gav sig til at græde som et forpint Barn, der staar ganske alene i Verden. Han talte trøstende til hende, indtil hun atter faldt til Ro i hans Arm Et Par hede Taarer gled ned ad hans Kinder nu forstod han, hvorfor Skæbnen havde ført denne unge, yndige Kvinde paa hans Vej. Det var, for at han for sidste Gang skulde føle sig som Mand, for at han som Mand skulde tage Afsked med det evigt kvindelige.

Berlins høje Huse dukkede frem i Morgentaagen, og han maatte vækkede den sovende. Hun fo'r op med et Skrig:

— Aah, Gud, hvad er der? Er han død? Nej, nej, han maa ikke dø!

— Barn, sagde Andreas med en fast, men uendelig blid Stemme, jeg kender ikke Deres Navn og De heller ikke mit men det er ganske ligegyldigt, De maa tro mig, jeg ved det, han lever!

— Ja, ja, jeg tror Dem, svarede hun, og jeg er rolig, ganske rolig jeg skal aldrig, aldrig glemme Dem!

Nogle Minutter senere var hun forsvundet i Banegaardens Vrimmel. Den krøllede Avis var det eneste, han havde tilbage af hende.

— Jeg hjalp Dig, tænkte han, skønt jeg selv maaske var Døden nærmere end din Elskede nu føler jeg, at vi begge skal leve, baade han og jeg.

Faa Dage senere læste Andreas tilfældigt i en Avis, at hans ukendte Rejsefælles Brudgom var paa Vej mod Helbredelse.

VI.

Ledsaget af en Drager, der bar hans to Kufferter, tilbagelagde Andreas til Fods Vejen fra Banegaarden over til Hotellet.

— Hvor er det koldt her i Berlin, sagde han overrasket og slog Frakkekraven op omkring Ørene og i Dag har vi endda den første Marts. I Paris var det allerede Foraar.

— Ja, i Paris, svarede Drageren. Og dermed var Underholdningen tilende.

I Hotellet, hvor Professor Werner Kreutz selv plejede at bo, naar han var i Berlin, havde man faaet Besked om Andreas' Ankomst og modtog ham yderst høfligt. Portieren havde et Brev til ham. Han aabnede det, da han var kommet op paa sit Værelse. Det var fra Dresden og underrettede ham om, at Professor Werner Kreutz, for ikke at spille Tid, havde truffet Aftale med forskellige Specialister, der skulde undersøge ham. Et Par Minutter senere ringede den ene af dem, Professor Arno, ham op i Telefonen, og de aftalte en Tid, hvor han skulde komme hen til ham Næppe havde han lagt Røret paa, før Telefonen atter kimedede. Det var en af hans gamle Venner fra København, Digteren og Juristen, Niels Hvide, der allerede i mange Aar havde boet i Berlin.

— Hvorfra ved Du, at jeg er her?

— Grete har skrevet til mig. Faa fat i en Taxi og kom herhen. Inger og jeg venter paa Dig med Morgenkaffen.

Det var et brilliant Stykke Mandfolk, denne Niels. Han var af ren nordisk Race. Han stammede oppe fra Vendsyssel, hvor hans Slægt ejede Godser og Gaarde. Han kunde ogsaa godt have været en engelsk Lord, en af dem, om hvem Englænderne selv siger: »Hos os maaler vi Adelen i Yards« Inger, hans Hustru, var Typen paa den moderne, velplejede unge Kvinde. Hendes hennafarvede Haar dannede en pikant Modsætning til hendes store, næsten barnlige, blaa Øjne, og i hendes Ansigts sarte Porcellænsteint lyste en zinoberrød Mund. De elskede begge at rejse, og Andreas og Grete havde foretaget flere

Rejser sammen med dem. De var meget fortrolige, men de vidste intet om Andreas' Hemmelighed, og det gjorde ham lidt beklemmt.

De modtog ham paa det hjerteligste, og saalænge Inger var tilstede, blev der kun talt om ligegyldige Ting. Men saa snart hun var gaaet ud af Stuen, sagde Niels paa sin ligefremme og robuste Maade:

— Ja, Du, vi ved Besked Grete kom allerede i Fjor i Paris med visse Antydninger, som fik mig til at forstaa, hvorfor Du havde den bisarre Idé at lade Dig bruge som hendes kvindelige Model og i Brevet fortæller hun mig det hele.

Andreas saa uvilkaarlig op paa et af Gretes Malerier, der hang paa Væggen ligeoverfor ham, og som forestillede Lili.

Niels fangede hans Blik og fortsatte:

— Ja, det bliver jo en mærkelig Vending i dit Liv men jeg kan trøste Dig med, at Du kommer i de bedste Hænder Werner Kreutz er en af vore største Det gælder bare om, at Du har Kræfter nok Du ser lidt træt ud, men det er jo heller ikke nemt at skulle vælge mellem Dig selv og

Han pegede op paa Maleriet.

— Det drejer sig ikke om noget Valg, men om Liv eller Død, svarede Andreas alvorligt, *jeg* er dømt til Døden Spørgsmaalet er, om det andet Væsen, der bor i mig, naar det befries for alle Legemets og Sjælens Forklædninger, er i Stand til at leve Livet og tage Kampen op imod det

Niels saa, at Andreas var stærkt bevæget, og da han vidste, at Vennen vilde faa Brug for hele sin aandelige og legemlige Styrke, slog han over i en spøgende Tone:

— Her dør vi ikke, min Ven, her fører vi det igennem og Resultatet bliver et første Klasses Fænomen.

— Nej, afbrød Andreas ham. Jeg vil ikke være et Fænomen jeg vil være en ganske normal og almindelig Kvinde.

— Normal og almindelig? Synes Du, at

— Jeg beder Dig, Niels, lad os ikke tale om Fremtiden

— Du har Ret. Lad os hellere snakke om Fortiden Er Du selv klar over, hvornaar og hvorledes denne Lili udviklede sig og fik Magten over Dig?

— Det skal jeg altsammen fortælle Dig en anden Gang nu maa jeg hen til Professor Arno og de andre Læger.

— Godt, svarede Niels med sin hyggelige Latter, men naar Du er kommen gennem dit Pensum, venter vi Dig til Middag.

* * *

Professor Arno, Opfinderen af en ny Metode til Blodundersøgelser, modtog Andreas paa en behagelig og hensynsfuld Maade og stillede ham en Række lidt vanskelige Spørgsmaal i en saa saglig og videnskabelig Tone, at Andreas kunde besvare dem uden mindste Forlegenhed. Derefter tog han et Par Blodprøver, medens han forklarede, hvorledes han gennem en Række serologiske Reaktioner kunde bestemme Blodets Hormonindhold, der var afgørende for Lilis Livsmuligheder.

— Fra mig skal De hen til Seksualpsykologen, Professor Hardenfeld, oplyste han sin Patient, han vil underkaste Dem en sjælelig Undersøgelse Man kan rent videnskabelig mene, hvad man vil, men hans Erfaring paa dette Omraade er saa stor, at man i et Tilfælde som dette ikke kan gaa uden om ham Endelig maa De henvende Dem til en anden af mine Kolleger, Dr. Karner, med hvem jeg personlig samarbejder Naar De saa kommer op til mig igen i Morgen Formiddag, vil Resultatet af vore Undersøgelser blive tilstillet Deres Ven, Professor Kreutz.

— »Deres Ven« Disse Ord fik Andreas' Hjerter til at banke, og da han lidt efter befandt sig i Professor Hardenfelds imponerende Institut for Seksualforskning, gentog han dem for sig selv — ellers havde han ganske sikkert tabt Modet Hvad har jeg her at gøre? Han følte et moralsk Ubehag ved dette store Rum, som mere gjorde Indtryk af at være en Klub for seksuelt Abnorme: Kvinder, der saa ud som forklædte Mænd, og Mænd, om hvem man havde ondt ved at tro, at de virkelig var Mænd Den Maade, hvorpaa disse Mennesker underholdt sig med hinanden, deres Bevægelser, deres Stemmer, deres Paaklædning, alt bød ham inderligt imod

Endelig indfandt Professor Hardenfeld sig og førte ham ind i sit Arbejdsværelse, hvor han underkastede ham et timelangt Forhør. Det var en ubarmhjertig Inkquisition, en sjælelig Tortur for Andreas men det var vel nødvendigt. Da det var overstaet, blev han af-færdiget ganske kort: I Morgen, samme Tid.

Hos den næste i Rækken, Dr. Karner, viste det sig, at Andreas al-

lerede havde erhvervet sig en vis Rutine i at besvare de Spørgsmaal, der blev stillet ham. Her forløb Undersøgelsen dog mere i Form af en Samtale og uden at han anede det, var Andreas inde i en livlig politisk Diskussion om Forholdet mellem Frankrig og Tyskland. Rent *en passant* stak Doktoren en fin Sprøjte ind i Armen paa ham for at tage en Blodprøve. Ogsaa Dr. Karner ønskede at se ham den næste Dag.

Andreas følte sig moralsk forpint, da han kom tilbage til Inger og Niels:

— Jeg kan ikke mere! Skal vi ikke gaa ud og more os? Jeg trænger til at se Mennesker, sunde Mennesker.

Inger havde lovet sig ud, men Niels gik gerne ind paa Andreas' Forslag. De begyndte i en lille russisk Restaurant og derefter turde de rundt paa forskellige Steder, hvor de drak tysk, fransk, ungarsk og spansk Vin. Niels var Vinkender, og Andreas lod sig ikke nøde — han drak tæt.

— Skaal, Du! sagde Niels. Du er dog en underlig Fyr. Iaften opfører Du Dig som et rigtigt Mandfolk og i Morgen forlanger Du maaske, at jeg skal behandle Dig som Dame

— Jeg kan godt begribe, at Du har ondt ved at forstaa det, svarede Andreas og saa roligt paa sin Ven. Det har jeg ogsaa selv men jeg er ganske klar over, at der er to Væsener i mig, og at hver af dem har sit eget og — det forlanger jeg, at Du skal tro — fuldkomment sunde og normale Følelsesliv.

— Ja, det er netop det ufattelige, erklærede Niels. Jeg har kendt Dig i mange Aar som Andreas, mener jeg — Lili har Du jo hidtil holdt skjult for os og jeg har aldrig mærket, at Du ikke var som alle andre Mænd jeg har selv set, at Kvinderne synes godt om Dig, og det er vel det bedste Bevis

Han afbrød sig selv og lagde Haanden paa Andreas' Skulder:

— Du tager mig det vel ikke ilde op, hvis jeg gør Dig et Spørgsmaal?

— Nej, smilede Andreas, det er jeg i Dagens Løb blevet vant til.

— Sig mig har Du aldrig følt Dig tiltrukket af dit eget Køn... Du forstaaer, hvad jeg mener?

Andreas rystede paa Hovedet:

— Paa Ære, Niels, aldrig! Det har ikke i mindste Maade interesseret mig.

— Bravo, Andreas, det tænkte jeg nok Skaal igen, Du! Lad os drikke paa Fremtiden! Havde Du levet i det gamle Grækenland, var Du maaske blevet erklæret for en Halvgud, og i Middelalderen var Du blevet brændt, for den Gang var Mirakler forbudt I vore Dage har dog i alt Fald Lægerne Lov til at optræde som Mirakelmagere.

De tømte deres Glas, og Niels fulgte Andreas tilbage til Hotellet.

* * *

Næste Morgen havde Andreas genvundet i alt Fald sin ydre Li-gevægt, og præcis paa Slaget mødte han hos Professor Arno.

— Jeg har talt med Professor Kreutz, og vi er blevet enige om, sagde Professoren, at De hos en af vore unge Kolleger her i Berlin — en meget dygtig Kirurg — skal underkaste Dem en forberedende Operation Naar den er overstaet, er der ikke mere noget i Vejen for, at De kan komme til Dresden.

— Hvorfor ikke med det samme? fremstammede Andreas skuffet.

— Kreutz er Chef for en Kvindeklinik og Deres Tilfælde, Professoren smilede, er jo lidt usædvanligt, selv for os Læger Men saa snart De er blevet opereret her i Berlin, er De ikke mere Andreas Sparre

— Men Lili? udbrød Andreas og sank ned paa en Stol.

— Det kan man maaske godt sige Professor Hardenfeld har meddelt mig, at han i sjælelig Henseende betragter Dem som firs Procent Kvinde og Blodundersøgelserne har givet et tilsvarende Resultat jeg skal nok selv være tilstede ved Operationen her i Berlin, men forinden skal der tages en Række Fotografier af Dem — af rent videnskabelige Grunde naturligvis. I Morgen melder De Dem altsaa paa Kliniken.

Som i Drømme noterede Andreas Adressen, medens Professor Arno fortsatte:

— De ser noget træt ud Vær forsigtig Hvad De nu skal igennem, er svært, men det, De har gaaet igennem i de sidste Aar, har sikkert været endnu sværere. Vi andre, der er født som normale Mennesker, kan vist ikke forestille os det De maa trøste Dem med, at De til Gengæld har faaet en Sjælsrigdom og en

Viden, der langt overgaar alle andres Hav nu blot lidt Taalmodighed, min Ven *Au revoir et bon courage!*

Uden at svare trykkede Andreas den venlige Mand i Haanden og gik.

VII.

Den Aften var Andreas atter hos Niels og Inger. Ingen af dem vilde spørge ham om Resultatet af Dagens betydningsfulde Undersøgelser. Men da de efter Middagen sad ved Kaffen, rejste han sig, slukkede Lyset i Loftet, saa at der blev et behagelig dæmpet Skær i Stuen, lod sig synke ned i en af de dybe Lænestole og sagde uden nærmere Indledning:

— Du spurgte mig i Gaar, Niels, om jeg selv var klar over den fantastiske Udvikling, jeg har gennemgaaet. Jeg har tilbragt Natten med at tænke over Spørgsmaalet jeg maatte benytte Tiden for denne Nat bliver jo min sidste

— Aa, Snak, Andreas! udbrød Inger, men Niels tyssede paa hende. Og Andreas fortsatte smilende:

— Hvad der saa kommer, Fru Inger, saa er det *min* sidste Nat Derfor vil jeg gerne — hvis I da har Taalmodighed til at høre paa mig — fortælle Jer om mit Liv Ingen ved, om jeg i Overmorgen stadig er *mig*, eller om det er sidste Gang, jeg sidder her som Andreas Og hvem ved, om Lili deler mine Minder eller om hun har glemt dem?

Niels havde rejst sig og gik frem og tilbage. Nu standsede han og sagde alvorligt:

— Det har jeg ogsaa tænkt paa, og da jeg er Jurist — ovenikøbet en meget nøgtern Jurist — synes jeg, at det er rigtigt, at jeg steno-graferer ned, hvad Du fortæller hvis Du da ikke har noget imod det?

— Nej, tværtimod, svarede Andreas smilende. Det er en god Idé man maa jo ogsaa tænke paa Efterverdenen.

Niels hentede Papir og Blyant og satte sig tilrette. Inger tændte en Cigaret, og Andreas begyndte:

— Jeg vil gaa kronologisk frem og først fortælle om mine Forældre, som Du, Niels, jo har kendt begge to Min Far's Slægt stammer fra Mallorca, hvorfra den var indvandret til Jylland. Der

er altsaa spansk Blod i os, og derfra har jeg mine mørke Øjne Han var langtfra nogen staalsat Natur, han var tværtimod forfinet, meget optaget af sig selv og sit Velbefindende. Mo'r derimod havde friske og sunde Nerver. Hun var lys og nordisk, men der var maaske noget haardt i hendes Væsen. Hun var et dygtigt Menneske og en god Mo'r. Hun døde meget pludselig, før Fa'r, og han kom aldrig over hendes Død. Deres Ægteskab havde været fuldt af Storme, men nu, da hun var død, dyrkede han hende som en Helgeninde.

De havde fire Børn, tre Sønner og en Datter. Jeg var den yngste Og nu gaar jeg altsaa over til at tale om mig selv Jeg skal have været et indtagende og muntert Barn, der blev frygtelig forkælet af alle, ogsaa af mine Søsken. Fra min Fa'r mindes jeg aldrig at have hørt et eneste haardt Ord. Naar jeg blev for uartig, og et lille Klaps var nødvendigt, maatte min Mo'r besørge det. Hele Familien var enig om at forvænne mig — den yngste i Reden. Mo'r elskede at pynte mig, jeg kunde ikke blive køn nok, og derfor fik jeg aldrig — for ikke at ødelægge min fine Stads — Lov til at lege med jævnaldrende Drengene Som ganske lille havde jeg lange, lyse Lokker og en snehvid Hud, der fremhævede mine mørke Øjne. Derfor blev jeg ofte af Fremmede antaget for en Pige I Børnehaven, hvor jeg som ene Dreng var sammen med elleve Smaapiger, var jeg den flinkeste til at sy og strikke. Som femaarig fik jeg ved Børnehavens Aarsfest: »Hæderlig Omtale« for mine Haandarbejder.

Da jeg var blevet otte Aar, drillede mine Brødre mig ofte med, at jeg havde en rigtig Tøsestemme. Det gik mig nær til Hjerte, og jeg bestræbte mig for at gøre Stemmen grov og dyb Det var, naar jeg nu bagefter tænker over det, min første ubevidste Forstillelse Iøvrigt var min Barndom lutter Solskin. Jeg var altid glad og tilfreds med mine Brødre legede jeg med Tinsoldater og sammen med min Søster med Dukker At jeg gerne vilde køre min Søsters Dukkevogn for hende, var der ikke noget mærkeligt i det gør vist alle Drengene, der har Søstre.

Ved Niaarsalderen kom jeg i Statsskolen i den lille By, hvor vi boede. Ogsaa begge mine Brødre gik i den samme Skole. Ingen af os var Mønsterelver, men i øvrigt havde Rektor ikke meget tilovers for den Slags Elever — de bliver aldrig til noget senere hen i Livet, sagde han Fransk og Latin var de eneste Fag, jeg brød

mig om. Desuden benyttede jeg meget ivrigt Skolens Bibliotek, hvad Rektor i høj Grad regnede mig tilgode, ikke mindst fordi jeg var den næst yngste i Klassen. I Fransk havde vi en gammel Lærer, hvis franske Udtale var højst besynderlig. Han havde en Gang været i Paris, hvad der var blevet ham en stor Skuffelse. Det lod til, at han og Pariserne havde haft ondt ved at forstaa hinanden. — »Og I ved da, at jeg *kan* Fransk!« sluttede han sin Beskrivelse af Rejsen.

Min Lærer i Latin var helt anderledes. Han var ret moderne indstillet, og han holdt sig ikke til det rent sproglige, men bestræbte sig for at indvie os i Antikens Aand og Kunst. Det var ham, der aabnede mine Øjne for den græske Billedhuggerkunsts rene Skønhed Naar jeg var i Bad sammen med mine Kammerater, kunde jeg ikke undgaa at lægge Mærke til, at jeg var meget finere og smidigere bygget end de andre Dreng. Jeg syntes selv, at jeg mindede om Praxiteles' Ynglingeskikkelser, af hvilke vi i Tegnestuen havde et Par Gibsafstøbninger Det faar mig til at tænke paa en lille Begivenhed I Skolen gik allerede den Gang tre Piger, den ene i samme Klasse som jeg. I et Frikvarter gav hun mig for Spøg sin Hat paa og raabte leende til de andre: »Se paa ham! Ligner han ikke en rigtig Pige!« Pludselig stod Rektor foran os, og inden det rigtig gik op for mig, hvad der var sket, havde han givet mig en ordentlig Dragt Klø Jeg blev ganske ude af mig selv, og først mange Aar senere forstod jeg min gamle Rektors Bevæggrund til denne Afstraffelse Ja, hvad ved vi Mennesker om hinanden?...

I øvrigt var jeg paa alle Maader en rigtig Dreng, der aldrig gik af Vejen for at slaas, og fordi jeg var saa meget spinklere end de andre, følte jeg mig forpligtet til at udvise et større Vovemod Kun naar jeg var ude at spadserere med min Søster og der ingen var i Nærheden kørte jeg stadig hendes Dukkevogn.

I Overgangsalderen voksede min Interesse for Kunst. Allerede da jeg var ti Aar gammel, var jeg begyndt at gaa paa Udstillinger og læse Bøger, der handlede om Kunst. Min Fa'r, der var Købmand, søgte forgæves at lede mine Interesser ind i »en mere praktisk Retning«. Han prøvede først paa at uddanne mig til Handelen, og derefter satte han mig i Malerlære, men det bestyrkede kun mit Ønske om at blive Kunstner Da jeg var halv voksen, fik jeg mit første Sværmeri, og herefter fortsatte jeg med en hel Række Sværmerier i de følgende Aar.

Det Solen
Mamma
i alt
Vind
Lop
i Vind
glæde
Først
det kan
Lulu
Erol
Komet
sua
at giv
Lulu
i Lulu
Fald
alle

Da Fa'r endelig indsaa det haabløse i at gøre mig til noget praktisk, blev jeg, nitten Aar gammel, sendt til København for at gaa paa Kunstakademiet. Her var der straks et Par gode Kammerater, som paatog sig at pille min provinsielle Uskyld ud af mig, og under deres »Beskyttelse« blev jeg — lidt brutalt — indviet i Hovedstadens Mysterier.

Men saa lærte jeg Grete at kende. Det var Kærlighed ved første Øjekast — i Ordets bogstaveligste Betydning Grete var ogsaa lige kommet ind paa Akademiet, og hun var ligesom jeg fra Provinsen Vi blev hurtig uadskillelige.

Det skønne
Momms
i alt
Venst
lovs
i Venst
glæde
Fork
der har
under min
Erk
Kommet
sees
at give
Ud
i
Tilfælde
eller

Det var en Ven, der havde forestillet os for hinanden, men da han fik at vide, at vi havde forlovet os, blev han rasende. Han var skinsyg, ikke paa mig, men paa Grete Naa, det er jo ikke noget usædvanligt Fænomen. Hvor mange Venner har ikke gjort den samme Erfaring, naar en Kvinde traadte imellem dem? Et Aar senere giftede Grete og jeg os Vi var ganske unge, jeg knapt tyve og Grete et Par Aar yngre Vi vidste intet om Livet og om Menneskene vi var ubeskrivelig lykkelige.

Jeg mindes endnu en Aften — det var i et af vort Ægteskabs første Aar, og vi boede den Gang i et Kvistatelier med en pragtfuld Udsigt over hele København. Grete læste et af Oldtidens smukke Sagn for mig. Det lød omtrent saaledes:

»Hermes, Gudernes Yndling, havde en Søn, og Aphrodite, den guddommeligt Skønne, havde en Datter. Hver for sig var de en Aabenbaring af Skønhed De havde aldrig set hinanden, men en Dag ude i Skoven mødtes de to Gudebørn, og Pigen blev straks grebet af en heftig Kærlighed til Drengen Men han flygtede for hende Hun løb efter ham, men naaede ham ikke, hun raabte, han svarede ikke. Fortvivlet klagede hun sin Nød til Zeus: »Jeg elsker ham, og han fly'r mig Oh, hjælp mig, lad mig blive forenet med ham!« Zeus hørte hendes Bøn, han hævede sin Arm, og i samme Øjeblik stod Hermes' sky Søn foran Gudernes Hersker. Jublende af Fryd omslyngede Aphrodites Datter den skælvende Yngling Paany løftede Zeus Armen, og de to blev til ét Væsen Da Hermes og Aphrodite søgte efter de forsvundne, fandt de kun ét lykkeligt leende Gudebarn »Det er min Søn«, sagde Hermes. — »Nej, det er min Datter«, sagde Aphrodite og de havde begge Ret«

— Se, sagde Grete den Aften, saa højt elsker jeg ogsaa Dig Jeg vilde ønske, at Du og jeg kunde blive forenede paa samme Maade.

Paa den Tid malede Grete et Billede af en af Københavns mest for-gudede Skuespillerinder. En Dag, da Skuespillerinden skulde staa Model, trak Prøven paa Teatret ud, og hun ringede op i Telefonen:

— Hør, Grete, kunde Du ikke male paa den nederste Del af Billedet og faa Andreas til at staa for Dig? Han har ligesaa pæne Ben som jeg

Medens Grete telefonerede, stod jeg med en Cigar i Munden og rensede min Palet, og da hun spurgte, om jeg vilde hjælpe hende, nægtede jeg det rent ud Men hun fik mig overtalt til at tage Skuespillerindens Dragt og højhælede Sko paa, og i Spøg halede hun en Karnevalsparryk op af en Skuffe, gav mig den paa, sminkede mig og førte mig hen foran Spejlet, medens hun henrykt klap-pede i Hænderne:

— Du ser jo ligefrem glimrende ud, sagde hun, man skulde tro, at Du aldrig nogensinde havde gaaet med andre Klæder.

Naar jeg nu tænker nøgternt tilbage, erindrer jeg, at jeg straks befandt mig vel i denne Forklædning den forekom mig ganske selvfølgelig jeg følte mig hjemme i disse lette Kvindeklæder Grete satte sig til at male, men lidt efter ringede det Det var Skuespillerinden, Prøven var alligevel bleven hurtig færdig Hun studsede først lidt ved at se en anden i sin Dragt; saa genkendte hun mig, udstødte et Jubelskrig og fo'r hen og omfavnede mig:

— Andreas, Du er storartet! Du er meget kønnere som Kvinde end som Mand. Jeg er vis paa, at Du i en tidligere Tilværelse har været Kvinde med mindre Naturen har begaaet en lille Fejltagelse.

Hun saa undersøgende paa mig, og baade Grete og jeg kunde mærke, at hun blev mere og mere underlig tilmode. Grete gav mig et Vink om at gaa ind og klæde mig om, men det vilde Skuespillerinden ikke høre Tale om.

— Nej, nej! raabte hun Jeg vil helst ikke se Andreas i Dag Jeg vil meget hellere beholde Pigebarnet her. Men hvad skal hun hedde? Hun maa jo have et Navn skal vi kalde hende

Lili? Det lyder saa sødt Fra nu af er Du altsaa døbt Lili, husk det! Men synes I ikke, at vi skulde fejre Daaben?

Grete hentede Vin og Frugt, og vi festede af Hjertens Lyst.

Saaledes blev Lili til og fik sit Navn Det begyndte som en kaad Spas, et ægte Kunstnerindfald, og gennem mange Aar fortsattes Legen — indtil den blev Alvor.

Nogle Uger efter Lilis Daab skulde der være Kunstnerkarneval, og det blev besluttet, at Lili ved denne Lejlighed skulde indføres i Selskabslivet. Grete komponerede et Pjerrettekostume til hende, og Lili gjorde stormende Lykke. Herrerne kappedes om at danse med hende, og en af dem, en ældre Officer, var saa paagaende i sit Kurmageri, at Lili fandt det formaalstjenligt at oplyse ham om, at hun var et Mandfolk. Men det vilde han ikke tro: »Nej, lille Frøken, en gammel Militær lader sig ikke narre!« En anden vilde tiltvinge sig et Kys og var saa voldsom, at hun, idet hun med Magt maatte rive sig løs, flaaede sine Kniplinger.

Det var første Gang, at jeg erfarede, hvor brutale Mænd kan være overfor Kvinder — og det blev ikke den sidste

Ogsaa en anden Erfaring høstede jeg paa denne mindeværdige Aften. Naar jeg saa en Dame i en smuk Dragt, smilede jeg uvilkaarlig venligt til hende, men som Regel fik jeg til Gengæld et isnende Blik, der haanligt maalte mig fra Hoved til Fod Jeg blev ked af det og spurgte Grete, om jeg havde gjort noget forkert. Hun strøg mig over Kinden og svarede:

— Du er saa dum, Lili, Du ved endnu ikke, hvor ondskabsfulde Kvinder kan være overfor hinanden Hvis de er uhøflige mod Dig, saa er det kun et Bevis for, at Du ser godt ud.

Denne Fest blev efterfulgt af andre, og Lili levede sig mere og mere ind i sin Rolle Grete klædte hende hver Gang paa, og i de københavnske Kunstnerkredse begyndte Lili at vække Furore ...

Hvor mærkeligt det lyder, var det snart ikke længere *mig*, der forklædte mig som Lili hun var for mig som for Grete blevet en selvstændig Person Lili og jeg var to forskellige Væsener. Var Lili der ikke, saa talte Grete og jeg om hende, og var Lili der, saa talte Grete og hun om mig, som om jeg var en tredje Person

For Grete var Lili hurtig blevet uundværlig. Grete var af Na-

turen ret melankolsk, og naar hun var i sort Humør, kaldte hun paa Lili, der med sin sorgløse Munterhed snart fik Bugt med hendes dystre Stemning Ikke mindre Betydning fik Lili for Grete som hendes Model, der, det kan jeg godt sige nu, bragte hende Held, blev hendes Mascot Jeg ved ikke, om det var et Tilfælde, men de Billeder, hvortil Lili havde staaet Model, gjorde mest Lykke. Og Gretes Ry voksede En Dag fik hun en Indbydelse til at udstille sine Lili-Billeder i Paris.

Det var den direkte Anledning til, at vi alle tre, Grete, Lili og jeg, bosatte os i Paris.

VIII.

Allerede inden vi flyttede til Paris havde vi flere Gange foretaget Udenlandsrejser. Vore Fordringer var meget beskedne, og saa snart vi havde faaet solgt nok til, at vi havde kunnet spare nogle Penge sammen, drog vi sydpaa for at studere og lære Verden at kende.

Først naar vi ikke havde flere Penge tilbage, vendte vi atter Næsen hjemad. Paa alle disse Rejser havde Lili ikke været med. Grete og jeg oplevede saa meget nyt, at vi ikke havde Tid til at beskæftige os med hende. I et helt Aar levede vi saaledes i Italien, kun opfyldt af Sydens Skønhed, der for os Nordens Børn er som det vidunderligste Eventyr. Det var det lykkeligste Aar, Grete og jeg levede sammen Men saa snart vi igen var hjemme i Atelieret, dukkede Lili atter frem, og vi begreb ikke, at vi havde kunnet undvære hende.

Men nu var Lili ikke mere noget Legetøj Der var sket en Forandring med mig; jeg havde ikke selv mærket den, men jeg opdagede den gennem dens Virkning paa andre. I Florens havde en rig Hollænder forfulgt mig, saa jeg nær var blevet nødt til at udfordre ham, og i Rom vilde en amerikansk Millionær absolut have mig med til Ægypten Det var Lili, der gjorde sin Indflydelse gældende i mig.

..... Men nu var vi altsaa i Paris. Vi slog os ned paa venstre Seinebred i et af de mange smaa Hoteller omkring *École des Beaux-Arts*. Vi fik to hyggelige, lyserødt og graahvidt tapetserede Værelser med Udsigt ud over en gammel Have. I det ene var en hemmelighedsfuld Alkove med rød-blomstrede Gardiner. Hotellets Faktotum, Jean, fortalte os, at *Oscar Wilde* havde henlevet sine sidste Dage i de to Stuer, og at han var død i Alkoven bag de rød-blomstrede Gardiner. Medens han fortalte, løb Taarerne ned ad hans ubarberede Kinder. Vi forstod Grunden til hans Sorg, da han oplyste, at Digteren ofte havde givet ham tyve Francs til at købe Cigaretter til sig og

aldrig havde ønsket at faa Penge tilbage. Denne Oplysning indeholdt aabenbart ogsaa et fint Vink til os Her i Oscar Wildes stille Stuer sad Grete og jeg ofte om Aftenen ved det brede Vindue ud mod den gamle Have og læste hans Værker, indtil vi kunde dem udenad

I Nærheden af Hotellet fandt vi vor Stamkneipe: *Château neuf du Pape*, en beskeden lille Restaurant, hvor vi kunde faa en herlig Middag for 1 Frc. 30 — Vinen iberegnet. Der kom en Mængde Kunstnere, og her fik vi vore første Pariservenner.

Kort efter vor Ankomst blev Grete engageret som Medarbejder ved et stort illustreret Tidsskrift, og hun var straks Fyr og Flamme og ivrig efter at faa begyndt. Men hvorledes skulde hun i en Fart finde en velegnet Model? Kunde Du ikke hjælpe mig? spurgte hun. Jeg blev straks lidt overrasket, for i den første Tid i Paris var vi blevet saa omtumlede, at Lili ligesom i Italien var gledet i Baggrunden, men jeg nænnede ikke at skuffe Grete og svarede:

— Ja, men Lilis Klæder blev jo i København, og dine kan hun ikke passe.

Næste Dag gik vi derfor ud og gjorde Indkøb til Lili, der var meget stolt over sit første Pariserkostume Saaledes dukkede Lili op i Paris.

Gretes Billeder gjorde Lykke, og hun straaede af Glæde. Hendes Arbejde blev godt betalt, og hun fik Raad til at holde andre Modeller. Vi lejede en Atelierlejlighed, og jeg fik Tid til at male en Del, dels i Paris og dels i Versailles.

Da vi havde sparet Penge nok sammen, opfyldte vi et af vore største Ønsker og rejste til det solbeskinnede Paradis, Capri, hvor vi havde den Glæde at møde en af vore gode Venner, en italiensk Maler, som vi havde lært at kende i Florens. Gennem ham kom vi ind i den internationale Kunstnerklike, der hver Dag i Badetiden samledes paa den lille Strand ved Piccola Marina Her kom en Dag en skotsk Kunstner, ledsaget af en drengeklædt Skikkelse, der i Badedragt afslørede sig som en nydelig ung Dame.

— Det saa jeg straks, erklærede en venetiansk Billedhugger, Flavio, der hørte til Kliken, en Kvinde kan lige saa lidt forklæde sig som Mand, som en Mand kan forklæde sig som Kvinde — det bliver øjeblikkelig opdaget.

Grete og jeg saa paa hinanden og smilte Og næste Efter-

middag mødte Grete paa Promenaden sammen med en høj, slank, ung Dame, som ingen endnu havde set. De spadserede frem og tilbage foran *Café Morgana*, og Grete maatte besvare mange spørgende og nysgerrige Hilsener. Signora Flavio, Billedhuggerens Hustru, tog Mod til sig og gik hen til Grete for at spørge, hvorledes jeg havde det hun havde ikke set mig hele Dagen.

— Andreas maatte tage til Neapel i Forretninger, han kommer først tilbage i Morgen, oplyste Grete og tilføjede, maa jeg forestille: *Mademoiselle Lili Courtaud* *Signora Flavio!*

Den italienske Dame havde opnaaet, hvad hun vilde, og inviterede skyndsomst Grete og hendes Ledsagerske til en Fest samme Aften.

Spøgen lykkedes over al Forventning. Gretes franske Veninde fik en venlig Modtagelse og blev saa stærkt feteret, at Andreas maatte blive et Par Dage længere i Neapel. Da han kom tilbage, var den elegante Pariserinde desværre rejst hverken Flavio eller de andre havde opdaget det mindste.

Denne Oplevelse hidførte efter Hjemkomsten til Paris en Forandring i Lilis Vaner. Hun havde faaet mere Mod, og det hændte nu ofte, at hun, naar hun havde staaet Model for Grete, blev hele Aftenen. Kom saa en eller anden intim Ven paa Besøg, flygtede hun ikke længere ind i et andet Værelse, men blev, hvor hun var, og fyldte Ateliet med sit indtagende Væsen og sit sprudlende Lune Alle kom til at holde af hende, men de gjorde en stor Forskel paa Lili og mig. Gretes Veninder, der var ret ceremonielle overfor mig, omfavnede Lili og sagde Du til hende, og det omvendte var Tilfældet med mine Venner Maaned for Maaned voksede Lili sig fastere og veg kun nødigt Pladsen.

Paa Efteraarsudstillingen, hvor baade Grete og jeg udstillede, gjorde vi Bekendtskab med en fransk Billedhugger, Jean Tempete, der havde et Sommerhus i en lille By ved Loirefloden, *Balgencie* ... Han havde lovet at arrangere en Velgørenhedsforestilling paa Byens primitive Scene og indbød os til at være med.

Det var et lystigt Selskab, der om Formiddagen stod ud af Toget i den lille By, der saa ud, som om den var taget lige ud af en Legetøjsæske, et helt lille Rothenburg »Teatret« lignede et Tobaksudsalg med en tilbygget Dansesal, og da der ingen Kulisser var, blev Grete udnævnt til Teatermaler og satte straks Gang i det hele. Der

skulde i en »enestaaende flot Udstyrsramme« opføres en Revy, hvortil Tempete havde skrevet Teksten og Musiken, og som skulde spilles af de andre Kunstnere — Malere, Tegnere og Billedhuggere. Grete sled voldsomt i det, og ud paa Eftermiddagen klappede det altsammen. Der manglede kun en ung Malerinde, der først kunde komme med Aftentøget. Men hun var ikke med, og der blev stor Opstandelse. Tempete var ude af sig selv, Rollen var ikke stor, men den kunde ikke stryges af Hensyn til Revyens »Traad«.

— Kan De ikke overtage den? spurgte han i sin Fortvivlelse Grete.

— Nej, svarede hun, jeg er dødtæt, jeg kan ikke mere men maaske Lili

— Hvem er Lili?

— Det er en Hemmelighed, svarede Grete, men jeg skal sørge for, at hun kommer, og hun skal sagtens klare det.

Hun tog Tempete til Side og indviede ham i Hemmeligheden. I et lille Hotelværelse blev jeg klædt om, og der var i den overfyldte Sal ingen, som ikke følte sig overbevist om, at Lili var indfødt Pariserinde Apotekeren i Balgencie blev endda saa begejstret, at han sendte en Æske »Violsæbe« hen paa Hotellet til den skønne Ubekendte.

Den Aften fandt Lili sin bedste Ven, Claude Lejeune. Han havde den komiske Hovedrolle i Revyen, og hans blotte Tilsynekøbst fremkaldte Kaskader af Latter Han var den eneste af os allesammen, der havde Talent Allerede om Formiddagen havde jeg lagt Mærke til hans tørre, slagfærdige Vid. Hans Ansigt var meget uregelmæssigt, han var næsten farveløs, hans Øjne sad skævt, og hans Næse var spids. Straks syntes man, at han var hæsleg, men saa snart man bare havde talt et Øjeblik med ham, kunde man ikke undgaa at lægge Mærke til hans skarpe Intelligens og den Varme og Godhed, der straaledede ud af hele hans Væsen.

Naturligvis vidste han fra sine Kunstnerkolleger Besked med Hemmeligheden om Gretes Yndlingsmodel. Men medens Andreas om Formiddagen ikke havde interesseret ham synderlig, var hans Optræden overfor Lili helt anderledes Efter Forestillingen var der Bal, og paa de andres Opfordring havde Lili beholdt sit Kostume paa. Hun dansede uafbrudt og morede sig vidunderligt. Da hun

endelig havde en Dans fri, stod Claude Lejeune foran hende, bukkede og spurgte, idet han klemte Monoklen fastere i Øjet:

— Naar De har hvilet Dem lidt, vil De saa tillade mig at danse et Par Danse med Dem?

Han talte i en højtidelig Tone, og en let Rødme bredte sig over hans alvorlige Ansigt Lili saa lidt forundret paa ham og nikkede. De dansede glimrende sammen. De var lige høje og straks rytmisk sammenstemte De talte ikke, men gav sig helt hen i Dansen.

Samme Aften blev det besluttet, at de alle skulde tilbringe Sommerferien i Balgencie. Lili blev særlig indbudt, og hun lovede, at baade hun og hendes »Broder, Andreas« skulde komme. Fra det Øjeblik kaldte Lili mig for sin Broder, og jeg maatte finde mig i det.

I August erobrede Pariserbanden altsaa den lille By, der modtog den halvt med Beundring og halvt med Forfærdelse. Termometret viste 35 Grader i Skyggen, og ofte gjorde vi derfor Nat til Dag, og badede om Natten i Floden. Det gode Selskab i Balgencie holdt sig forarget paa Afstand, kun den fungerende Borgmester, Monsieur René, som hele Byen kaldte ham, en lystig gammel Ungkarl, tog sig venligt af os. Det var ogsaa ham, der i Byraadet foreslog, at man med Pariserbandens Hjælp skulde lave en Sommerfest til Fordel for Byens Fattige. Hans Forslag blev vedtaget, og Banden var straks villig. Tempete udarbejdede et Festprogram med Loire som Festens Centrum. Der skulde være en Korso af blomstersmykkede Baade. Den første skulde være Amors Baad, og den skulde Grete arrangere. Monsieur René stillede sin Vinkælder og en bred gammel Pram til Raadighed for Festen, og det lykkedes virkelig Grete at forvandle Prammen til en pragtfuld Kærlighedsgondol med et hjerteformet rødt Sejl, der svulmede i Vinden Floden er ved Balgencie meget smuk, men der er Hvirvelvinde, som gør Sejladsen ret farlig. Amor maatte derfor for en Sikkerheds Skyld kunne svømme, og da jeg fra min Barndom havde været en udmærket Svømmer, maatte jeg forestille Amor, det vil sige — det var Lili, som overtog Amors Rolle Claude Lejeune, der i Mellemtiden var blevet vor nære Ven, og som ogsaa kunde svømme, blev Amors Gondolier.

Saaledes gik det til, at Lili, forklædt som Amor og ombølget af Jubel, sejlede gennem den gamle Stad, hvor Jeanne d'Arc for flere Aarhundreder siden havde holdt sit Indtog, omgivet af staalklædte

Krigere. I det straalende Solskin afskød Amor sine gyldne Pile mod de mange Mennesker, der stod opstillet langs Bredden, og adskillige af dem genkendte fra Velgørenhedsforestillingen Lili.

Da Claude med meget Besvær havde banet Vej for Lili gennem Folkemængden tilbage til Hotellet, betragtede han hende indtrængende og sagde:

— Amor, Du guddommelige Skælm, hvad Du saa end giver Dig ud for at være ... saa er Du en ægte Kvinde!

Lili saa forskrækket paa ham.

— Hvad mener Du?

Men han vendte sig bort:

— Intet slet intet Hvis jeg fortalte Lili, hvad jeg hele Dagen har følt og tænkt, saa vilde hendes Broder Andreas sikkert tage mig det ilde op.

Han gik, og da vi mødtes næste Dag, talte han ikke til mig Lili var atter forsvundet

Flere Aar igennem holdt vi Ferie i Balgencie, og her vænnede jeg mig efterhaanden ganske til Lilis og min Dobbelttilværelse. Hun deltog i alle Fester og Udflugter og jeg malede flittigt, svømmede og tømte adskillige Flasker Vin sammen med Byens Borgere. Jeg havde faaet mange Venner og kendte alle i den lille By, hvor man var helt stolt ved Tanken om, at mine Billeder med Byens smaa Huse og Haver skulde hænge paa en Udstilling i Paris Men ingen af de gode Borgere anede, hvem den slanke Pariserinde var, der ofte sammen med Claude og Grete tidlig om Morgenen spadserede gennem de smalle Gader for at tilbringe en dejlig Dag ude i Landet og først vende tilbage, naar alle Lys var slukkede, og Byen var gaaet til Ro.

Venskabet med Claude blev i disse Ferier endnu inderligere og fortsattes naturligvis i Paris. Claude tilbragte næsten hver Søndag i Atelieret og det var en stiltiende Aftale, at det var Lili, der aabnede Entrédøren for ham Var det en sjælden Gang mig, var han tydelig nok skuffet. Han trykkede kammeratlig min Haand, saa paa mine nye Billeder, og vi talte nogle Øjeblikke om Politik eller noget andet, indtil han sagde: »Jeg har endnu ikke sagt Goddag til Grete« og gik ud i Køkkenet Men var Lili der, veg han ikke fra hendes Side.

Lili, der gerne vilde ud at more sig, var ofte sammen med Claude og Grete Gæst i en mondæn Kunstnerklub, hvor der i Reglen blev danset. Lili bestræbte sig for ikke at gøre nye Bekendtskaber, hun brød sig kun om at danse med Claude. Men en Aften kom en Dame, der hørte til vor intime Kreds, og som kendte baade Lili og mig — uden dog at ane noget om vor Dobbelttilværelse — hen til Lili sammen med en Herre, en ikke længere helt ung Officer — »Det er min Fætter, som meget gerne vil gøre Deres Bekendtskab, sagde hun og forestillede: *Grev de la Trempe* og *Baronesse Lili de Courtaud!*« Jeg kunde ikke undgaa at danse med ham, medens Claude spottende saa til, og da Dansen var forbi, udbad han sig Tilladelse til at aflægge Baronessen en Visit.

Han kom allerede næste Dag, og blev modtaget af Grete, der beklagede, at hendes »Svigerinde« ikke var hjemme.

— Aah, sagde Greven, Deres Hr. Gemal er altsaa Baronessens Broder det vil glæde mig at gøre hans Bekendtskab.

Grete lod det blive ved denne Forklaring, og efter at Greven interesseret havde betragtet de Malerier, hvortil Lili havde staaet Model, tog han Afsked.

Næste Dag havde vi et Par Venner til Te, og jeg havde netop fortalt om Grevens Besøg, da det pludselig ringede. Det var atter ham.

— Jeg havde i Forgaars den Fornøjelse at danse med Deres Søster, sagde han til mig, og jeg kunde ikke, da jeg netop gik forbi, nægte mig selv den Glæde at se hende igen.

Det kneb for mig at bevare Alvoren, medens jeg forklarede, at min Søster tidlig om Morgenen var taget paa Landet og at hun næppe kom tilbage før sent paa Aftenen, men at hun sikkert, naar hun hørte om Grevens Besøg, i høj Grad vilde beklage, at hun ikke havde været hjemme.

— Det er mig, der beklager, sagde Greven, og saa forskende paa mig gennem sin Monokel. Jeg havde Fornemmelsen af, at mit Hjerte var en Ambolt, og at han stod og slog paa det med en Hammer. Endelig lod han Monoklen falde og sagde:

— Det er mærkeligt, jeg kan ikke finde den fjerneste Lighed, man skulde ikke tro, at De og Baronessen var Søkende.

Jeg aandede lettet op.

— Min Kusine har sagt mig, at Baronessen er fuldkommen fri, fortsatte han, tør jeg spørge, om det passer?

Jeg var ude af Stand til at svare og nøjedes derfor med at nikke, hvorpaa han rejste sig og med et yderst korrekt Buk erklærede:

— Saa har jeg herved den Ære at anholde om Baronessens Haand!

Jeg var nær ved at falde ned af Stolen, og det var med største Betsvær, at jeg lovede ham, at jeg skulde overbringe min Søster hans ærefulde Tilbud.

Med mange Komplimenter trak han sig tilbage — og en homerisk Latter rungede gennem Atelieret.

Men jeg var i Virkeligheden meget ked af det. Lilis Oplevelser begyndte at gaa mig paa Nerverne, og om Aftenen spurgte jeg Grete, hvad i Alverden vi skulde gøre.

— Det har jeg allerede tænkt paa, svarede hun, »din Søster« bliver af Familiegrunde pludselig kaldt hjem til København, og derfra sender hun — det kan sagtens ordnes gennem en af vore Venner derhjemme — Greven et pænt Brev, hvori hun takker ham og beklager, at hun ikke ser sig i Stand til at blive hans Hustru, at han maa opgive ethvert Haab, og at hun foreløbig ikke vender tilbage til Paris.

Saaledes skete det, og Greven fik aldrig at vide, hvem det egentlig var, han havde friet til.

IX.

Og saa levede Lili og jeg vor Dobbelttilværelse videre vi havde mange glade Timer, og hverken de Indviede eller jeg selv saa andet i det end en behagelig Adspredelse, et Kunstnerlune — hverken mere eller mindre. Ligesaa lidt bekymrede vi os om den stedse mere fremtrædende Forskel mellem mig og det mystiske Pigebarn, og vi tænkte heller ikke over, at Linierne i mit Legeme langsomt var begyndt at forandre sig.

En Aften sagde jeg til Grete:

— Egentlig kan jeg slet ikke forestille mig Tilværelsen uden Lili men den Dag, da hun ikke mere er ung og smuk, har hun jo ikke længere nogen Eksistensberettigelse.

Grete saa forundret paa mig:

— Det er mærkeligt dør siger Du noget, som ogsaa jeg i den sidste Tid hyppigt har maattet tænke paa, sagde hun, og forklarede, idet hun søgte efter Ordene, at det ikke længere var mig, der stod Model for hende som Lili, men at det mere og mere var Lili selv, som hun tegnede og malede og at hun i de sidste Maaneder havde faaet Samvittighedsnag, fordi det oprindelig var hende, der havde lokket Lili frem, og derved var blevet Skyld i den Disharmoni, der mere og mere tydeligt viste sig i mit Væsen paa de Dage, Lili ikke var til Stede.

Jeg lyttede spændt til Grete, og det var, som om hun holdt et Spejl op for mig, da hun fortsatte:

— Jeg har Indtrykket af, at vi staar over for noget, der er stærkere end vi selv, og som vil tage Magten fra os som om Lili vil hævne sig, fordi vi har leget med hende

— Du har Ret, sagde jeg, og det forfærdeligste af det hele er Følelsen af, at det er Lili, netop Lili, der knytter os to til hinanden det er hendes Skyld, at vi gennem alle de Aar har holdt sammen jeg tror ikke, at jeg kunde leve uden hende.

Grete afbrød mig, hun havde ofte følt det samme Lili var

Legemliggørelsen af vor fælles Ungdom og Livsglæde, og heller ikke hun kunde tænke sig at undvære hende.

— Vi kan ikke opgive hende, erklærede hun med Taarer i Øjnene hvis hun pludselig ikke var her mere det vilde være, som om vi havde begaaet et Mord.

— Ja, svarede jeg, saa meget mere, som hun har meget mere Livskraft i sig end jeg.

Maaske var disse Ord dikteret af en øjeblikkelig Misstemning. Mit Helbred havde hidtil været meget robust, og jeg havde kunnet byde mig selv enhver legemlig Anstrengelse men i den senere Tid havde jeg ofte befundet mig uvel, hvad der nærmest ytrede sig som en uovervindelig Træthed. Dertil kom, at jeg ikke rigtig havde kunnet taale de sidste Vintre i Paris, der havde været særlig kolde og regnfulde. Jeg gik ustandselig og var forkølet og smaahostede ... Men man kan jo heller ikke blive ved med at være lige ung, sagde jeg til mig selv og saa kom jeg til at tænke paa Lili hun delte mit Legeme med mig — for hende betød Ungdommen meget mere end for mig Jeg havde hidtil haft et lyst og lykkeligt Sind, men nu var det forbi. Jeg blev mere og mere deprimeret Dage, Uger, Maaneder igennem følte jeg mig fuldstændig kraftløs Og jeg, der altid havde været et Arbejds menneske, mistede al min Energi. Jeg forstod ikke længere mig selv Ind imellem kom der dog lysere Perioder — især naar vi var i Balgencie — men det varede ikke længe jeg blev mere og mere slap — det var en utaalelig Tilstand.

Grete begyndte at blive urolig og fik mig til at gaa hen til en Læge, der gav mig et nervestyrkende Middel, men det hjalp ikke. Jeg gik til en anden Læge — samme Resultat.

Kun, naar Lili kom, var alt godt, saa var Livet atter skønt, og alt Mismod var borte derfor kom hun saa ofte som muligt Hun havde efterhaanden faaet sine egne Bekendte og sine egne Oplevelser og Vaner, der slet ikke havde noget med mig at gøre Efterhaanden blev hun flere Dage i Træk, saa sad hun og Grete sammen og syede eller broderede og havde det hyggeligt der var ogsaa Dage, hvor hun lukkede sig inde i sit eget Værelse og i timevis kunde sidde ganske alene med sit Haandarbejde og drømme Grete og Elena betragtede med en undrende Hovedrysten dette

gaadefulde Væsen, der byggede sin egen Verden op men de lod hende i Fred, og hun var lykkelig.

En tilfældig Episode skulde blive Indledningen til det sidste Af-snit af disse stadige, ubarmhjertige indre Kampe mellem Lili og mig

Omtrent for to Aar siden kom en af mine gamle Venner fra København, det kongelige Teaters største Skuespiller, til Paris for at give et Gæstespil Han havde sin Hustru, den skønne Danserinde med, og derfor var der ogsaa en Ballet paa Programmet Men Balletpersonalet var ikke stort, der manglede en Danser, og da min Ven vidste, at jeg dansede rigtig godt, spurgte han mig, om jeg ikke kunde tænke mig at medvirke, hvad jeg gik ind paa.

Ved Balletprøverne, der var meget langvarige, overanstrengte jeg mig rimeligvis, for jeg fik et Anfald af Næseblod af en saa usædvanlig Karakter, at Grete blev bange og vilde have, at jeg skulde afgive Rollen. Men jeg vilde ikke sætte min gode Ven i Forlegenhed, og jeg holdt ud, trods nye Blødninger, der ledsagedes af nervøs Krampegraad, — noget, som hidtil havde været mig fuldkommen fremmed. Efter hvert af disse Anfald følte jeg mig befriet, som om noget inde i mig var blevet udløst.

Samtidig var der sket en mærkelig Forandring i mit Væsen Jeg havde altid været ret selvstændig, tilbøjelig til at sætte mig paa den høje Hest, og aldrig ladet mig noget sige, men allerede ved den første Prøve havde jeg Fornemmelsen af, at jeg ikke længere var mig selv. Jeg var blevet grebet af en mærkelig Trang til at underordne mig, til at give mig ind under en stærkere Vilje Jeg havde altid betragtet Skuespilleren som en god Kammerat, med hvem jeg stod paa lige Fod, men nu turde jeg ikke længere sige ham imod, jeg underkastede mig ganske slavisk og mere end det, naar han bad mig om at gøre et eller andet om og tog paa mig for at vise, hvorledes jeg skulde bære mig ad, blev jeg flov og ulykkelig og rødmede som en Skoledreng Naar jeg nu tænker tilbage paa denne mærkelige psykiske Udvikling, kan jeg rolig forsikre, at den ikke i mindste Maade var erotisk betonet hvad der var sket, kan jeg ikke forklare, det var bare saaledes men det var ikke mig, der reagerede paa denne Maade. Grete drillede mig smilende med mit nye, ydmyge Væsen, men bag hendes Smil skjulte sig en grænseløs Forbavselse.

Da jeg paa en af de sidste Prøver første Gang viste mig i mit Kostume, stramt Trikot, en kort Bolero og en krøllet Paryk, stirrede min Ven paa mig og udbrød med sin stærke, drengeskaade Latter:

— Nej, det gaar min Salighed ikke, nu faar vi for mange Damer!

Jeg forstod først ikke, hvad han mente, men da jeg saa, at alles Øjne var rettet imod mig, blev jeg purpurrød i Hovedet, styrtede ud til Paaklæderen og forlangte at faa noget andet paa jeg var klar over, at jeg lignede en forklædt Kvinde.

— — —

I den følgende Tid tog min Nervøsitet yderligere til. Med næsten regelmæssige Mellemlum fik jeg de gaadefulde Blødninger, der medførte en stærk Depression og var ledsaget af heftige Smerter ... Grete fik mig til paany at søge Læge men skønt jeg selv begyndte at faa en Anelse om Sammenhængen mellem min Dobbelttilværelse og mine fysiske Lidelser, fortalte jeg ham intet om Lili, og han kunde selvfølgelig ikke hjælpe mig.

Jeg gav mig derfor til — som alle andre syge Mennesker, der ikke ved, hvad de fejler, — at studere alle mulige Bøger om Seksualvidenskab, men det blev mig snart klart, at intet af alt det, der handlede om almindelige Mænd og Kvinder, kunde passe paa min Tilstand Efterhaanden kom jeg til den Overbevisning, at jeg baade var Mand og Kvinde, og at det var Kvinden, der var i Færd med at tage Magten i mit Legeme kun denne Teori kunde forklare de fysiske og psykiske Forstyrrelser, der voldte mig flere og flere Kvaler.

I al Hemmelighed gik jeg op til en Specialist og forklarede ham, hvad jeg mente om mig selv, men han rystede blot paa Hovedet og betragtede mig som forrykt

Min Tilstand blev værre og værre, og Grete, der var alvorlig bekymret for mig, foreslog, at vi skulde forlade Paris, hvor der var trist og koldt, og tage til Italien.

Det var i Slutningen af Marts, og paa den anden Side af Alperne mødte vi det blomstrende Foraar Uden Ophold rejste vi lige til Rom, hvor vi havde aftalt, at vi skulde møde en af vore Venner, en italiensk Officer, som vi under vor første Italiensrejse havde truffet i Florens, og med hvem vi siden havde korresponderet. Han var nu hjemme paa Orlov efter en længere Tjeneste i Kolonierne. Han

tog imod os paa Banegaarden og kørte med os hen paa Hotellet, hvor han ventede, medens vi klædte os om, for at faa os med ud til Middag. Jeg var frygtelig medtaget af den lange Jernbanerejse og havde ubeskrivelige Smerter, men jeg vilde ikke ødelægge Aftenen for de andre, og derfor gik jeg med.

Vi sad hos *Facciano*; den kølige Aftenluft strømmede ind gennem den aabne Dør ude fra den skønne *Piazza Colonna* Jeg glemmer aldrig den Aften Musikken spillede de sidste Døgnmelodier, og lige over for mig sad Grete hun saa ud, som om hun kun var femogtyve. Trætheden var ligesom strøget af hende, hendes Øjne straalende, og om hendes Mund laa et drømmende Smil. Og ved Siden af hende sad vor Ven, Ridolfo Ferruzzi, og saa lige saa straalende ud Da vi traf ham første Gang, var han en ung, frisk Løjtnant, vi troede, at det kun skulde blive et flygtigt Bekendtskab, og da vi skiltes, mente vi, det var for stedse Men saa kom hans Breve fra de fjerne Kolonier — som oftest var det Grete, han skrev til.

Jeg følte et Stik i Hjertet og blev grebet af dyb Vemod. Jeg maatte tænke paa den Gang og paa de Aar, der var svundet. Og jeg tænkte paa mig selv hvad var jeg blevet til?

Jeg tog mig sammen og kastede mig ivrigt ind i deres Samtale. Tusinde Spørgsmaal blev stillede og besvarede Erindrer De Sowiesos? ... Hvad er der blevet af ham? ... Og Fru Xenia? ... Hvad er der blevet af hende? Husker De Eftermiddagen i Kasinoet og samme Aften i Biografen paa *Piazza Vittorio Emmanuele*? Alle de gamle Navne, de kendte Steder og Stemninger dukkede op for os Jeg saa det altsammen for mig og her sad jeg med Grete og Ridolfo Ferruzzi og lo ligesom de men oftest lød deres Latter alene og de saa ud ligesom den Gang for Aar tilbage, da de var ganske unge Jeg anstrengte mig for at le med, men det var kun en ydre, krampagtig Grimace min tidligere Glæde ved Livet var brudt. Jeg havde forandret mig jeg var blevet en anden et Menneske uden Mod til at leve.

Dér i Rom — det er netop nu et Aar siden — i denne herlige Stad, mellem de rustrøde Mure og rislende Fontæner, stod det mig for første Gang fuldstændig klart, at jeg ikke alene havde forandret mig, men at jeg stod foran Afslutningen af min Tilværelse Det milde, og samtidig ubarmhjertige romerske Foraar var som en Slags

Ouverture til sidste Akt af mit Liv jeg vidste nu, at min Skæbne var beseglet.

Grete og jeg havde lejet et Atelier med en bred, blomsterfyldt Terrasse lige ved *Piazza di Spagna*. Dette sollyse Hjem, i umiddelbar Nærhed af Roms skønneste Plads, glemmer jeg aldrig Hver Dag var jeg syg, hver eneste Dag og udenfor vort Ateliervindue blomstrede Roserne og de mange Orangetræer.

Nu og da viste Lili sig men ogsaa hun havde mistet sit sorgløse Væsen. Hun græd hver Gang græd hun. Hun forstod, hvor skønt Livet kan være. Hun følte, at hun skulde dø.

Undertiden græd ogsaa Grete, der ellers var saa stærk. Hun forsøgte at male, men hun kunde ikke rigtig komme i Gang. Naar jeg om Natten laa ved Siden af hende, følte jeg, at ogsaa hendes Øjne stod vidt aabne Aftenerne tilbragte de i Reglen sammen med Ferruzzi. Ogsaa hans Væsen havde efterhaanden forandret sig. Skønt han bestræbte sig for at være munter, blev han mere og mere et Bytte for en sygelig Melankoli Engang kunde han ikke beherske sig han sagde, at hans Liv var forfejlet, og at han godt kunde forstaa de Mennesker, som kom til den Erkendelse, at et Kloster var deres sidste Tilflugt Jeg kunde mærke paa ham, at han mente, hvad han sagde.

Og saa maatte jeg tænke paa Grete! Var ikke ogsaa hendes Liv forfejlet? Havde hun ikke opofret sig, for at jeg ikke skulde være alene, fordi hun følte, at jeg var blevet et sygt Menneske, og fordi hun vidste, at hun var den eneste, der forstod mig? Jeg kendte hendes Trofasthed og hendes Hengivenhed for mig, jeg vidste, at ingen jordisk Magt kunde formaa hende til at forlade mig — nu mindre end nogensinde. Men hun var endnu ung endnu kunde hun naa at indhente noget af alt det, som hun for min Skyld havde givet Afkald paa For mig derimod havde Livet ikke mere nogen Tillokkelse Jeg ved, at det lyder banalt — for andre. Men for mig var det den bitre Sandhed Hvorfor skulde jeg saa slæbe mig videre gennem Tilværelsen? Ingen Læge vilde forstaa, hvad jeg fejlede, ingen kunde hjælpe mig Leve videre, syg og gammel før Tiden? Det var mig en forfærdelig Tanke Ganske nøgternt gjorde jeg mit Regnskab op — roligt og forstandsmæssigt — og jeg kom til det Facit, at jeg hellere maatte dø i Tide.

Saa vilde Grete blive fri, og Livet kunde endnu skænke hende mange rige Aar.

Den Aften i Rom tog jeg min Beslutning, og den stod fast kun ét kunde formaa at ændre den jeg gav mig selv et Aars Frist, men lykkedes det mig ikke inden den Tid at finde en Læge, der kunde hjælpe mig at redde Lili ved at skille hende fra mig — jeg ved, at det maa være svært for andre at forstaa det, men hvilket Ord skal jeg bruge? — ja, fandt jeg ikke en saadan Hjælp, saa vilde jeg i al Stilhed tage Afsked med Tilværelsen, selv om det Væsen, der delte mit Legeme med mig, ogsaa maatte dele min Skæbne Jeg havde endogsaa fastsat Datoen for denne »Henrettelse«, der skulde ske saa diskret som muligt for at skaane Grete saa meget, som det stod i vor i Lilis og min Magt.

Skaane Grete ja, det var det sværeste af alt jeg vidste kun altfor godt, hvorledes hun vilde tage en saadan Afslutning paa mit Liv men trods alle Betænkeligheder, trods Hensynet til min trofaste lille Veninde, indsaa jeg, der ikke var nogen anden Udvej det vilde alligevel blive en Befrielse for os begge.

Da jeg havde taget min Beslutning, følte jeg en Slags Lettelse. Nu vidste jeg i det mindste, at der i en forholdsvis nær Fremtid vilde komme en Ende paa mine Kvaler Min Tilstand forværredes Dag for Dag, og det Øjeblik kom, da Grete indsaa, at jeg ikke længere kunde blive i Rom, men at jeg maatte tage tilbage til Paris for at komme under en dygtig Læges Behandling. Og meget nedtrykte forlod vi en solfyldt Foraarsmorgen, længe, længe førend vi havde planlagt det, Rom — og Ridolfo Ferruzzi.

Da vi atter befandt os i de hjemlige Omgivelser i Paris, blev det lidt bedre med mig. Jeg søgte paany et Par Specialister, men stadig med samme negative Resultat en Radiolog gav mig en Røntgenbehandling, der nær havde kostet mig Livet. Jeg saa ingen Grund til at udsætte min Dødsdag, det skulde være den første Maj.

Det blev en meget varm Sommer i Paris, og vi tog derfor ud til Versailles, hvor vi boede lige i Nærheden af Slotsparken. Vor ydre Tilværelse formede sig som hidtil det laa hverken for Grete eller mig at gøre større Væsen ud af vore Glæder og Sorger — Arbejdet er den bedste Læge, sagde jeg til mig selv, og saa snart min Tilstand tillod mig det, drog jeg ligesom de tidligere Aar med

min Malerkasse og mit Staffeli ud i Parken Saa tit hun vilde, kom Lili og prøvede paa at adsprede sig selv og Grete.

Den eneste, der havde nogenlunde rigtig Forstaaelse af min Tilstand, var Claude Lejeune. Han var til stor Trøst for os begge. Han følte instinktmæssigt, hvad der skjulte sig under Gretes, min og Lilis ydre Ro, og uden mange Ord forstod han at hjælpe os. Naar han kom ud til os om Søndagen, medbragte han den gamle, glade Stemning. Hvad skulde vi i denne Periode have gjort uden Claude?

Baade han og Grete havde forlængst indset, at det eneste, der nu holdt mig oppe, var Lili, og derfor opmuntrede vi hende begge til at komme saa ofte som muligt Claude gik tit lange Spadsereure med hende i Parken, og de lagde Planer for Fremtiden En Aften, da den nedgaaende Sols Straaler satte alle Slottets Vinduer og Fontænerne spejlblanke Vand i Brand, gik de sammen Arm i Arm ned over Terrasserne Pludselig hørte de en Dame, der gik forbi, udbryde: »Se, dér gaar to lykkelige Mennesker!«

Den Aften kunde Claude Lejeune ikke genfinde sin glade Latter.

— — —
De fleste af vore Venner og Bekendte forstod bedre end Lægerne, hvor syg jeg var. De maatte naturligvis indskrænke deres Deltagelse til nogle medfølelse Ord, men de gav mig alligevel en moralsk Støtte, fordi jeg følte, at de betragtede mig som et Menneske, der bar paa en tung Byrde og hvis Lidelser var et Martyrium og ikke — saaledes som Lægerne vilde gøre det til — Indbildning og Hysteri.

En Dag traf jeg i Parken en ældre, fransk Maler, som jeg kendte ret godt, men som jeg i længere Tid ikke havde set. Han spurgte deltagende til mit Befindende, og da jeg svarede undvigende, sagde han til min Forundring:

— Jeg har, uden at De har lagt Mærke til det, i længere Tid iagttaget Dem, naar De sad og malede, og jeg har ikke kunnet undgaa at se den store Forandring, der er foregaaet med Dem tidligere var De frisk og sund, nu derimod — ja, De maa tilgive mig, at jeg taler lige ud, nu ligner De en forklædt Pige De er syg, De er endda meget syg det er sket noget med Dem, noget, der lyder ganske fantastisk, men man har før set, at hvad der i Dag synes en Umulighed, i Morgen kan blive en Kendsgerning Man kender jo da ogsaa Tilfælde af modsat Art dem ved Lægerne i al Fald god Besked med Hvorfor skulde de saa ikke

ogsaa kunne hjælpe Dem? Jeg forstaar godt, at det ikke er nemt for en stakkels Maler at betale det Kæmpehonorar, som en virkelig Dygtighed forlanger men lad os haabe, De maa finde en Læge, der alene af menneskelige og videnskabelige Grunde vil yde Dem sin Hjælp.

En saadan Udtalelse var for mig som en Oase i Ørkenen og gav mig Mod og Kraft til at fortsætte min haabløse Søgen efter den, der var i Stand til at redde mig.

I denne sidste Sommer i Versailles lagde jeg ofte Mærke til, at man paa Gaden og i Parken — ja, selv i de Forretninger, hvor jeg plejede at handle — saa forbavset og nysgerrig paa mig En Morgen, da jeg for hurtigere at naa ind i Parken som Genvej benyttede en Gang gennem *Hôtel des Réservoirs*, stod der et Par unge Tjenere, og da jeg var gaaet forbi dem, hørte jeg en af dem sige paa det mest uforfalskede københavnsk — før Krigen var der af Hensyn til de mange Turister altid udenlandske Tjenere, ogsaa danske, paa Hotellet —: »Det var s'gu en flot Pige, hende dér i Malerbukserne!« Jeg lod naturligtvis som ingen Ting og skyndte mig videre.

Et Par Dage senere sagde Portnerkonen til mig:

— Herren maa ikke blive vred, men henne hos Købmanden, hvor Herren handler, vil de ikke tro, at Herren er en Herre.

Hun stirrede paa mig med et Par vidt opspilede og forfærdede Øjne, da jeg leende svarede:

— Det skal De saamænd ikke være forarget over — jeg er mest tilbøjelig til at give dem Ret.

Disse og andre Oplevelser fik mig til at føle, at Situationen begyndte at blive uholdbar Lili kunde godt vise sig paa Gaden, uden at noget Menneske tog Notits af hende, fraregnet en eller anden Don Juan, der kunde finde paa at følge efter hende, medens jeg, skønt jeg var fuldkommen korrekt paaklædt og gik med lange, faste Mandfolkeskridt, ikke kunde undgaa at vække Opmærksomhed og blive antaget for en forklædt Kvinde det var ganske utaaleligt.

Jeg trøstede mig med, at Versailles er en lille By, hvis Beboere er stærkt interesserede i alle andre, men da vi om Efteraaret vendte tilbage til Paris, var det samme Tilfældet kun opførte Pariserne sig mere diskret. Baade i den underjordiske Bane, i Omnibus-

serne og i Sporvognene opfangede jeg Blikke, der sagde mig, at man ogsaa i Paris troede, at jeg var en anden end den, jeg gav mig ud for at være Det gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Mine Nerver var saa svækkede af mine stadige Lidelser, at jeg ikke kunde udholde de nysgerrige og spottende Blikke, der syntes at forfølge mig.

Jeg henvendte mig til en Hjertespecialist, som tidligere havde været venlig imod mig. Grete havde et Par Dage forinden været hos ham for at forsøge at forklare ham min og Lilis Dobbelttilværelse, og han havde lovet hende at tilkalde en af sine Kolleger, der var Specialist i Kirurgi. Men han lagde ikke Skjul paa, at han betragtede det som en fiks Idé uden nogen som helst fysisk Begrundelse
 — Jeg har flere Gange undersøgt Deres Mand«, sagde han, »og jeg kan forsikre Dem for, at han er fuldkommen normal« Inden vi sammen begav os hen til Lægen, svor jeg højt og helligt mig selv og Grete, at det skulde blive mit sidste Forsøg Der var ikke vekslet mange Ord mellem de to Læger og mig, før jeg fik det Indtryk, at de havde lagt en Slagplan for i Fællesskab at skaffe mig af med min »hysteriske Grille« De underkastede mig en ret overfladisk Undersøgelse og lod mig derpaa i en Tone, hvis Ironi de ikke gjorde sig nogen Umage for at skjule, forstaa, at de betragtede mig som Hysteriker og Simulant. Den ene af dem, som jeg ikke før havde haft at gøre med, tillod sig endda at antyde, at jeg vel i Grunden var — homoseksuel, en Antydning, der gjorde mig ganske ude af mig selv. Havde Grete ikke med en munter Latter reddet Situationen, var Naturen gaaet over Optugtelsen, og jeg var faret paa ham og havde grebet ham i Struben.

Efter denne haabløse og for Grete og mig lige nedstemmende Konsultation mærkede jeg snart, at den havde taget mine sidste Kræfter jeg lovede mig selv, at ingen Magt paa Jorden oftere skulde faa mig til at gaa hen til en Læge jeg ønskede ikke mere at være til Nar for de Herrer Medicinere min, og dermed ogsaa Lilis Dødsdom, var fældet, nu gjaldt det kun om at leve videre saa stilfærdigt og taalmodigt som muligt, indtil den Frist, jeg havde sat mig, var udløbet.

Det daglige Liv i Atelieret forløb som sædvanlig. Naar vore Venner og Bekendte kom paa Besøg, var jeg tilsyneladende i meget godt Humør, og jeg gjorde mig særlig Umage for at bevare min Lige-

vægt overfor Grete, da jeg var bange for, at hun skulde gennemskue mig Heller ikke hun havde det let, hun var blevet rastløs og ofte, naar hun troede, jeg ikke mærkede det, betragtede hun mig saa forskende, at jeg frygtede for, at hun havde en Anelse om mine Planer.

I disse sidste Uger følte jeg kun én Trang: Musik. Jeg gik ikke længere til Koncerter, jeg var blevet angst for at færdes mellem fremmede Mennesker, men uden at bryde mig om, hvad det kostede, købte jeg alle de Grammofonplader, jeg kunde faa fat paa, klassisk og moderne Musik mellem hinanden. Langt ud paa Aftenen, og mange Gange hele Natten med, spillede jeg paa Grammofonen. Jeg kunde ikke faa Musik nok jeg higede efter Musik, som den tørstende i Ørkenen efter Vand, Musiken var min eneste Trøst, min eneste Tilflugt, enten den saa fik mig til at flyde hen i Taarer, eller det var en Døgnmelodi, som jeg spillede om og om igen, indtil Grete for at holde det ud foreslog, at vi skulde danse efter den Jeg levede bogstavelig talt af Musik det var ikke af Sentimentalitet jeg var snarere besjælet af en Slags kold Ro, men jeg følte mig grænseløs fortabt, prisgivet en Skæbne, der gik ud over almindelig Menneskeforstand, og Tonerne befriede mig for min evige Grublen Naar jeg hørte Musik, slap jeg for at tænke

Tidligere havde jeg fundet en Afledning gennem Bøgerne, et helt Bibliotek havde jeg efterhaanden faaet slæbt sammen i Atelieret Nu aabnede jeg aldrig mere en Bog. Hvilken Glæde kunde jeg have af at læse om andre Menneskers Skæbne, jeg vidste jo, at jeg aldrig i nogen Bog vilde finde noget om Mennesker, der var som jeg endnu havde ingen Digter skrevet om et saadant Væsen, fordi det aldrig var faldet nogen Digter ind, at det kunde eksistere. Og hvad kunde Oldtidens og Nutidens Filosofer give mig, naar hele deres Tænken kun beskæftigede sig med Mænd og Kvinder, hvis Hjerne og Sjæl havde deres eget Legeme Plato vidste, at der var Mennesker, hvis Følelsesliv ligger paa Grænsen mellem Mænds og Kvinders men i mit skrantende Legeme boede to skarpt adskilte Væsener, der stod fremmed og næsten fjendtligt overfor hinanden, selv om de ogsaa havde Medfølelse med hinanden, fordi hver af dem vidste, at dette Legeme kun havde Plads for den ene. Et af disse Væsener maatte derfor gaa til Grunde, eller de maatte begge dø I disse Nætter var jeg paa den anden Side af Vanvi-

dets Grænse Jeg indbildte mig, at dette Legeme, der pinte mig saa grufuldt, ikke længere tilhørte mig alene, men at min Andel i det Dag for Dag blev ringere, fordi det indesluttede et andet Væsen, der krævede sit eget Liv med mit Liv som Betaling. Jeg følte mig som en Bedrager, en Usurpator, der herskede over et Legeme, der allerede længe ikke mere havde tilhørt ham Jeg følte mig som én, der kun ejer Façaden til sit Hus det var Vanvid at tænke disse Følelser til Ende, for der var ingen Ende paa dem, uden det ene: at jeg maatte bort Derfor kunde jeg ikke leve mere.

— — —

Nu og da kom Lili dog endnu, og baade Grete og jeg var lykkelige ved hendes Komme. Lili var gladere end jeg, det vidste vi begge, og Lili vidste, at hun var i Stand til at trøste Grete Paa Gretes Bøn blev de ofte flere Dage sammen det var ogsaa lettere for Grete at komme gennem Nætterne, naar hun havde Lili ved Siden af sig. Lili faldt lettere i Søvn, og naar hun sov, kunde ogsaa Grete sove Men tit græd Lili, uden at Grete opdagede det. Hun havde altid haft sin egen Drømmeverden, skønne og lyse Drømme — men nu var de borte. Kun et Par Nætter var de kommet tilbage, og hver Drøm havde været en Fortsættelse af den foregaaende. Det var Vinter, og hun drømte om et Foraar, der var fyldt med Sol hun fortalte Grete om sine Drømme, men hun var klar over, det kun var Drøm, og hun blev bange. Men den næste Nat havde hun en endnu skønnere Drøm, der jog hendes Frygt paa Flugt. Grete havde i al Stilhed optegnet mange af hendes Drømme i sin Dagbog og hun fortalte mig engang om dem paa en Maade, som om det var en stor Hemmelighed.

— Du skal ikke lægge for megen Vægt paa Lilis Drømmespind, det er kun Roman og Fantasi, svarede jeg og vendte mig bort

Men disse Drømmeromaner var Gretes og Lilis stadige Samtaleemne, og det eneste, der gav dem nyt Mod og holdt deres Haab oppe, deres brændende Haab om, at der skulde ske et Mirakel.

Saa blev det Februar vore bedste Venner, Elena og Ernesto, var vendt tilbage til Paris. Det var Elena, der tog mig med hen til den tyske Professor, som er Skyld i, at jeg nu er her I Dag er det den tredie Marts om knapt to Maaneder har vi den første Maj og saa eksisterer Andreas Sparre ikke mere Om Lili overlever denne Dag og kan leve sit eget Liv videre — det ligger i Professor Werner Kreutz' Haand.

X.

Da Andreas kom tilbage til sit Hotel, var det næsten Morgen. En isnende kold Martsmorgen.

Han stod længe ved Vinduet i sit Hotelværelse og saa ud over den øde Plads foran Banegaarden. Der holdt et Par Taxivogne og enkelte forsinkede Nattevandrere gled som Skygger gennem Lys-skæret, der fra den langstrakte Banegaardshals Glasvægge faldt ud over Pladsen — et træt og falmet Skær Kun Morgenluften var frisk og vaagen.

Rystende af Kulde lukkede han Vinduet.

Han var meget træt men det var en velgørende Træthed, som naar man efter en lang og udmattende Vandring kaster en svær Byrde, der har bøjet éns Ryg, fra sig. Vandringeren var til Ende. Byrden tyngede ham ikke længere. Han havde i denne Nat, da han skriftede for sine Venner og fortalte dem om sin og Lilis — for ham selv saa ufattelige — Dobbelttilværelse, kastet den fra sig.

Han klædte sig langsomt af og stillede sig nøgen foran Spejlet. Han tænkte paa de Ord, han selv havde sagt: »Jeg er som én, der kun ejer Façaden af sit eget Hus« Spejlet viste ham denne Façade et lydefrit Mandslegeme.

Men hvad skjulte der sig bag Façaden?

Nej, han vilde ikke mere spørge.

Nu vilde han kun sove en god, dyb Søvn.

Bag ved ham laa den Vej, han havde gaaet. Nu var han ved Maalet og paa den anden Side gik der ikke længere nogen Vej for ham. Han stod ved sin Vejs Ende var der en ny Vej, saa var det ikke hans, men Lilis.

Han var beredt.

Denne Viden om hans egen Skæbne gav ham Sikkerhed, Ro og Ligevægt.

Det var langt op ad Formiddagen, da han vaagnede. Han var i en lys, næsten overjordisk Stemning. Han tog et Bad, spiste Fro-

kost, og begav sig let og ubekymret ud paa sine sidste Lægebesøg, der stod for ham som en Række behagelige Oplevelser.

— Jeg er som en Rejsende, der har ladet sin Bagage blive tilbage, tænkte han, som én, der har taget Ferie fra sig selv.

Men midt i Leipzigerstrasse hørte han en Barnestemmes lydelige Hvisken: »Se, Mor, se, der gaar en Dame i Herreklæder!«

Han vendte sig om og saa ind i to forskrækkede blaa Barneøjne. Det var en lille Pige paa en halv Snes Aar med en tyk, hvidgul Fletning. Hun blev ildrød i Hovedet og skjulte sig fløv bag sin Moder, der ligeledes stirrede forbavset paa ham og skyndsomst trak Barnet med sig.

Ogsaa Andreas var blevet rød. Nu smilte han ikke mere. En ejendommelig haard Trods skød op i ham som om Manden i ham følte sig krænket. Uden at tænke over det, og uden at ville det, stillede han sig op foran en Butik og betragtede undersøgende sit eget Spejlbillede i den blanke Rude Saa vendte han sig ærgerlig bort:

— Det kommer jo ikke mig ved!

Han gentog haardnakket flere Gange denne Sætning saa saa han paa sit Ur, det var lige ved den Tid, da han skulde melde sig paa Dr. Gebhards Klinik. Han standsede en Vogn og præcis paa Slaget var han paa Kliniken.

Han blev modtaget af en Sygeplejerske og blev straks ført ind til Overlægen, en ung, lys, næsten atletisk bygget Mand, der venligt betragtede ham med et Par kloge, livsglade, lyseblaa Øjne, hvori han skimtede en vis Nysgerrighed.

— Jeg har haft en længere Telefonsamtale med min Ven, Professor Kreutz, sagde han, og jeg er derfor ganske paa det rene med Deres Tilfælde. Jeg har desuden haft en Samtale med Professor Arno, der har undersøgt Dem her i Berlin. Han vil være tilstede ved den Operation, jeg skal foretage paa Dem men det hindrer ikke, at jeg gerne selv vil tale lidt med Dem Det er altid det rigtigste at danne sig et personligt Indtryk.

Overlægen ønskede aabenbart at give denne Samtale et fysisk Udgangspunkt, thi han anmodede Andreas om at klæde sig af. Andreas adlød og lagde sig paa en af de Undersøgelsesbænke, som han efterhaanden i Berlin havde lært grundigt at kende.

— Ja, fastslog Overlægen efter en længere og omhyggelig Un-

dersøgelse, De er i alle Maader det, De i det borgerlige Liv gaar for at være: en normalt bygget Mand men alligevel har De visse ubetinget kvindelige Former denne Sammenstilling overrasker mig

Medens Andreas atter klædte sig paa, gik Overlægen eftertænksomt frem og tilbage, idet han uafbrudt betragtede ham. Kun nu og da standsede han for at kaste et Blik i sin Journal, saa sagde han:

— Jeg ved, at De har Hastværk men det kan ikke blive i Dag skal vi sige, at De kommer her i Morgen Eftermiddag ved Firetiden? Saa kan De bruge Formiddagen til at gaa op til Professor Hardenfeld og faa taget de Fotografier, som Professor Werner Kreutz gerne vil have inden Operationen Lad mig se, i Dag er det Tirsdag, saa fastsætter vi Operationen til i Morgen, Onsdag Aften.

— Ja, Tak, Hr. Overlæge, svarede Andreas i en næsten begejstret Tone, og efter at have vekslet et fast Haandtryk med Lægen, forlod han Kliniken og stod atter ude i det frie.

— Saa har jeg altsaa faaet en Galgenfrist, sagde han til sig selv og saa paa sit Ur. Det var sent ud paa Eftermiddagen og han tog en Vogn og kørte tilbage til Hotellet Han følte, at han ikke kunde byde sit Legeme og sine Nerver mere Den foregaaende lange Nat, hvor han havde skriftet for sine Venner, og Støjen i den fremmede Storstad havde taget paa ham.

— Jeg spiller ikke selv med mere, sagde han jeg har gjort min Indsats for Lili derfor maa jeg spare paa mine Kræfter.

Det var hans sidste Tanke, før han — Klokken var endnu ikke otte — lagde sig tilrette i den brede Hotelseng og faldt i en drømmeløs Søvn.

Onsdag Morgen gik Andreas allerede tidligt fra Hotellet. Det var en frisk og klar Martsdag. Han gik ned ad Friedrichsstrasse, drejede om ad Unter den Linden og blev staaende paa Pariserplatz foran Brandenburger Thors enkle og kraftige Arkitektur. En skarp, lys Martssol forgyldte dette den tyske Hovedstads smukkeste, næsten klassisk rene Gadebillede, der fik Andreas til at tænke paa Paris' skønne Pladser Den tyske Arkitektur kan altsaa ogsaa

præstere noget fuldendt, tænkte han, her maatte man kunne lære meget. Maleren var vaagnet i ham han slentrede ind i Tiergarten Solen skinnede paa det spirende Grønne, og det gamle Løv fra Aaret forud lyste som kostbart Bronze. Han slog ind paa en smal Sti, der førte ham til en lille bitte Sø, hvor nogle Ænder lystigt snadrende svømmede rundt og de høje Træers grenede Fletværk spejlede sig i det blanke og næsten helt stille Vand.

Andreas standsede. Dette lille Stykke Natur midt i den larmende Millionby overraskede ham. Han tog Billedet ind til sig Han maatte tænke paa andre Morgener, som han havde tilbragt i Italien, i Frankrig og i Danmark, hvor han som et lykkeligt Menneske gennem sine Øjne havde lyttet til Naturen Med Malerkasse, Staffeli og Lærred var han vandret afsted, langt bort fra Byen og Menneskene, og været lykkelig over sin Skæbne, lykkelig over at være Maler og eje Evnen til fuldt og helt at kunne give sig hen i Nuet Det gjaldt om ikke at gaa Glip af et eneste af disse kostelige Øjeblikke, der udløste hans inderste Trang. Som oftest malede han som i Feber, han kunde knapt vente, til han havde fæstnet paa Lærredet det Billede, han indsugede gennem sine Øjne, som under hans Vandring af Vinden var blæst rene og klare, som var stærkere og lysere end andre Menneskers sløve Blikke, og som saa *saa!* Han havde altid elsket det Ord. Og han elskede det endnu i dette Øjeblik I saadanne Stunder havde han levet sig ind i det ugribelige, det hvileløse, dette Spil mellem Lys og Skygge, mellem Farver og Former, i Tonernes Mangfoldighed og i Liniernes slyngende Kurver Han havde altid forekommet sig selv som en Fuglefænger, der hemmeligt ligger paa Lur og bruger alle Lokkemidler, indtil han har naaet sit Maal.

Saaledes havde han skabt sine Billeder, bygget dem op paa det døde Lærred med døde Farver, indtil det, hans Blik havde lyttet sig til, pludselig begyndte at blive levende under hans Pensel Det er kun en Genklang, sagde han til sig selv, en mat Genklang er mine Billeder men det *er* dog en Genklang Og han følte sig lykkelig, andægtig og ydmyg som en Indviet. Disse Timer havde været hans Livs eneste sande og virkelige Lykke. Den Glæde, han følte, havde tilhørt ham, ham alene, den havde han ikke delt med noget andet Væsen, han ejede den, den var hans, og han havde hverken røvet eller stjaalet den fra nogen anden Det havde været

hans Rigdom, hans Eje. Kunde han føre denne Rigdom over paa en anden? Som en Angst følte han dette Spørgsmaal i sig, aldrig før var det dukket op i hans Sjæl Kan man give sin Glæde i Arv til en anden? Det havde været hans Glæde at male, men for ham, Andreas Sparre, var denne Glæde nu uigenkaldeligt forbi Og Lili? Hvis hun overlevede ham, vilde hun saa føle den samme Trang til at male? Kunde han som en ringe Erstatning for det Liv, han havde stjaalet fra hende, for de mange Menneskeaar, efterlade hende denne Lykkefølelse, denne Skaberglæde? Kunde han det, saa vilde den Skyldfølelse, der saa ofte tyngede ham til Jorden, blive lettere.

Han maatte tænke paa Lili Hun havde ganske andre Egen-skaber end han, paa alle Omraader var hun forskellig fra ham Han tænkte smilende paa, at hun altid havde afskyet at røre ved Farver, fordi hun var bange for at tilsmudse sine Fingre, medens han ofte uden Betænkning havde brugt sine Fingre som en Pensel Han slog en høj Latter op her stod han og tænkte paa den Arv, han skulde efterlade sig men var der overhovedet noget at efterlade? Jo, et lille Bevis havde han dog for, at han havde udrettet noget, den franske Regering havde givet ham en Orden den kunde han heller ikke dele med nogen oh, Forfængelighed!

Skulde han vende om? Han stod paa en lille, sirlig, let buet Bro, hvorfra han kunde se ind i en Kanal, hvis Vand bruste gennem en halvtaaben Sluse og faldt ned som en Støvsky det blinkede og glitrede i dette Vandfald *en miniature*.

— Ja, jeg er som én, der prøver paa at sejle mod Strømmen op over et Vandfald, tænkte han, og jeg mærker, at Strømmen har grebet mig og taget Magten fra mig jeg ved ikke længere, hvor den fører mig hen maaske henimod den fuldstændige Tilintetgørelse og dog kan jeg ikke nu, da jeg er naaet Halvvejen, stige ud af Baaden, Beslutningen er taget der er ikke mere nogen Vej tilbage.

— — —
En halv Time senere mødte han paa Professor Hardenfelds Institut for Seksualforskning. Han maatte vente længe paa Fotografen, der efter Lægernes Ønske skulde tage Fotografierne af hans og Lilis fælles Legeme ... Hvad skal alt dette blive til? spurgte han sig

selv. Hans glade, tillidsfulde Stemning var borte, han følte en grænseløs Træthed Allerhelst vilde han ganske stille sætte sig hen i en Krog og græde.

En Dame, en af Professorens Assistenten, kom ud til ham i Venteværelset og indledede en Samtale med ham. Han indskrænkede sig til at høre paa hende. Hun var meget taktfuld, og han følte, at det vilde gaa, som hun sagde, uden Nysgerrighed eller Sindsbevægelse lyttede han til hendes Ord.

— Deres Tilfælde, sagde hun, er for os noget ganske nyt, og hvad der giver det særlig Interesse for Videnskaben er, at De er Kunstner og saaledes er i Stand til at analysere Deres Følelsesliv. De vil komme til at opleve det utrolige. De har først levet og følt som Mand, og herefter vil De komme til at leve og føle som Kvinde. Jeg maa tænke paa den romerske Kejser, som begik Selvmord, fordi han ikke kunde opnaa *det*, der nu bliver Deres Skæbne.

Andreas havde Indtrykket af, at det var en anden, hun talte om, og at hun om denne anden fortalte ham noget, som han forlængst vidste Besked med. Men den medfølelse og selvfølgelige Maade, hun talte paa, gjorde ham godt Det er kun Tyskerne, der er i Stand til saaledes at forbinde Saglighed med Hjertelighed, tænkte han.

Da Fotografen endelig dukkede frem, havde Andreas genvundet sin ydre Sorgløshed Nu ikke længere noget Tilbagefald, befalede han sig selv og appellerede endnu en Gang ubevidst til sin mandlige Stolthed. Da Fotograferingen var overstaaet, og han forlod Institutet, indbød han sig selv til en Afskedsfrokost. Han valgte en af Berlins bedste Restauranter, sammensatte med stor Omhu Menuen, begyndte med Hummer à l'américaine og bestilte sig en Flaske *Liebfrauenmilch*.

Da han to Timer senere betalte, sagde Overtjeneren paa flydende Fransk:

— *Monsieur* er formodentlig kommet hertil for at more sig Berlin regnes jo ogsaa for at staa højt baade med Hensyn til Musik og Teater Og hvad Damerne angaar her paa Kurfürstendamm

— Ja, afbrød Andreas, og tilføjede i et Anfald af Galgenhumor, her i dette fortræffelige Etablissement, der staar fuldt ud paa Højde med de bedste Pariserrestauranter, ser jeg mange baade smukke og virkelig elegant og smagfuldt klædte Damer, der ligesaa godt kunde høre hjemme i Paris eller Rom Der er adskillige af dem,

for hvem jeg gerne vilde ofre min Hjertero, hvis jeg ikke om et Par Timer skulde gennemgaa en skæbnesvanger Operation.

Overtjeneren stirrede forbløffet paa ham.

— — —

Andreas kørte tilbage til Hotellet, hvor han betalte sin Regning. Saa tog han atter en Vogn og kørte hen i Thomasiusstrasse for at sige Farvel til sine Venner.

— Du ligner sandelig ikke noget Slagteoffer! udbrød Niels leende.

Men Inger slog forfærdet Hænderne sammen:

— Men Andreas ... om nogle Timer skal De opereres, og saa kommer De her med en stærk Cigar i Munden!

Og hun rev Cigaren fra ham.

— Hvad gør det? Jeg har lige indtaget mit sidste Maaltid før Henrettelsen, eller rettere jeg har, skønt det er lidt tidligt paa Dagen, fejret min *Polterabend*.

Inger tog hans Haand:

— Jeg har ikke for intet en Gang været Sygeplejerske Jeg ved, hvorledes man skal opføre sig, naar man skal gennemgaa en Operation, og det er ganske bestemt ikke, som De opfører Dem, Andreas Det er Drengestreger, naar De paa den Maade gaar ud og fraadser det hører ingen Steder hjemme Forresten ser De rigtig daarlig ud Det er bedre, Niels følger med Dem.

Og saaledes skete det. Uden Cigar og under Niels' Opsyn gjorde Andreas sin Entré paa Kliniken.

Han var meget spændt, men det hele gik rent forretningsmæssigt. De to Herrer blev modtaget af en Sygeplejerske, der førte dem ind i et blændende hvidt og af alle mulige Desinfektionsmidler dufte Værelse lige ved Siden af Operationsstuen, hvortil Døren stod aaben. Et Par Sygeplejersker havde travlt derinde. Det saa ud, som om de var i Færd med at gøre alt klar til en Operation. En stærk sødlig Lugt strømmede ud gennem Døren.

Søster Marianne bad Herrerne undskylde, Overlægen var bleven forsinket og kunde desværre ikke komme før ved Sekstiden. De maatte have lidt Taalmodighed.

Klokken var knapt fire, og Niels skar en fortvivlet Grimace.

— Nej, ved De hvad, Søster, det holder jeg ikke ud! sagde han, næsten skræmt. Er der noget i Vejen for, at min Ven og jeg kan sætte os ned paa *Romanisches Café* her ved Siden af?

Efter at Andreas højt og helligt havde lovet at komme præcis tilbage, fik de Lov til at gaa. Niels saa ud, som om han flygtede.

Da de i Kaféen havde fundet en Plads lige overfor Avishylderne, opdagede Andreas, at Avismanden, der kun stod nogle Metër fra dem, var rødhaaret og pukkelrygget. I et Nu var han sprunget op og gik baglæns hen mod Manden, der forbavset stirrede paa ham. Andreas gav ham en Mark, lagde et Øjeblik sin Haand paa hans Pukkel og gav ham endnu en Mark. Saa gik han tilbage og satte sig paa sin Stol ved Siden af Niels.

— Det bringer Lykke, ved Du, sagde han, det er en gammel italiensk Overtro Jeg er ellers ikke overtroisk, men nu føler jeg mig overbevist om, at Operationen vil gaa godt Har man rørt ved en Mandspukkel, er man beskyttet mod alt ondt en Kvindepukkel har derimod lige den modsatte Virkning, den bringer Ulykke.

Niels rystede paa Hovedet og lo:

— Der kan Du se, hvor godt jeg ordner alt for Dig!

— Og nu skal vi drikke Gravøl i en fin gammel Rhinskvin, sagde Andreas.

Da Tjeneren kom med Vinen, bad Andreas om tre Glas.

— Tre? spurgte Niels.

— Ja, den Pukkelryggede skal naturligvis drikke med.

Det lod Avismanden sig ikke sige to Gange, selv om han ikke fattede Grunden til Indbydelsen.

— En anden én er jo ikke saa godt vant, smilte han med et Blik paa sine Værter. Han tog sit Glas, løftede det og sagde, henvendt til Andreas:

— Paa Deres Velgaaende, Herre! Gid Deres gode Hjerte maa leve endnu længere end De selv!

— Bravo! Fyren taler jo som en Profet! raabte Niels og gjorde store Øjne, da han saa sin Ven gribe den Pukkelryggedes Haand og trykke den varmt. Saa hævede Andreas sit Glas og sagde til Avismanden, idet han endnu en Gang med den anden Haand let berørte hans Pukkel:

— De ved ikke, hvor godt De har gjort mig med Deres Ord Lad os drikke paa, at det maa gaa, som De ønskede det.

Han stødte sit Glas mod den Pukkelryggedes Og muntert tømte de Resten af Flasken.

Da de gik, saa den Pukkelryggede længe og alvorligt efter dem.

XI.

I Klinikværelset, som ventede paa Andreas, var der allerede tændt Lys. En Sygeplejerske fulgte ham ind og noterede Patientens Navn og Datoen, hængte en Febertavle op over Sengen og bad ham om straks at gaa til Sengs Lægen vilde snart komme.

— Det er vel bedst, at jeg gaar med det samme? spurgte Niels. Andreas nikkede smilende:

— Ja, gamle Kammerat, gaa Du kun. Jeg skal nok gøre mig Umage for at opfylde den Pukkelryggedes Ønske.

Niels vilde sige noget, men Vennen skubbede ham hen mod Døren.

— Du har Ret, Andreas jeg kunde let gaa hen og blive sentimental.

Et kort Haandtryk, og Andreas var alene.

Han gik mekanisk et Par Gange op og ned ad Gulvet. Der var ingen Tanker i hans Hjerne. Uden at han vidste det, begyndte han at tælle sine Skridt altsaa syv Skridt langt og seks Skridt bredt Han satte sig paa Sengen og saa sig omkring. Det var et ganske almindeligt Klinikværelse. Lyse Vægge, Seng, Bord og Stole — alt sammen hvidmalet. Han begyndte langsomt paa sin Afklædning, og pludselig kom han i Tanker om, at det var sidste Gang, at han, Andreas Sparre, klædte sig af at det var en Afsked, han tog med sin Jakke, sin Vest, sine Benklæder osv. En hel Menneskealder var han gaaet klædt i dette Tøj, og efterhaanden som han tog det af, saa han længe paa hvert enkelt Stykke Han anbragte Frakken over Vesten paa en Bøjle, som han hængte ind i Skabet, saaledes som han havde plejet at gøre siden ja, siden hvornaar? Han sad stadig længe og betragtede hvert af sine Klædningsstykker og strøg med Haanden henover dem Hvad skal der blive af Jer, spurgte han bittert smilende, og hvad skal der blive af mig? hvem af os skal overleve den anden jeg? I? Mine stakkels Klæ-

der Jer havde jeg helt glemt at tænke paa maaske betragter I mig som en Forræder imod Jer

Saaledes sad han længe som en Døende, der tager Afsked med sine Omgivelser Han tog sin Hat, der laa paa Bordet.

— Du ogsaa Dig havde jeg næsten glemt Er der ikke ogsaa andet, som jeg har glemt?

Han undersøgte sin Jakke og tog fra den indvendige Brystlomme et Billede, som han stillede paa Bordet, lænet op mod Væggen.

— Grete! sagde han blødt, og vilde lige til at kærtegne det, da det bankede.

Døren blev aabnet, og Overlægen traadte ind, ledsaget af en ung Reservelæge.

— Naa, hvorledes har De tilbragt Dagen? spurgte Dr. Gebhardt ham i en løst henkastet Tone, jeg hører, De har drukket Gravøl det var ret overflødigt, for denne indledende Operation kan betragtes som ganske ufarlig, men det glæder mig, at De har Forstand paa Vin. Deres Ven har fortalt mig, hvilket Mærke De har drukket Det er bare lidt kedeligt, at det tvinger mig til at opsætte Operationen til i Morgen tidlig den Slags Indgreb skal helst foretages, naar Maven er tom. Men for at Tiden ikke skal forekomme Dem alt for lang, skal De faa noget at sove paa til Natten God Nat og godt Mod!

Overlægen gav ham et let Haandtryk, og han var atter alene.

— Stadig vente, vente, vente hvor er det svært at være taalmodig, Du, sagde han til Billedet, der stod paa Bordet ved Siden af hans Seng. Han saa længe paa det.

— Grete, Grete, fremstammede han, saa faldt han tilbage i de hvide Puder og mærkede for første Gang rigtig, hvor træt og udmattet, han var. De forjagede Dage i Berlin naaede nu først helt ind til hans Bevidsthed Endelig havde han Lov til at indrømme, at hans Kræfter var brugt op nu var der ingen mere, der saa ham, ikke engang Grete, og den sidste Rest af den Mandfolketrods, i hvilken han i disse pinefulde Dage overfor Vennerne og Lægerne havde søgt Tilflugt som i en tung og besværlig Rustning, faldt nu af ham.

— Grete det er godt, at Du ikke ser mig nu Men jeg maa ikke græde jeg skal, jeg skal jo igennem det.

Saa faldt det ham ind, at han ikke vidste noget som helst om,

hvori den forestaaende Operation bestod han havde troet, at han her i Berlin kun skulde undersøges og stilles under Lægernes Observation Og Grete troede det stadig kun et Par Postkort havde han faaet fra hende. Det var blevet bestemt, at hun skulde tage direkte til Dresden for at være hos ham, naar Professor Werner Kreutz havde opereret ham Skulde han ikke sende hende et Telegram? Var det ikke forkert af ham at holde det, der skulde foregaa i Morgen, hemmeligt for hende? Nej, hvorfor skulde han gøre hende ængstelig — han havde jo ikke selv ventet, at hans, Andreas Sparres, Skæbne, skulde afsluttes her i Berlin Afsluttes? Han maatte smile: Jeg er jo sikker nok Han tænkte paa den Pukkelryggede og paa hans Ord.

Han havde Papir og Fyldepen liggende paa Bordet, og han skrev:

Berlin, Onsdag Aften, 4. Marts.

Kære, søde, lille Grete!

I Morgen Formiddag skal jeg opereres Lægen siger, at det er en lille og ganske ufarlig Operation, derfor har jeg ikke bedt Dig om at komme Skulde det alligevel gaa anderledes, saa vil jeg nu i Aften sige Dig, at jeg hver Time, hvert Minut, lige til det sidste Øjeblik, vil tænke paa Dig, Du min tapre og trofaste lille Kammerat, min kæreste Veninde. Mit sidste Ønske gælder Dig og din Fremtidslykke Du skal arve det glade Sind, der engang var mit lev min Sjæl videre, saa vil den altid være hos Dig — tusinde Kys fra Lili

Din og kun din

Andreas.

— — —
En Time senere kom Inger for at se til ham. Han rakte hende Brevet og bad hende give det til Grete, hvis

— De dumme, dumme Menneske Det *skal* jo gaa godt. Niels har allerede fortalt mig om Deres specielle Skytsengel og hans Pukkel

Klokken ti kom Reservelægen igen for at give Andreas det lovede Sovepulver. Lidt efter kom Sygeplejersken og gjorde Værelset i Stand til Natten hun drejede om for Lyset og alt var stille.

Denne Andreas Sparres sidste Nat var dyb og uden Drømme. Man

lod ham sove, lige indtil Lægerne kom om Morgen. Han havde knapt faaet Tid til at gøre det nødvendige Toilette, da Professor Arno stod ved Siden af hans Seng og bad ham underskrive en Erklæring, hvori der stod, at han, Andreas Sparre, ifølge sit eget Ønske lod sig operere, og at Overlæge Gebhard, hvis Operationen skulde faa et uheldigt Udfald, var fritaget for ethvert Ansvar.

— Med Fornøjelse, sagde han, og skrev straks under paa Erklæringen, der var rettet til en eller anden højere Myndighed, idet han tænkte:

— Det vil med andre Ord sige, at hvis jeg dør, saa kan det ikke nytte, at jeg kommer og gør Vrøvl bagefter.

— Kan jeg ikke føje et Par Linier til? spurgte han. Jeg vilde saa gerne bevidne de tyske Læger min Taknemlighed, fordi de vil forsøge paa at redde mig.

Men Overlægen rystede smilende paa Hovedet:

— Nej, det lader sig ikke gøre Nu bliver De ganske roligt liggende, vi bedøver Dem her i Deres Seng det er det behageligste for Dem Professor Kreutz har ønsket at faa telefonisk Besked, saa snart Operationen er overstaaet.

Da Andreas igen var alene, tog han sin Fyldepen og nedskrev hastigt følgende Linier:

Hr. Professor Kreutz!

I sidste Øjeblik inden min Operation føler jeg Trang til at bringe Dem min inderligste Tak. Siden den Dag, da jeg traf Dem i Paris, har jeg været fuld af Haab, og her i Berlin, hvor jeg ikke kendte en eneste af de Læger, der har undersøgt mig og staaet mig bi, har jeg hele Tiden haft Fornemmelsen af, at en usynlig Magt vaagede over mig og aabnede alle Døre for mig. Jeg ved, at denne Magt er Dem, og at alt det gode, jeg har mødt, kommer fra Dem. Hvorledes det saa end gaar, er jeg Dem grænseløs taknemlig mit Liv afhænger helt af Dem.

Deres meget ærbødige

Andreas Sparre.

— — —
Med Følelse af en uendelig Lettelse sank Andreas tilbage i Sengen. Nu var alt ordnet om et Par Minutter var Ventetiden til Ende.

Og i dette Øjeblik, hvor han stod paa Tærsklen til det ukendte, kom han pludselig i Tanker om en Vinterdag i Paris. Træt og elendig, forpint af Smerter, var han søgt ind i den gamle Kirke, *Saint Germain des Prés*. Han havde aldrig været der før, men han var gaaet derind for at hvile i det ærværdige Rums røgelsesduftende Skumring under de høje Hvælvinger, der havde set ned paa saa mange Slægtleds Haab og Lidelser. Paa en af Pillerne hang et ejendommeligt og meget smukt, gotisk Billede: en Madonna. Dér var han blevet staaende, og han, der siden sin Barndom aldrig havde bedt en Bøn, og som ansaa sig selv for at være fuldstændig irreligiøs, havde knælet mellem et Par gamle Koner, foldet sine Hænder og bedt til den gotiske Madonna:

— Du, der er Kærlighed og Barmhjertighed, hjælp mig! Befri mig for mit modløse og syge Legeme og lad mig dø eller lad der ske et Under!

Det var forekommet ham, at Madonna havde set smilende paa ham Nogle Dage senere havde han mødt Professor Werner Kreutz.

Og nu laa han her i Berlin og ventede paa, at Underet skulde tage sin Begyndelse. Havde Madonna virkelig hørt hans Bøn? Da han forlod Paris, havde han i sin Tegnebog fundet en gammel, spansk Miniatur-Madonna af Sølv. Grete havde engang opdaget den i en Antikvitetshandel i Sevilla, og lykkelig havde hun vist ham det lille Smykke.

— Ved Du hvad, sagde hun, jeg har en Følelse af, at denne lille søde Madonna har ligget dér i Kælderen og ventet paa os hun skal være vor Talisman.

Siden havde Grete, Dag og Nat, baaret Smykket i en fin Kæde, og uden, at han mærkede det, havde hun ved Afrejsen stukket det til ham Han kyssede varsomt det lille Billede.

Et Øjeblik senere kom Reservelægen:

— Saa, nu faar De en lille Sprøjte, og naar De vaagner op igen, er det hele overstaaet.

— — —

Da Andreas under heftige Smerter atter vaagnede, var det næsten Middag. Med et Skrig slog han Øjnene op. Først troede han forfærdet, at han var vaagnet for tidligt, og at han endnu befandt sig paa Operationsbordet men efterhaanden blev det ham klart,

at han laa i sin Seng. Han huskede, at Reservelægen havde givet ham en Indsprøjtning, men derefter var alt svundet bort i en Taage saa opdagede han, at to Sygeplejersker stod bøjet over ham og talte beroligende til ham. Lidt efter lidt klaredes hans Bevidsthed mere og mere, men samtidig blev Smerterne voldsommere han bed Tænderne sammen han vilde ikke skringe og han skreg heller ikke mere.

— Var jeg meget urolig? spurgte han.

— Naah, svarede den ene smilende, lidt Spektakel gjorde De jo og det mærkeligste var, at Deres Stemme var fuldstændig forandret. Med en høj, lys Kvindestemme raabte De: »Gaa ikke fra mig gaa ikke fra mig jeg er saa alene og jeg kan endnu ikke være alene jeg tør ikke«

Overlægen kom ind, tog hans Haand og trykkede den let.

— Det gaar jo udmærket maa jeg gøre Dem min Kompliment De har en pragtfuld Sopran spørg bare Sygeplejerskerne den maa De se at bevare, den kan De faa megen Glæde af senere i Livet.

Andreas vilde tale, men Lægen var allerede igen ude af Døren. »Giv ham en Sprøjte«, havde han i Forbigaaende hvisket til den ene af Sygeplejerskerne.

— »Giv ham en Sprøjte«, sagde Andreas som et Barn, der gentager et Ord uden at vide, hvad det betyder Og lidt efter slog den stille, graa Taage atter sammen om ham.

Henimod Aften vækkedes han af et Hosteanfald. Han havde Fornemmelsen af, at hele hans Legeme skulde sønderrives, det var frygteligt. Han forsøgte at undertrykke Hosten, aldrig havde han tænkt sig, at det kunde gøre saa vanvittigt ondt at hoste. Men det lykkedes ham ikke. En af Sygeplejerskerne sad ved Siden af Sengen og saa raadløs paa ham hun turde jo ikke give ham noget at drikke.

Endelig var Anfaldet overstaaet. Han var ganske udmattet. Sygeplejersken tørrede Sveden af hans Pande.

— De har vist røget meget, sagde hun, maaske endda i Gaar.

Paa Bordet ved Siden af ham laa en Pakke Cigaretter.

— Tag dem væk, smid det Stads ud af Vinduet, bad han, aldrig i mit Liv vil jeg ryge mere det sværger jeg Dem til.

Og han kom til at tænke paa Cigaren, som Inger i Gaar havde

taget fra ham — det var Andreas' allersidste Cigar Et nyt Hosteanfald senere paa Aftenen forøgede hans Modvilje mod Tobaken. Han kunde aldrig mere tænke sig at tage en Cigaret og denne Afsky for at ryge gik i Arv til Lili.

Niels fik Lov til at kigge ind til ham et Øjeblik.

— Naa, det gaar jo storartet, sagde han.

— Aah, ja, men det gør ondt, svarede Andreas, og ved Lyden af hans Stemme saa Niels forbavset paa Sygeplejersken.

— Ja, hviskede hun, det er en helt anden Stemme.

Niels satte sig paa Stolen hos Andreas:

— Jeg har mange Hilsener fra Inger hun kommer i Morgen tidlig, og hun skal nok tage noget med, som Du vil blive glad for Men hvad er der i Vejen?

— Jeg kan ikke holde det ud Du maa hellere gaa det er de Smerter!

Sygeplejersken gav Niels et Vink. Han listede sig ud af Værelset, og Andreas tiggede og bad om at faa en ny Indsprøjtning Han fik adskillige i Nattens Løb.

Den følgende Dag følte han sig saa udmattet som efter en Ørkenvandring. Smerterne var der endnu, men de var blevet fjernere og mere dæmpede, i det mindste saa længe han ikke bevægede sig.

— De skal slet ikke tænke paa, at det gør ondt, sagde Sygeplejersken, De skal bare ligge stille og ikke røre Dem.

— »Bare ligge stille, ikke røre Dem.« Som et Barn blev han ved med at gentage Ordene Kun nu og da dukkede et Spørgsmaal frem i ham: Hvem er jeg? Hvad er jeg?

Næste Morgen kom Inger med en stor Flaske Eau de Cologne og friske Blomster, hvis Duft fyldte Sygeværelset. Som en tørstende dukkede han sit Ansigt ned mellem Blomsterne. Aldrig i sit Liv havde han tænkt sig, at Blomsterduft kunde være en saa himmelsk Gave.

Og hvor god Inger var! Lydløst og smilende gled hun om i det lille Rum som en Moder hos sit syge Barn, tænkte han, medens hun fik Sygeplejersken til at bringe sig en Vase og ordnede Blomsterne. Saa bredte hun et smukt, broget Silketørklæde, som hun havde bragt med i sin Taske, over Bordet og stillede Blomsterne hen i Vindueskarmen. Da det var gjort, satte hun sig ved Siden af Sengen og strøg blidt over den Syges sitrende Hænder, medens hun talte sagte og

opmuntrende til ham Hun havde altid tidligere sagt *De* til ham, men nu brugte hun det fortrolige *Du* det gik først nogle Dage senere op for ham og i disse første Dage undgik hun at kalde ham ved noget Navn.

— Nu bliver alt godt, Du! Du skal bare være tryk og taalmodig Livet vil blive skønt for Dig tro mig, jeg ved det.

Saa holdt hun op med at tale — sad bare ganske stille og lod sin kølige Haand glide hen over hans feberhede Pande Han glemte sin Angst og sine Smerter og faldt til Ro Tiden gik som i Drømme hørte han hende liste sig ud og han slumrede ind.

Hver Morgen kom hun igen med nye Blomster og gode Ord. En Dag gik, to Dage, tre Dage. Det meste af Tiden var han som et lille Barn, der endnu ikke er vaagnet til det virkelige Liv Og Nætterne, som Sovemidlerne bragte ham igennem, var uden Drømme.

En Dag kom Inger med en særlig pragtfuld Foraarsbuket, og han vilde saligt kysse hendes Hænder:

— Du er min gode Engel, Inger.

Men hun afværgede det:

— Nej, i Dag skal Du ikke takke mig det er ikke fra mig, det er fra en god, fjern Ven.

— Er det fra Claude Lejeune?

Inger nikkede. Saa aabnede hun det lille, hvide Brev, der sad i Buketten og læste:

— »Hver Blomst i denne Buket er en Hilsen til Lili!«

Længe skjulte Andreas sit Ansigt mellem Blomsterne, og Inger kunde ikke se, at hans Øjne stod fulde af Taarer. Saa spurgte han:

— Mon Claude nogensinde genfinder hende?

— Hvem mener Du?

— Hans Lili.

Han kradsede en Tak ned paa et Kort og rakte det til Inger:

— Vil Du besørge det for mig?

Uden at ville det var Inger kommet til at se paa Haandskriften.

— Har Du skrevet det?

— Ja, det saa Du jo, Inger!

— Ja, men saa er hun der jo allerede, Claudes Lili! Se selv paa det.

Andreas saa paa Kortet og kendte ikke sin egen Haandskrift igen det var en Kvindeskrift.

Inger løb ud til Reservelægen, der stod i Gangen udenfor, og rakte ham Kortet:

— Se dér, Doktor, det har ingen Mand kunnet skrive, vel?

— Nej, indrømmede Lægen overrasket, De har Ret, det er et nyt Tegn lige efter det andet.

— Hvad mener De?

— Har De ikke lagt Mærke til Stemmen? Det er ikke mere en Mandsstemme.

— Aah, Du! udbrød Inger, da hun atter stod i Sygeværelset hun kunde ikke sige mere, hun græd.

— — —

Da Andreas var blevet alene, sagde han ganske sagte nogle Ord for at lytte til sin egen Stemme Var det virkelig sandt? Og han blev ved med at tale, indtil Ordene svandt bort, og han atter døsede hen.

Pludselig blev han revet ud af sin Søvn. Det var Nat. Et rædselsfuldt Skrig trængte gennem den tynde Væg ind i Mørket til ham. Et Skrig, som han aldrig havde hørt Mage til. Først troede han, at det var ham selv, der havde skreget men nej, der kom et nyt Skrig, det lød, som om det var et ungt Dyr, der blev pint til Døde Han holdt det ikke ud mere det maatte være én, der blev myrdet.

— Hjælp! Hjælp! raabte han, og som en rasende kimede han paa Klokken.

Døren blev revet op, og Sygeplejersken styrtede aandeløs hen til ham.

— For Himlens Skyld, hvad er der i Vejen med Dem?

— Med mig?

Han saa forvildet paa hende, saa lød Skriget igen og nu var han klar over, at det kom fra Værelset ved Siden af hans.

— Hvem er det, der skriger, Søster? Er der én, der er ved at dø?

Sygeplejersken smilede:

— Nej, tværtimod, der er én, som er blevet født det er en ung Frue her ved Siden af, som har faaet sit første Barn, en yndig lille Pige men nu er det overstaaet Kan De høre, nu skriger hun ikke mere og om et Par Dage har vi hende paa Benene igen. Men jeg kan godt forstaa, at De blev forskrækket, det er ikke saa rart, naar man ikke er vant til det.

Han vidste ikke, hvad han skulde svare. Han følte kun en mærkelig, dyb Skam saa gav han sig til at græde. Sygeplejersken blev længe staaende og søgte forgæves at berolige ham saa hentede hun Sprøjten — og alt, Uro og Skam, denne nye ukendte Skamfølelse, alle de mange Spørgsmaal, der trængte sig paa, sank ned i den vante Taage.

Senere fortalte Sygeplejersken ham, at hun var blevet hos ham til hen paa Morgenstunden, og at han hele Tiden havde ligget og hvasket:

— Ja, ja, saadan maa jeg føde mig selv!

Hun vidste ikke, at den, der sagde disse Ord, allerede var blevet til et andet Væsen.

— — —

Næste Morgen sagde Inger glædestraalende:

— Kan Du gætte, hvem der er her om tre Dage?

— Grete?

— Ja, her har Du hendes Brev.

Han skulde lige til at læse det, da Overlægen traadte ind.

— Aah, De kommer, som De var kaldet, Doktor; naar tror De, jeg maa begynde at staa op?

— Vil De op? Det haster da ikke ... De har det jo godt her i Deres Seng med en saa henrivende barmhjertig Søster til at pleje Dem, svarede Lægen og kyssede galant Ingers Haand.

— Ja, det er sandt men om tre Dage kommer min Kone.

Overlægen studsede og saa først paa Reservelægen og derefter paa Inger:

— Naa, ja, det er jo sandt men vi maa alligevel hellere vente det er muligt, at Deres Frue vil finde Dem noget forandret.

Han forlod hurtigt Værelset sammen med sin Assistent, men Andreas fik Tid til at se, at han havde ondt ved at undertrykke sin Munterhed.

— Hvorfor lo han ad mig? spurgte Andreas, sagde jeg noget galt?

— Dumme Lili!

Det var alt, hvad Inger vidste at svare.

XII.

Tre Dage senere, tidlig om Morgenen, inden de endnu var blevet færdig med Rengøringen, der besørgedes af de skrubbende Gangpiger og de skinnende hvide Sygeplejersker, aabenbarede Grete sig, elegant, morgenfrisk, indhyllet i Pelsværk, Pariserinde fra Top til Taa.

Den vagthavende Sygeplejerske vidste straks, hvem hun var.

— Aah, det er Fru Sparre, ikke? sagde hun nu skal jeg vise Dem Vej De bliver ventet med Længsel De maa undskylde den Uorden, her er, vi er endnu ikke færdig med Morgenrengøringen.

Grete tog sin højre Handske af og rakte Sygeplejersken sin Haand. Hun maatte undertrykke et lille Smil, da hun saa, hvorledes hendes rødakerede Negle, hendes endnu rødere Læber og allermest den Vellugt, der strømmede ud fra hendes Pels og blandede sig med Gangens Duft af grøn Sæbe og renskurede Gulve, fik dem allesammen til at stirre paa hende.

Saa stod hun i Sygeværelset.

Hun var kommet ind uden at gøre den mindste Støj. Morgensolen strejfede den hvide Seng, i hvilken hun saa et blegt Ansigt, der løftede sig som vaagnet af en Drøm. To store, dybe, brune Øjne saa imod hende, og det bævede om en Mund, hvis Læber forblev stumme.

Med udbredte Arme blev Grete staaende som forstenet midt i Stuen uden at kunne røre sig. Hun kæmpede med Graaden. Men hun vilde ikke græde hun vilde smile. Hun vilde sige Goddag med et Par glade Ord men de store, brune Øjne holdt hende fast der gik et Par uendelig lange Sekunder saa strejfede en smal Solstraale den Syges Ansigt, gled hen over de mørke Øjne, hvis Blik lyste op i begyndende Jubel og tændte et sølvblankt Skær Skæret fra to Taareperler Saa rev Grete sig ud af sin Forstenelse og sank hulkende paa Knæ foran Sygesengen.

Hvad disse to Mennesker følte ved deres Gensyn, hvad de gennemlevede og sagde hinanden i dette tavse Samvær — det formaar Ord ikke at gengive.

Sent om Aftenen, da Grete var blevet alene med sine forvirrede Tanker og modstridende Følelser, skrev hun følgende Brev til Vennen i Paris, til Claude Lejeune:

»Hvad jeg i Dag har oplevet, kan jeg ikke beskrive Jeg kan kun antyde, Claude, ikke forklare. Andreas er død ham fandt jeg ikke mere. Men jeg fandt et blegt og yndigt Væsen. Det var Lili og alligevel ikke hende, ikke den Lili, som vi kendte i Paris, men en anden, et helt nyt Væsen. Hendes Stemme, Udtrykket i hendes Øjne, hendes Haandtryk, alt var nyt ... Er det en Forvandling, eller er det et Væsen, som er i Færd med at finde sig selv? Det maa vel være det sidste. Hun er saa kvindelig og uberørt af Livet nej, kvindelig er ikke det rigtige Ord, jeg vil snarere kalde det ungpigeagtig, næsten barnlig, sky og usikker og med tusinde Spørgsmaal paa Læben Jeg føler det, som om jeg staar overfor et Under, og jeg er altfor grebet og betaget til at kunne finde de rette Ord Og paa samme Tid ved jeg, at der endnu venter hende ufattelige Lidelser, inden hendes Sjæl vikles helt ud af det Hylster, der omslutter den Hvilken Skæbne, Claude! Det gyser i mig, naar jeg prøver paa at tænke det igennem. Det er en Himlens Naade, at hun selv endnu er for svag til at se tilbage eller frem, hun er knapt nok i Stand til at erkende sin nuværende Tilstand. Jeg talte med Lægerne Dette første Indgreb har kun været Indledningen til den Kønsforvandling, der nu skal udvikle sig klinisk, men foreløbig er alt gaaet over Forventning Andreas er nu ophørt at eksistere, siger de, de Kirtler, der gjorde ham til Mand, er fjernede. Hvad der videre skal foretages, vil blive gjort i Dresden af Professor Werner Kreutz Lægerne snakkede ogsaa noget om Hormoner, og jeg lod, som om jeg forstod, hvad de mente Nu har jeg slaaet op i en Lægebog, og dér staar, at »Hormoner er æggende eller vækkende Stoffe, der hører til den interne Sekretion og fremskynder, eventuelt fremkalder, andre Organers Virksomhed.« Det blev jeg ikke meget klogere af Men hvad skal man med Klogskab og

Viden, naar det drejér sig om et Mirakel? Jeg kan bare tro paa det. Hvad jeg oplevede paa Kliniken, staar for mig som Løsningen paa den Gaade, der gennem de mange, svære Aar har pint baade Andreas og os, der levede sammen med ham, og som forekom os ganske uløselig Men Løsningen er endnu ikke færdig. Jeg ved det, og Lili aner det Endnu er hendes inderste Væsen bastet og bundet, og først Professor Werner Kreutz vil være i Stand til at løse Baandene. Alle her, Lægerne, Sygeplejerskerne, Niels og Inger, betragter med Forundring den store, ydre Forandring, der er foregaaet med »den lille Patient«, men de ved ikke rigtigt, om de stadig skal betragte dette lidende Væsen som en Mand, eller om de allerede skal tale til hende som til en Kvinde. Og hvad er deres Forundring mod min? Dag ud og Dag ind levede jeg med dette stakkels, syge Menneske. Kun de faa Uger, siden han forlod Paris, har vi været skilte, og nu staar jeg overfor et nyt Menneske, som jeg næsten ikke kender. Og som det er gaaet mig, vil det ogsaa gaa Dig og Elena og Ernesto, som Du maa vise dette Brev, for jeg kan ikke udholde at skrive mere Jeg maa kun tilføje, at da Lili, denne nye, søde Lili, som en lille Søster — ja, saaledes følte jeg det — grædende søgte Tilflugt i mine Arme, stammede hun:

— Er Du ikke vred paa mig, fordi fordi Andreas bedrog Dig for dine skønneste Aar?

Jeg var saa rystet, Claude, at jeg næsten ikke kunde faa et Ord over mine Læber og da jeg endelig følte mig i Stand til at sigé, hvad jeg følte, saa vovede jeg det ikke Det er ikke mig, ikke mig, som Andreas har bedraget, det er hende selv, Lili, min søde, blege Lili, som han bedrog ved at berøve hende hendes Ungpigetilværelse Claude, Du og jeg maa gøre alt, hvad vi formaar for at hjælpe den bedragne Lili og raade Bod paa det, Andreas har gjort imod hende«

— — —
Næste Morgen, Natten havde Grete tilbragt paa et Hotel, foreslog Oversygeplejersken at stille endnu en Seng ind i Sygeværelset, for at Grete inden Afrejsen til Dresden, der skulde finde Sted om nogle Dage, hele Tiden kunde være i Patientens Nærhed.

— Det var dejligt, svarede Grete taknemligt, tog Sygeplejerskens Haand og trak hende med ind i Sideværelset, der stod ledigt. Hun

hentede hurtigt en Haandkuffert, som hun havde ladet blive staaende i Gangen, aabnede den og hviskede ganske sagte:

— Kære Søster, nu skal jeg vise Dem noget, og saa taler vi ikke mere om *ham*.

Hun tog et henrivende Silkenégligé frem af Kufferten:

— Er det ikke bedaarende?

— Jo, det vil klæde Dem henrivende, naadige Frue.

— Mig? Nej, det er ikke til mig, det er til til vor lille søde Veninde derinde. Men — og hun lagde Fingeren med den rød-lakerede Negl paa sin Mund — tys, det er en Hemmelighed til i Morgen tidlig.

Næste Morgen sad en, endnu lidt bleg og forsagt, men grænseløs henrykt, ung Dame i et fint duftende Parisernégligé oprejst i den hyide Sygeseng, støttet af Puderne. Reservelægen vilde næsten ikke tro sine egne Øjne, da han saa denne Forvandling:

— Min Kompliment, naadige Frøken! Hvis De lover mig at være meget tapper og meget forsigtig, saa skal De faa Lov til i Dag at komme op et Par Timer og hen i Lænestolen, saa at De kan vise Dem for den undrende Verden men kun to Timer, og De maa blive her i Værelset vi maa gaa varsomt frem

Flere af Sygeplejerskerne gjorde sig i Dagens Løb Ærinde ind i Sygeværelset, og Oversygeplejersken tog Lili moderligt i sine Arme og hviskede:

— Nu skal De bare være tapper!

Det var det hele, ingen Nysgerrighed og ingen Spørgsmaal, og da Overlægen om Aftenen kom paa Besøg hos sin Patient, tog han, som om det var en Selvfølge, galant hendes Haand og kyssede den, idet han sagde:

— God Aften, Mademoiselle, jeg ser, at det stadig gaar udmærket!

Saa først fik han Øje paa Grete:

— Jeg beder undskyldte

Lili skyndte sig at forestille:

— Det er min det er Fru Grete Sparre.

Et Øjeblik stod Grete og Overlægen og saa paa hinanden med tilbageholdt Sindsbevægelse. Saa sagde Lægen med en godmodig Latter:

— Ja, jeg ved jo, at De var gift med den forsvundne Andreas

Sparre. Men hvad skal man sige til det? Mænd er nu engang troløse man ved aldrig, hvor man har dem.

Det var, som om Lili i de første Dage ikke tog rigtig Del i det, der foregik omkring hende. Uden at vise nogen Forundring hørte hun Sygeplejerskerne sige »Frøken« eller »Frøken Lili« til hende, men hverken med et Ord eller en Bevægelse besvarede hun sine Venners forundrede Blikke.

— Vi maa lade hende være i Fred, sagde Grete til Inger og Niels, hun hviler ud i sig selv det er altsammen kun en Overgang Forberedelsen til hendes Væsens frie Udfoldelse.

I denne Periode passede Grete omhyggeligt sin Dagbog. Hver Aften nedskrev hun sine Iagttagelser og de Oplevelser, hun i Dagens Løb havde haft sammen med Lili. I enkle, famlende Ord søgte hun at efterspore den dunkle og vanskelige Vej, ad hvilken Lili vandrede sine første Skridt

Her er en enkelt Side af denne Dagbog:

— »Med beundringsværdigt Taalmod bærer Lili Operationens Eftervirkninger, selv om hun græder og jamrer sig lidt, naar Forbindingen Morgen og Aften skal skiftes, Klemmer fjernes og Traade trækkes ud. Men hun beklager sig ikke. — »Det skal jo til«, siger hun med en Resignation, som jeg aldrig før har kendt hos hende. Hun har kun det ene Ønske snarest mulig at komme til Dresden, til sin *egen* Professor, saaledes kalder hun ham Hun taler aldrig om Fortiden Ofte har jeg Indtrykket af, at hun slet ikke har haft nogen Fortid, som om hun heller ikke har nogen Nutid, som om hun bare eksisterer i Forventningen om det Liv, Professor Kreutz vil give hende.«

En anden Dag skrev Grete:

... »Uden at Lili vidste det, har Inger og jeg truffet Forberedelser til hendes Rejse til Dresden. I Dag var vi i Butiker, og vi kom tilbage til Kliniken med en stor, broget Æske.

— Prøv paa, om Du kan gætte, hvad det er? sagde jeg.

Lili saa paa os og svarede uden et Smil:

— Nej, det kan jeg ikke!

Inger skar Seglgarnet over og trak en dejlig, brun Pels op af Æsken.

— Den er til Dig, Lili, sagde Inger og bredte Pelsen ud foran hende og viste hende det lækre, bløde Silkefoer

— Det er sødt af Jer, svarede hun, men tror I, Professor Kreutz vil synes om, at jeg møder i den Paaklædning bare han kan kende mig igen

Og hendes Øjne blev bedrøvede Aah, Gud, hendes Øjne! Egentlig er de bedrøvede, ogsaa naar hun ler. Andreas' Øjne var helt anderledes ogsaa Lilis hjemme i Paris Det er, som om den nye Lilis Øjne endnu ikke er rigtig vaagne som om de endnu ikke *tror* eller de tør maaske ikke vise, hvad de tror.<

— — —
 Det var endnu Vintervejr i Berlin, da Lili nogle Dage senere, svøbt i sin første, nye Pels, fik Lov til at forlade Kliniken et Par Timer. Overlægen havde foreskrevet en Køretur.

— — Vi maa jo øve os til den store Rejse til Dresden, erklærede han, vi maa have lidt frisk Luft, vise os iblandt Mennesker, samle Kræfter.

»Blandt Mennesker« ... Disse Ord fik Lili til at lytte. Hun blev grebet af en hemmelig Frygt, men hun lod ikke de andre mærke den Niels og Inger hentede hende og Grete veg ikke fra hendes Side.

Da Lili stod foran Kliniken, mat og støttet til Niels' Arm, var Frygten igen over hende. Hun følte sig forskræmt som en Fange, der fra Fængslet atter lukkes ud til Friheden under den stærke, blaa Himmel Hun saa sig omkring, som om hun var bange for, at alt om hende kun var et Bedrag, og hun betænkte sig paa at gaa frem.

— Kom nu, Barn, hviskede Grete sagte til hende.

— Hun er vigtig, hun vil gaa alene, sagde Niels.

— Nej, nej, udbrod Lili forskrækket, Du maa ikke slippe mig I maa ikke lade mig staa alene Jeg jeg vilde bare trække Vejret et Øjeblik, det er saa længe siden, jeg har indaadet den friske Luft.

Da Lili sad i Vognen, krøb hun tæt ind til Grete og lukkede længe Øjnene:

— Bryd Jer bare ikke om mig jeg maa først vænne mig til det altsammen det altsammen.

Og som en Blind kørte hun gennem Kurfürstendamms brusende Liv, som en Søvnngænger, tavs og indesluttet i sig selv

To Timer varede Turen Saa bragte Grete den dødtrætte Patient tilbage til Sygesengen Lili havde knapt nippet til Maden, der blev sat ind til hende, førend hun faldt i Søvn, en Søvn, der varede til næste Morgen.

Om Eftermiddagen hentede Niels dem igen. Lili var allerede meget mere behersket.

— I Dag skal jeg ikke blive saa kedelig, sagde hun, jeg længes ovenikøbet efter Mennesker.

— Er vi ikke Mennesker? spurgte Niels spøgende.

— Jo, men efter fremmede Mennesker ja, jeg vil gerne en Gang igen se et fremmed Menneske.

— Udmærket, en glimrende Idé, sagde Niels, og fortalte, at de skulde spise til Middag hjemme hos ham og Inger for at fejre Dagen.

Han lod Vognen holde ved en Telefonkiosk og steg ud. Han vilde blot lade Inger vide, at de var paa Vej, sagde han, da han med en meget hemmelighedsfuld Mine vendte tilbage.

Inger aabnede Entrédøren for dem og rakte Lili en stor Buket Roser.

— Saa, nu bare tapper, Lilichen, sagde hun, Du skal faa alt, hvad dit Hjerte kan begære ogsaa et fremmed Menneske en ung Københavnerinde. Det var hende, Niels telefonerede efter, for at hun kunde træffe »en af vore franske Veninder, der lige er kommet fra Paris«. Du skal ikke være bange, hun kender Dig ikke.

— For Guds Skyld, sagde Lili, og hun veg tilbage.

— Ingen Vrøvl, nu har Du at spille fransk, erklærede Inger, hun ved, at Du hverken kan Dansk eller Tysk, og hun selv forstaar ikke et Ord Fransk Jeg har fortalt hende, at Du lige har gennemgaaet en alvorlig Sygdom, og at Du endnu er meget svag. Gør nu ingen Dumheder, Du har godt af at øve Dig og husk, Du forstaar ikke, hvad vi siger.

Niels tog Lili i Armen og trak hende rask ind i Dagligstuen. Inden hun var kommet til Besindelse, sad hun med sin store Rosenbuket i en dyb, blød Lænestol, den samme Stol, hvori Andreas Sparre for knapt tre Uger siden havde tilbragt hele Natten med at skrifte for sine Venner.

— Hold nu bare ud! hviskede Inger til hende.

— Ja, Du har Ret, det skal jeg, blot det ikke varer for længe.

Døren gik op, og en ung, københavnsk Skuespillerinde, som Grete og Andreas for nogle Aar siden havde været sammen med en Aften i København, stod foran Lili

Lili troede, at hendes Hjerte vilde holde op med at slaa. En Feberrødme skød op i hendes Ansigt Nej, sagde hun ved sig selv, nej, nej.

Men ingen lagde Mærke til hendes Bevægelse.

— Maa jeg have Lov til at forestille, smilede Inger, *Frøken Karen Warren* *Mademoiselle Julie Humbert* *Fru Grete Sparre*.

— Aah, vi kender allerede hinanden, raabte Skuespillerinden, hvorledes har Deres Mand, Andreas Sparré, det?

Grete oplyste, at Andreas havde det fortræffeligt, men at han var saa overlæstet med Arbejde, at han maatte blive i Paris Lili sad ganske stille og lod, som om de danske Sætninger slet ikke gjorde Indtryk paa hende. Hvert af Frøken Warrens Spørgsmaal og de andres Svar blev straks hensynsfuldt oversat paa Fransk. Pigen meldte, at Middagen var serveret, og Niels bød ceremonielt Lili Armen og førte hende ind i Spisestuen. Hun opførte sig ganske som en fuldendt Pariserinde, der aldrig i sit Liv har hørt et dansk Ord. Der blev talt Dansk og Fransk mellem hinanden. Frøken Warren udtalte sig uforbeholdent om Lilis bedaarende Paaklædning.

— Man kan straks se, at den Dragt er fra Paris, sagde hun, og Lili havde ondt ved at undertrykke sin Munterhed. Alt, hvad hun havde paa, var for faa Dage siden købt i Berlin Men ikke med en Mine forraadte hun sig, selv om hun mange Gange maatte bide sig i Tungen for ikke at buse ud med en dansk Bemærkning I næsten to Timer varede Middagen, og Stemningen blev ret animeret der blev leet meget, og Lili lo med, saasnart Aarsagen til Latteren blev forklaret hende paa Fransk

Men saa kunde hun pludselig ikke mere hun var lige ved at falde om af Mathed og hun bad Grete om at ledsage sig tilbage til Hotellet. Smilende tog hun Afsked med Frøken Warren, der lovede hende, at hun næste Gang, de traf hinanden, nok skulde kunde snakke lidt Fransk.

— Og De, Fru Sparre, maa endelig hilse Deres Mand mange Gange fra mig.

Niels fulgte dem begge tilbage til Kliniken.

— Nej, erklærede han, det havde jeg dog ikke tænkt kunde lade sig gennemføre, nu tror jeg paa Miraklet!

Lili var sunket helt sammen af Træthed. Tavs kørte hun gennem den larmende By, hvor nu alle Lysene var tændte Tusinder og atter Tusinder af elektriske Blus funkledede og skinnede. Der var intet Smil paa hendes Ansigt. Da Vognen holdt foran Kliniken, maatte Niels bære hende op paa hendes Værelse. Hun sov hun saa slet ikke den kæmpemæssige Syrenbuket, der stod paa Bordet. Først næste Dag, da hun vaagnede, efter at have sovet omtrent tolv Timer, fik hun at vide, at de skønt duftende, lilla Blomster var en Foraarshilsen fra den fjerne Claude Lejeune

Saaledes forløb Lilis første Møde med et fremmed Menneske.

— Tænk, at hun ikke kunde kende mig igen, sagde hun næsten vemodigt.

— Men Barn dog, indvendte Grete smilende, det skal Du netop være glad over der er ingen slet ingen, der kender Lili min nye Lili ude i Verden Du skal jo først begynde paa Livet.

Den Dag kunde Grete endnu ikke forstaa, endnu ikke fatte, at Lilis Vemod var Frygt for ikke at finde Venner.

XIII.

Næste Morgen kom der Besked fra Professor Kreutz. Alt var parat til, at Patienten kunde komme, saafremt hendes Tilstand tillod hende at gøre Rejsen til Dresden. Forinden Afrejsen skulde hun dog aflægge endnu et Besøg hos Doktor Karner, der for et Par Uger siden havde undersøgt Andreas Sparres Blod, og som nu skulde foretage en fornyet Blodundersøgelse.

Grete læste Brevet for Lili, og hendes Stemme sitrede af Bevægelse, men hun tog sig sammen:

— Det er godt, saa er vi saa vidt Naar tror Du, at Du kan taale Rejsen?

— Vi tager naturligvis af Sted i Morgen tidlig.

— Det er udmærket, men saa maa vi altsaa i Dag hen til Doktor Karner.

Og Grete skyndte sig ud i Korridoren for at ringe til Doktorens biokemiske Laboratorium og aftale Tiden.

Nogle Minutter senere vendte hun tilbage for at meddele, at Doktoren først kunde træffes om en Time. Hun fandt Lili staaende ved Vinduet med Brevet fra Professor Kreutz i Haanden.

— Kom, Lili, lad os straks begive os paa Vej, saa kan vi gaa derhen, Du vil have godt af en lille Spadseretur.

— Nej, nej, nej! Ikke gaa, raabte Lili som et Barn, der bliver forskrækket, jeg tør ikke, endnu ikke, jeg har ikke Mod til at vise mig paa Gaden.

Og hun gav sig til at græde.

Grete klappede hende blidt paa Kinden:

— Godt, saa lader vi være, saa tager vi en Vogn derhen.

Undervejs fortalte Grete ganske tilfældigt, at Doktor Karners kvindelige Assistent, som hun havde talt med, ikke havde kunnet forstaa hendes Navn.

— Forbindelsen var ogsaa utydelig, tilføjede Grete.

Ved et Tilfælde ankom de til Laboratoriet samtidig med Lægen.

— Goddag, Doktor, sagde Lili, der straks kendte ham igen, og rakte ham Haanden.

— Goddag, naadige Frue, svarede Doktor Karner, idet han øjensynlig i sin Hukommelse ledte efter hendes Navn.

Lili blev ulykkelig og saa hen paa Grete — som for at hente Hjælp — saa stammede hun forlegent:

— Jeg jeg kommer fra Doktor Gebhards Klinik det er paa Foranledning af Professor Kreutz Jeg er Lili Sparre.

Det var første Gang, at hun udtalte sit nye Navn, hun hørte sig selv sige det, og en uforklarlig Skamfølelse farvede hendes Kinder røde. Hun saa stift paa Lægen:

— Kender De mig virkelig ikke igen?

— Jo jo selvfølgelig, svarede Lægen, ikke mindre forvirret end Lili. Man kunde tydeligt høre paa ham, at han ikke havde nogen Anelse om, hvem han havde for sig.

— Det drejer sig om en Blodprøve, saa vidt jeg kan forstaa, tilføjede han nervøst og førte de to Damer gennem Entréen ind i Venteværelset, hvor han bad dem vente et Øjeblik.

— Ja, men kan De virkelig stadig ikke kende mig igen? spurgte Lili, der nu ikke kunde lade være med at smile. Ogsaa Gretes Øjne skinnede muntert.

Lægen blev endnu mere forvirret:

— Sparre? Sparre? Jo, nu husker jeg det der var for nogle Uger siden en Hr. Sparre hos mig han var sendt herhen af Professor Arno, men jeg mindes ikke at have set Dem, naadige Frue

— Den Herre og jeg var en og samme Person, oplyste Lili.

— Hvad behager?

Pludselig syntes der at gaa et Lys op for Doktoren:

— Aah, nu forstaar jeg det Damerne er Udlændinge ja, naturligvis.

Han saa distræt paa sit Ur og bukkede for dem:

— De undskylder, jeg skal blot gøre nogle Forberedelser.

Saa forsvandt han, og Lili saa paa Grete.

— Jeg tror virkelig ikke, at han kendte mig det er stort.

En ung Sygeplejerske var kommet og bad dem om at følge med. Doktor Karner ventede dem i Laboratoriet, hvor Andreas allerede

havde været. Han tog en lille, fin Glassprøjte og sagde, stadig lidt usikker:

— Vil De være saa venlig at sætte Dem ned og trække Ærmet op helt op over Albuen saa at vi kan finde en Aare Tak, det var udmærket, naadige Frue!

»Naadige Frue« Lili syntes aldrig, hun havde hørt noget med en saadan Tydelighed, det var, som om hendes Øren ikke kunde slippe Ordene De blev hængende i Luften, medens hun ufravendt saa paa Sprøjten, som Lægen med et raskt Tag havde stukket dybt ind i hendes hvide Hud, og hvis Glasbeholder nu langsomt fyldtes med hendes Blod. »Naadige Frue!« Det lød, som om det kom fra Blodet, der sivede ud af hendes Aarer og saa faldt hun i Afmægt.

Da hun atter kom til Bevidsthed, saa hun sig sky om.

Hun laa paa Operationsbænken, og Lægen stod smilende ved Siden af hende.

— Har jeg ligget her længe?

— Nej, vist ej, naadige Frue, kun et Par Minutter Gjorde det virkelig saa ondt?

— Ondt? Nej, nej svarede Lili og saa sig forvildet om jeg forstaar ikke, hvad der gik af mig jeg er ellers slet ikke ømskindet, det maa De da vide.

— Det var Deres Mand i alt Fald ikke Jeg forstod Dem jo rigtigt? Hr. Sparre er Deres Mand, ikke? Jeg ved godt, at Tysk er et meget vanskeligt Sprog for alle Udlændinge man kan saa let udtrykke sig forkert Ved De, at De fortalte mig, at De og Deres Mand var en og samme Person?

Doktoren lo hjerteligt og fortsatte, uden at Lili kunde komme til Orde:

— Jeg maa forresten sige, at jeg beundrer Deres Mand han var meget sløj og medtaget, da han var oppe hos mig, men han beklagede sig ikke han vilde ikke engang tale om sin Sygdom ... Vi diskuterede Politik, husker jeg, og han holdt et langt Foredrag om Frankrigs politiske Forhold, medens jeg tog en Prøve af hans Blod Jeg ved godt, at det ikke er helt smertefrit, men han fo'r ikke engang sammen, medens De

— Ja, men Hr. Doktor

— Jeg beder Dem det behøver De slet ikke at skamme Dem

over, det er da ingen Forbrydelse! De er jo Repræsentant for det svage Køn, medens Deres Mand, om jeg maa udtrykke mig som Læge, forekom mig at være Prototypen paa *masculini generis*.

— Kære Doktor, Lili havde rejst sig, hun lo højlydt og saa næsten overmodigt Lægen ind i Øjnene, De aner ikke, hvilken moralsk Støtte, De dør giver mig.

— Støtte? Lægen bøjede sig spørgende over hendes Haand og kyssede den Jeg forsikrer Dem jeg beundrer Dem mindst lige saa meget.

— Det er udmærket. Tak skal De have, Doktor, og paa Gensyn!

— Paa Gensyn maa jeg bede Dem hilse Deres Mand fra mig!

— — —

— Grete, kæreste, sagde Lili, da de var kommet ned paa Gaden, nu er jeg altsaa naaet saa vidt, at jeg uden at kny kan se det komiske i Situationen ... det morer mig ovenikøbet, og det er godt det samme ellers tror jeg, at jeg vilde være bleven gal og det maa ikke ske jeg maa holde ud, indtil indtil jeg helt har fundet mig selv Foreløbig har jeg Fornemmelsen af, at jeg oplever det altsammen Middagen i Gaar med den unge Københavnerinde, og nu Besøget her hos Lægen altsammen som i en Slags Taagetilstand.

Endnu samme Aften skrev Grete i sin Dagbog:

— »Lili søger altsaa stadig at finde Bekræftelse paa sig selv ... og det vil vare længe, inden hun helt forstaar, at hun virkelig eksisterer Og man vil heller ikke gøre det let for hende med »man« mener jeg alle dem, der har kendt Andreas«

— — —

— Kom, sagde Lili, nu har jeg det saa godt, at jeg tør gaa paa Gaden.

Og fra Doktor Karners Laboratorium vandrede de i godt Humør gennem Storstadens Tummel. Det var en ung, frisk, solblank Foraarsdag. Himmelen var uden Skyer og blaa som Silke. Luften føltes som et Kærtegn. Alle de Mennesker, de mødte, havde et lyst, muntert og sorgløst Udtryk i deres Øjne.

— Tror Du ogsaa, at jeg kan komme til at se saadan ud? spurgte Lili flere Gange.

De gik Arm i Arm, og ofte blev de staaende foran de Butiksvin-

duer, hvis Udstillinger var beregnet paa at friste Kvinderne. Lili kunde ikke se sig mæt paa de skønne og kostbare Sager, og hun spejlede sig i alle Ruderne.

— Sig mig, Grete, ser jeg godt ud i min Pels? eller ser jeg anderledes ud end end Du?

Grete smilede, hun behøvede ikke at lyve:

— Herregud, tænk dog paa Doktor Karner og vær glad over, at vi er kommet saa langt.

Lili spurgte ikke mere. Men nu og da kastede hun et forskende Blik paa de Mennesker, der gik forbi hende. Det samme Spørgsmaal arbejdede stadig i hende, men hun lod det ikke komme til Orde. Hun gjorde sig Umage for at fremtvinge et Smil, og atter og atter hviskede hun til sig selv:

— Ingen kender mig og min Skæbne her i denne store By. Ingen mistror mig ingen Jeg kan gaa i Fred, ene med min Hemmelighed ingen forraader mig. Det er en smuk, lys Dag og Solen skinner Og Solen vil blive skønnere og jeg skal opleve det, ja ja ja

Hun hang træt ved Gretes Arm.

— Grete, sagde hun engang, Du skammer Dig vel ikke over mig?

— Skammer mig, hvad mener Du?

— Ingenting, slet ingenting I Morgen rejser vi altsaa til Dresden jeg er glad over, at Niels vil tage med os somme Tider bliver jeg saa angst, jeg ved ikke hvorfor.

Denne Angstfølelse voksede i Nattens Løb i en saadan Grad, at Grete maatte kalde Oversygeplejersken til Hjælp.

Lili græd og græd gennem mange fortvivlede Timer.

— Jeg kan ikke jeg kan ikke hvorledes skal jeg kunne vise mig for Professor Kreutz Han kender mig jo ikke Han ved slet ikke, hvem jeg er jeg er saa bange jeg vil meget hellere dø.

Da hun endelig var saa udmattet, at hun ikke længere var i Stand til at græde, blev hun liggende ganske stille uden at kunne sove og stirrede frem for sig med store, bange Øjne.

Tusinde Bekymringer tumlede i hendes Hjerne. Jernbanerejsen til Dresden midt imellem fremmede Mennesker Ankomsten til den nye, ukendte By Vejen hen til Kliniken og

atter fremmede Mennesker nysgerrige Blikke og saa Professoren Hvorledes vilde han modtage hende?

Lili vidste ikke selv, hvad der foregik i hende.

Grete havde forlængst pakket deres Kufferter, havde faaet en Mængde venlige og opmuntrende Ord skrabet sammen og havde snakket løs om en Masse ligegyldige Ting, men Lili var stadig lige udeltagende:

— I Morgen skal jeg staa foran Professor Kreutz og ingen hjælper mig ingen.

Stadig hviskede hun de samme Ord hen for sig.

Og naar Grete sagde til hende, at hun maatte huske paa, at Professoren kun havde den ene Tanke at hjælpe hende, og at det vilde være utaknemligt af hende nu at give efter, saa rystede hun bare paa Hovedet:

— Nej, Grete, jeg ved det bedre, jeg ved det bedre ingen kan hjælpe mig ingen det er altfor svært for et Menneske alene — og jeg er saa træt.

Ud paa Morgenen var Grete faldet i Søvn — hun havde jo ikke været i Seng det meste af Natten. Ganske sagte, for ikke at forstyrre hende, stod Lili op og listede sig hen til et stort Spejl, som Grete havde taget med og som var hængt op over Natbordet, der var omdannet til et provisorisk Toiletbord Hun betragtede længe sig selv i Spejlet nej, nej, hun var ikke tilfreds hun syntes, at hun saa hæslig ud, der var intet Udtryk i hendes Ansigt hun lignede en trist, træt, blodløs Larve Med et tomt Blik satte hun sig ned paa den ene af Kufferterne, støttede sit tomme Hoved i sine Hænder og havde ikke en Tanke mere.

— Lili Lili det var Grete, der lagde sine Arme om hendes Hals, ved Du, hvem Du ligner? Du ligner en lille, sød Mor, der gør sig Bekymringer for sit Barns Skyld.

— »Bekymringer for sit Barns Skyld« Lili gentog langsomt Ordene ja, Du, for sit stakkels vildfarne Barns Skyld Tror Du, at en saadan Mor nogensinde kan blive glad igen?

Grete stillede sig midt i Værelset og strakte besværgende Hænderne ud imod hende:

— Lov mig, at Du vil sige: I Dag vil jeg være modig, i Dag vil jeg være modig saa skal Du nok blive glad igen.

Paa denne Maade begyndte Dagen, men der var endnu mange

svære Øjeblikke at komme igennem. Niels var der i god Tid, og han hjalp den forskræmte Lili med at tage Afsked med Sygeplejersken og Kliniken, der havde været hendes første Herberg her paa Jorden.

— Du ligner jo en Officersfrue, sagde han til hende, hovmodig og nedladende det er ganske utroligt, Du er virkelig et Fænomen.

— Om en halv Time trækker de af Sted med Fænomenet, tænkte Lili bittert Fænomenet!

— — —
Men hun tog sig sammen. Ingen skulde i Dag se hende græde, ingen Hun vilde heller ikke tænke ikke tænke paa noget som helst Hun lod dem køre sig til Banegaarden og hendes Øjne lod, som om de saa men de saa intet i Ventesalen blev hun tvunget til at spise Frokost sammen med de andre, og hun adlød.

— I Dag vil jeg slet ikke have nogen Vilje, Niels, i Dag vil jeg gøre alt, hvad I siger til mig i Dag skal I tænke for mig i Dag vil jeg endnu en Gang have fri.

— — —
— Nu skal vi være i godt Humør, erklærede Niels, vi skal fejre Lilis første Rejse.

Tjeneren kom med tre Krus »Hofbräu« og Niels løftede sit Krus mod Lili. Grete, den sirlige, elegante Grete, hævdede ogsaa, omend med en noget betænkelig Mine, sit Krus og sagde til Lili:

— Skaal, eller som man her siger: Prosit!

Lili betænkte sig ikke, og førend Niels havde stødt sit Krus mod hendes, havde hun taget en ordentlig Slurk.

— Bravo! Bravo! raabte Niels saa højt, at mange af Ventesalens Gæster saa hen paa dem.

Lili satte straks Kruset fra sig:

— Nej, nej, jeg beder Dig lad os ikke vække Opsigt.

Angsten havde atter faaet Tag i hende, men hun vilde være glad, og desuden maatte hun være ærlig og indrømme, at det friske, duftende Øl smagte hende ovenpaa den flove og farveløse Klinik-Kost Denne solide Frokost med friske Simler og sprøde Rundstykker, med Spegepølse, Leverpølse og Ost — en ægte tysk Anretning — var noget ganske andet end den Sygemad, hun var blevet vant til.

— Man bliver et helt nyt Menneske, Børn, sagde hun til de to

andre man vender tilbage til Livet Ja, gid man var saa vidt Naa, Skaal, en Skaal for Livet!

Det lod Niels sig ikke sige to Gange, og da Afgangstiden nærmede sig, tog han lystigt Lili under Armen og halede saa hastigt af Sted med hende gennem Perronens vrimlende Trængsel, at Grete havde ondt ved at følge med. De fandt en Hjørneplads ved Vinduet til Lili, og Niels og Grete satte sig lige overfor hende.

Med glade, vaagne Øjne, der indsugede hver lille Enkelthed som en ny, stor Oplevelse, kørte Lili ind i sit nye Liv.

Landskabet mellem Berlin og Dresden var en endeløs, meget lidt afvekslende Slette med enkelte tyndt bevoksede Skovstrækninger og tomme, foraarsbrune Marker. Nu og da farvedes Egnen rød, hvid og gul af smaa Husmandshuse, Landsbyer og Byer, hvorigennem der flød langsomt glidende Aaer og Floder — et Billede, der ikke var egnet til at sætte Sindet i Bevægelse, men var blidt og søvndyssende. Hvide Solskinsskyer blev af den friske Morgenvind fejjet henover den lave, blaagraa Himmel som smaa lystige Lam, der lige var sluppet ud af Stalden. Saa pludselig dukkede en lysegrøn Firkant frem, det var Vintersæden, der var spiret op mellem Pilebuskene, som allerede havde faaet deres første Sølvskær, og en mørk Sky-Ø sejlede som et Aandesyn hen over den grønne Ager. Et Kirketaarn tegnede sig mod den østlige Himmel, Solen gled op over en lav drivende Skybanke og spredte et messingblankt Skin ud over hele Verden.

Telegraftraadene langs med Jernbanen svirrede op og ned. En Sværm af Agerhøns skød som en Kugle, der var splintret i Smaastumper, fra et dystert Stykke Brakland op over en matgrøn Fyrrelund. De fo'r forbi et Banevogterhus, omgivet af Sølvbirke og et Par forkrøblede og forkuede Æbletræer, hvorimellem der flagrede broget Vasketøj, foran Huset stod en Kone med Hænderne i Siden og med Øjnene rettet mod Toget, ved Siden af hende legede et gullokket Barn med en knaldrød Bold og en mørkebrun Hund vogtede paa den lille husch, forbi man kunde endnu se Konens Vinken til Toget og et blaat og hvidt Forklæde, der viftede fra Tøjsnoren. En ubrolagt Vej bøjede sig ind mod Banedæmningen, og en Vogn med et højt Læs Tømmer og to svært byggede Plovheste holdt stille og ventede. Kusken avede dem med Pisken Solen forgyldte Snøren og det blikbeslaaede Skaft og glimtede i Pyt-

terne i de efterladte Vognspor. Bag et bredt svunget Højdedrag hævede sig nogle Fabriksskorstene, hvorfra hvide og gulgrønne Røgsøjler steg op mod den blaa Himmel, indtil en Brise brød frem, spredte dem og forvandlede dem til sollyse Skyer

Lilis Øjne saa paa det med et Malerblik, og hun blev forskrækket:

— Det er ikke mine Øjne, det er Andréas' Øjne Er han da ikke død i mig? Kan han ikke lade mig være i Fred?

Og hun lukkede sine Øjne Hun vidste ikke, hvorfor hun var saa bange for at se paa Verden og komme til at elske den som Andreas var det, fordi hun var angst for ikke at blive sig selv eller for ikke at kunne komme løs fra Andreas?

Grete og Niels var gaaet ud i Korridoren for at ryge.

I Kupéen sad foruden Lili et Par korrekt udseende Herrer, som havde indtaget de to Hjørnepladser ved Døren.

Lili havde knapt lagt Mærke til dem. De havde hidtil siddet forskanset bag deres Aviser.

Pludselig lagde den ene Herre sin Avis fra sig, og den anden fulgte hans Eksempel, idet han dog først foldede sin pertentligt sammen. Uvilkaarligt kom Lili til at se paa ham, han besvarede hendes Blik og rømmede sig. Den anden Herre børstede nogle Støvfnug af sit Tøj, og trak sin ene tykke og blanke, brune Handske af. En funklende Juvelring kom til Syne. Hm, hm, lød det igen. Lili svøbte sin Pels tættere omkring sig. Hun følte de to Herrer's Blikke rettet mod »Damen« ved Vinduet Hun anlagde en meget overlegen Mine.

— Hm, sagde Herren ved Siden af igen og saa spurgte han:

— Maa jeg byde Dem, naadige Frue?

Hun saa paa ham.

Han rakte et svært Sølvcigaretetui med Guldindlæg over mod hende:

— Det er ganske vist ikke nogen Rygekupé, men jeg ser, at begge Deres Ledsagere ryger.

Lili smilte:

— Nej, Tak.

Hvorpaa Herren lukkede sit Etui og omhyggeligt anbragte det i sin bageste Bukselomme.

Den anden Herre havde atter aabnet sin Avis.

Og Lili saa paany ud af Vinduet ...

En lille fin og spæd Birkelund skinnede i Solen paa Toppen af en Høj. Oven over den svævede to ganske smaa Perlemorsskyer som et Par Vinger, en lille Barneengel havde glemt under en Leg.

Niels var kommet ind igen og havde sat sig ved Vinduet lige overfor hende.

— Det første Foraar, sagde han, det første Foraar, Lili.

Og Grete, der ogsaa var kommet tilbage, gentog:

— Det første Foraar, ja, hvem der kunde staa derude og male ligesom

Hendes Ord gentog sig i Lilis Øren.

— Foraar male ligesom — og hun fuldendte Sætningen — ligesom Andreas

Var det Skinsyge, der rejste sig i hende?

Nej, nej, hun vilde ikke tænke.

Hun bøjede sig over mod Grete ingen saa det, baade Niels og Grete var faldet i Søvn, og de to Herrer stod udenfor og røg Lili lagde ømt sin Haand paa Gretes Knæ, saa rejste hun sig, satte sig over ved Siden af hende og lænede sit Hoved mod hendes Skulder, medens hun atter stirrede ud over Landskabet. Højdedrag vældede frem og voksede til smaa Bjerge og stadig nye sluttede sig til, oversaaet med Villaer. Og snart blev alt en broget Vrimmel af Villaer, Haver og Lejekaserner, hvorimellem store Fabriksbygninger masede sig frem, Gader aabnede sig som Gange og Kanaler mellem Husrækkerne, der voksede og blev højere og fyldt med mylrende Liv, Sporvogne, Automobiler og Mennesker, skingrende Reklamer paa store brede Gavle, Jernbaneskiner, der mødtes og krydsedes paa begge Sider, Tog med endeløse Vognrækker, Stationer, snart paa højre, snart paa venstre Side og stadig gled Toget videre, ry-stende og slingrende, hver Gang det passerede over et Vigespor

Saa holdt det.

Niels var vaagnet.

— Hvor langt er vi nu?

— Det er den næste Station, svarede Niels og vækkede Grete.

Da Toget atter satte sig i Bevægelse, stod de alle tre ved Vinduet.

Nu kørte de paa en lang Bro over en Flod, hvis brede, mørke Strøm som et endeløst, glinsende Silkebaand skilte de to Bredder. Og som et Fatamorgana saa Lili grønne Kupler, Taarne, Kirketage, Slotte og Paladser dukke frem hinsides det glitrende Vand. Det var

skønt som et Eventyr, der har været glemt og atter vender tilbage ... hendes Eventyr! Hun kunde ikke slippe Synet, og hun saa, at det ikke var noget Drømmebillede, denne store, skønne, kongelige Stad, der paa begge Sider af Elben fra den vide Dal bredte sig op over Bjergskraaningerne, op mod den milde, blaa Himmel.

Hun lagde sig paa Knæ paa Sædet, stirrede ud og inddrak Synet, det var Maalet for hendes Pilgrimsvandring, den By, hun saa brændende og med saa mange Smerter havde længtes imod. Og hendes Øjne blev store og tunge. Hun maatte lukke dem til, medens hun pressede Hænderne mod sit bankende Hjerte. Blide, salige Taarer gled ned over hendes Kinder Det var Underet! Her skulde hendes stakkels, forpinte Liv endelig finde sin Forløsning. Hele hendes Sind overvældedes af en grænseløs Lykkefølelse.

— Nu kommer jeg hjem nu kommer jeg endelig hjem!

Og hun græd og græd.

Niels lagde sin Haand paa hendes Skulder:

— Lili, Lili! sagde han trøstende.

Mun hun rystede paa Hovedet:

— Jeg græder jo bare af Lykke.

Grete stod betaget. Hun kunde ikke finde noget at sige, og hun gav sig ogsaa til at græde.

Ingen af dem saa de forbavsede Blikke, der udveksledes mellem de to Herrer, som var i Færd med at samle deres Bagage sammen og med en stum Hilsen forlod Kupéen.

Hvorledes Lili var kommet ud af Toget og i et af Dresdens grønne Automobiler holdt sit Indtog gennem Byen, naaede aldrig ind til hendes Erindring. Hun vidste kun, at hun paa den lange Tur gennem Gaderne som i Krampe havde holdt den lille, spanske Sølvmadonna presset mod sine Læber og atter og atter stammede hen for sig: »Han vil hjælpe' mig hjælpe mig hjælpe mig«

Det var en lang Vej Gaderne laa allerede bag ved dem, og de var kommet ud i Villakvarteret. Pludselig kom de forbi en bredt liggende, høj Bygning og lige efter den drejede Vognen om et Hjørne. Høje, sølvlyse Birke hævede deres filigranlette Grene over en Havemur, bag hvilken der laa et stort og fornemt, graat Bygningskompleks, dannet af mange sammenbyggede Fløje med Taarne paa.

— Stands, stands, her er det! udbrød Lili.

I næste Øjeblik holdt Vognen foran en Portal, hvorover der med store Bogstaver var skrevet:

STAATLICHE FRAUENKLINIK

— Hvor kunde Du vide det? spurgte Grete og Niels som med én Mund, idet de hjalp Lili ud af Vognen.

— Jeg følte, at det maatte være her, svarede hun mat, men I maa hjælpe mig, jeg maa støtte mig til Jer Benene svigter under mig Jeg har en Fornemmelse af, at jeg er ved at besvime nu, da jeg endelig er kommet hjem efter den lange og besværlige Rejse.

Niels trak i Klokkestrengen, og da de hørte Lyden af Portklokken, blev Lili bleg som Døden. Det var, som om det var i hendes eget Hjerte, Klokken lød.

Fra Vinduet i Portnerlogen spurgte en hvidklædt Søster dem:

— Er det til Privatkliniken? Saa skal De til højre gennem Haven.

Det var allerede sent paa Eftermiddagen. Et diset og fugtigt Lys faldt fra den regntunge Himmel ned over den store Have, hvis slanke Birkestammer rankede sig mellem grønne Plæner.

Lili gik forrest.

— Se paa hende, hviskede Niels til Grete, hun gaar, som om hun kendte det hele, og hun har aldrig været her før.

Som en Søvnngænger skred Lili frem og fandt som i Drømme Indgangen til Privatkliniken.

Nu var hun endelig hjemme.

XIV.

I Døren til Privatafdelingen stod en ældre, hvidklædt Sygeplejerske og omfavnede en Dame. Det var Lilis første Indtryk af Kliniken, og det beholdt hun for det var det rigtige.

Den ældre Sygeplejerske var Forstanderinden, og hun var i Færd med at tage Afsked med en Patient.

Derefter modtog hun med stor Elskværdighed de tre Udlændinge og førte dem ind i en lang Hospitalskorridor. Tasmørket var allerede begyndt, og gennem de grønne Ruder i en stor Glasdør ved Enden af Gangen faldt et blødt Skær, der fik én til at tænke paa en dyb Skovsø, ind i Korridoren og spejlede sig i det blanke Parketgulv og i de mange hvidlakerede Døre.

— Professoren kommer snart, sagde Forstanderinden.

I Nærheden af den store Fløjdør var der nogle Lænestole omkring et lille Bord med en tændt Lampe. Der stod en Læge i hvid Kittel og underholdt sig med et Par Damer.

Grete greb Lilis Hænder.

— Er det Professor Werner Kreutz? spurgte hun hviskende.

— Nej, Du tager fejl, indvendte Niels, Du har jo aldrig set ham, og det maa sikkert være en af Reservelægerne han ser altfor ung ud.

— Nej, Grete har Ret, det er Professor Kreutz, svarede Lili med Bæven i Stemmen.

Idet Professoren, fulgte Damerne hen til Direktionsværelset, standsede han et Øjeblik for med ceremoniel Høflighed at hilse paa de Nyankomne og bede dem om at tage Plads. De satte sig ved det lille Bord. Lili var blevet fuldkommen stum, hun hørte intet og saa intet. Grete og Niels talte om ligegyldige Ting Hvide Sygeplejersker kom og gik og hilste i Forbigaaende paa de tre Fremmede.

Lili saa stadig intet og hørte intet.

Først da Døren til Direktionsværelset blev aabnet, og de to Da-

mer blev fulgt ud af Professoren, vaagnede hun atter til Bevidsthed.

Forstanderinden gjorde Tegn til dem, og Niels tog Lilis Haand for at føre hende ind. Grete blev siddende i Lænestolen.

Professor Kreutz havde kun set Andreas den ene Gang i Paris, og det var nu nogle Maaneder siden. I Dag stod han for første Gang overfor Lili, men han hilste straks genkendende paa hende. Han ledsagede dem ind i Direktionsværelset, hvorpaa han gik tilbage for at forestille sig for Grete.

Lili, der pludselig var blevet rolig, saa sig omkring i Rummet. Det var et stort Værelse, et Arbejdsværelse, der mindede om en Operationsstue. Foran det høje Vindue, hvorigennem der var en herlig Udsigt til Haven med de hvide Birke, stod et Undersøgelsesleje og op mod den ene Væg et Skrivebord, der var overfyldt med Papirer. Alt i Værelset var blændende hvidt.

Da Professoren kom tilbage, satte han sig lige overfor Lili.

Hun begyndte noget usikkert at fortælle om sit Ophold i Berlin, men han afbrød hende med et pludseligt Spørgsmaal, og der gled et Smil over hans strenge Ansigt:

— Har Professor Arno gjort Dem bekendt med Resultatet af sine kemiske og mikroskopiske Undersøgelser?

— Nej, Hr. Professor.

— Naa, ikke! Saa kan jeg gøre Dem den glædelige Meddelelse, at de Undersøgelser, der er foretaget, har vist et gunstigt Resultat, de bekræfter alle vor Antagelse.

Og af nogle hurtigt henkastede, meget saglige Bemærkninger, forstod Lili, at han kendte alle Enkelthederne ved den Operation, hun havde gennemgaaet i Berlin, meget bedre end hun selv. Hun aandede lettet op saa behøvede hun altsaa ikke at komme med Forklaringer.

Hun sad ganske stille uden at turde røre sig for at lytte til den sælsomme, slørede Stemme. Hun havde Fornemmelsen af, at hun pludselig var blevet uendelig lykkelig. Professoren talte saa delta-gende til hende, han spurgte hende ud om alt, hvad der angik hende, saa at hun til sidst blev ganske træt Hun begyndte paa at fortælle om sin Oplevelse hos Dr. Karner, men hun kom til at se op og hendes Øjne saa ind i Professorens, der paa samme Tid var baade lyse og mørke Kun et Øjeblik udholdt hun hans Blik, saa

døde Ordene hen paa hendes Læber, og hun kunde ikke længere finde paa noget at sige. Som i et Glimt mindedes hun, at Andreas i Paris, uden nogen Hemning, havde underholdt sig med Professoren. Hvorfor var hun da ikke i Stand til det?

Professor Kreutz saa spørgende paa hende, som om han ventede, at hun skulde fortsætte sin Fortælling, men da det ikke skete, brød han Tavsheden:

— De skal her ind paa Privatkliniken, men ganske uventet er alle Pladserne i Øjeblikket blevet optaget. Det skader iøvrigt intet, da jeg alligevel bliver nødt til at vente noget med Operationen. Det gælder om at skaffe det nødvendige Materiale, dermed mener jeg de friske Kirtler, der skal give Dem nyt Liv

Ved disse Ord fo'r Lili sammen og blev ildrød i Hovedet. Hun vidste ikke, hvor hun skulde se hen, saa skamfuld følte hun sig. Hun var baade flov og forvirret.

Professoren lod slet ikke til at bemærke det, og han fortsatte i den samme saglige Tone:

— Det vil forøvrigt heller ikke skade Dem at tilbringe endnu et Par Dage paa et Hotel. De kan se Byen og besøge vore Museer

De kan forresten ogsaa male

Jeg er vis paa, at De vil kunne finde mange Motiver, som De vil synes om

De vil have godt af at tænke paa noget andet og komme ind i en helt anden Forestillingskreds.

Lili havde Følelsen af, at hun mistede ethvert Støttepunkt. Den Tanke, at hun ikke straks kunde blive optaget paa Kliniken, men at hun endnu skulde tilbringe flere Dage paa et Hotel, forekom hende ganske uudholdelig. Hun vilde bede Professoren om hun ikke maatte blive, hun vilde prøve paa at ændre hans Beslutning, men det blev ikke til noget. Hun saa hjælpeløst paa ham og kunde ikke svare andet end:

— Ja, Hr. Professor.

Dermed var Samtalen til Ende. Professoren rakte hende Haanden og gik med hende ud til Grete, som han gav Navnet paa et Hotel i Nærheden af Kliniken. Derefter tog han en meget formel Afsked med dem alle tre

Og i næste Øjeblik var han forsvundet bag Døren til Operationsværelset.

Ganske ude af sig selv stod Lili foran Grete. Hun havde Indtrykket af, at hun havde lidt et tilintetgørende Nederlag. Et eneste

Blik fra denne Mand havde ganske taget Magten fra hende Hun følte, at han var saa meget stærkere end hun selv, at han havde knust hele hendes Personlighed tilintetgjort hende med et eneste Blik. Hun forekom sig selv som en Skolepige, der er blevet kort affærdiget af en forgudet Lærer. Professorens Stemme lød endnu i hendes Øren. Hun følte en underlig Svaghed i alle sine Lemmer. Hun stod som i en Taage og fattede intet af, hvad der foregik omkring hende Først senere længe efter, forstod hun, naar hun tænkte tilbage paa dette Øjeblik, hvad der var sket med hende. Det var første Gang, hendes Kvindehjerte havde skælvet foran en Herre og Hersker foran den Mand, hun havde kaaret til sin Beskytter og hun begreb, hvorfor hun straks havde underkastet sig ham og hans Vilje

— — —

Hotellet, som Professor Kreutz havde anvist dem, laa paa en stor Plads, der var omgivet af Træer. Bag Hotellet var der en stor Have. Det var et stille og fornemt Hus og knapt ti Minutter fra Kliniken.

Lili og Grete fik et stort, lyst Værelse, der vendte ud mod Pladsen. Niels indrettede sig i et Værelse til den anden Side. Det blev tunge og triste Dage for Lili. Hun kunde ikke fatte, at hun ikke straks kunde komme ind paa Kliniken. Hun følte sig næsten overtydet om, at Professor Kreutz havde fundet hende usympatisk at hun havde virket saa frastødende paa ham, at han havde faaet Lede ved hende.

Og Grete indførte i sin Dagbog:

— »Lili har fuldstændig tabt Modet. Hun tror, at Professoren ikke ser andet i hende end Andreas, det vil sige en forklædt Mand. Hun bilder sig ind, at hun er saa hæslig og utiltalende, at ethvert normalt Menneske maa føle Uvilje mod hende. Hun græder uafslædig. Et Par Gange er vi gaaet ud for at faa lidt frisk Luft, men hun er til den Grad behersket af sin fikse Idé, at hun i hver eneste Forbipasserendes Blik tror at læse en Bekræftelse paa Professor Kreutz's Antipati mod hende. Det er klart, at vi Udlændinge her i Dresden vækker en vis Opsigt, men det mener Lili kun skyldes hende.

— — Og hvad der har gjort hende helt ude af sig selv er, at Professoren foreslog hende at faa Tiden til at gaa med at male. Det var, siger hun, det forfærdeligste, han kunde forlange af hende. Alt,

hvad der staar i Forbindelse med Andreas, er hende forhadet og ganske særlig Tanken om at male Hun mener, at hun ikke kan komme helt løs fra Andreas, hvis hun foretager sig noget af det, han plejede at gøre. Og hans Kunst staar for hende som det aller værste. Det burde Professoren vide, paastaar hun, eller maaske havde det med denne Ytring været hans Hensigt at lade hende forstaa, at han ikke saa andet i hende end Andreas, en forklædt Mand«.

Et Par Dage senere tilføjede Grete i Dagbogen:

— »Niels har sikkert fuldkommen Ret, naar han siger, at det, som Professoren har for med Lili, maa betragtes som en Art sjælelig Modellering, der skal gaa forud for den legemlige Omdannelse. Hidtil har Lili været som en Klump Ler, som andre har arbejdet med, og som Professoren selv, blot med en flygtig Berøring, allerede har givet Liv og Form men indtil nu, mener han, ligger Lilis Kvindelighed kun paa Overfladen Den er endnu ikke helt ægte, fordi den ikke er trængt i Dybden Med et eneste Blik har han i Gaar vakt hendes Hjerte til Liv, et Liv, besjælet af alle kvindelige Instinkter Jo mere, jeg tænker over det, jo mere afgørende maa jeg give Niels Ret Lili er stadig ganske stille og ligesom lukket inde i sig selv. Endnu græder hun af og til stille hen for sig, men det er Længslen, der faar hende til at græde Hun ved ikke selv, hvad der foregaar i hende, og jeg kan jo ikke gøre andet end at være taalmodig over for hende og opmuntre hende med gode Ord«.

Den næste Side bringer følgende Betragtning:

— »Lili sagde i Nat til mig: »Det er sikkert uretfærdigt, naar jeg tænker paa Andreas med Bitterhed, men nu og da maa jeg alligevel tænke paa ham og saa ved jeg slet ikke, hvad jeg skal kalde ham Jeg tror, jeg maa kalde ham for »min døde Broder«. Det maa jeg se at vænne mig til. Jeg maa vænne mig til den Forestilling, at han virkelig er død, saa at det slet ikke mere kommer i mine Tanker, at han og jeg har boet i det samme Legeme. Jeg maa føle det som en Vished, at det tilhører mig alene«.

Og senere sagde hun:

»Maaske er jeg Andreas' Morder, og denne Tanke piner mig forfærdelig, for jeg mærker, at jeg er mindre værd, end han var. Han var en skabende Natur han var Maler, og han havde en betydelig Indsats bag sig. Det er netop derfor, jeg frygter for, at det skal

vis sig, at jeg aldrig bliver i Stand til at yde noget som helst. Tænk Dig, om jeg virkelig prøvede paa at male, og det saa gik op for mig, at mine Evner ikke stod Maal med hans, saa vilde det virke saa knugende paa mig, at det vilde drive mig til Selvmord«.

Og saa sagde hun pludselig:

»Grete, jeg ser Andreas' Klæder, som vi lod blive tilbage i Berlin, for mig hvert eneste Klædningsstykke ser jeg hele sidste Nat laa jeg vaagen og tænkte paa det og jeg var bange for at komme til at falde i Søvn igen sæt, at jeg i Drømme atter saa mig selv i Andreas' Klæder!«

— — —
Saaledes gik en hel Uge. Lili var stadig nedsænket i en dyb Melankoli, der slog over i Panik, da hun en Morgen fra Frauenklinik fik tilsendt et Par Breve, som var kommet fra København og adresseret til Maleren Andreas Sparre Lili følte sig fuldstændig kompromitteret, fordi disse Breve, der var rettet til en Mand, var sendt til Kliniken, som kun var beregnet for Kvinder. Lili vovede ikke engang at røre ved Brevene. Grete maatte læse dem, og Niels maatte brænde dem. Nu følte Lili sig fuldkommen overbevist om, at hun aldrig vilde komme ind paa Professor Kreutz' Kvindeklinik.

— De Breve har gjort det helt umuligt for mig lad os hellere i al Stilhed tage bort herfra og finde et Sted, hvor jeg kan dø i Fred bad hun med Taarer i Øjnene, fast besluttet paa at forsvinde i det store Intet.

Men saa kom endelig Frelsen i Form af en Besked fra Kliniken om, at nu var der et Værelse ledigt. Øjeblikkelig forlod Lili Hotellet, og Grete fulgte hende tavs og stille den korte Vej til Frauenklinik.

Da Lili atter vandrede gennem Haven med de lyse Birke, havde hun Fornemmelsen af, at hun havde naaet det forjættede Land.

Dagen efter tog Niels tilbage til Berlin.

XV.

Mange Gange forsøgte Lili at genopleve de første Øjeblikke, hun tilbragte paa Frauenklinik, og hver Gang følte hun atter den uendelige Stilhed, der med ét var faldet over hendes omtumlede Sind. Det straalende Haab havde som en Hymnè af Bach, sunget af lyse Englestemmer, løftet hende op mod en usynlig Hvælving.

Al Angst og Uro var gledet af hende. Hendes eget Liv forekom hende saa ubetydeligt, saa værdiløst. En uklar Følelse fyldte hende med Angst, en Følelse af at være Medvider i noget nyt og storslaaet noget, der var betydningsfuldere og mægtigere end alt andet, noget, der hævede sig højt op over alle andre Menneskeskæbner. Hun forekom sig selv som en udvalgt, hun var kaaret til Smerter og Glæder, som endnu ingen havde gennemlevet.

Et hvidt Sygeværelse, tonet af det grønne Skær ude fra Haven. En hvid Seng. Paa et hvidt Bord mystiske Instrumenter under en aflang Glasklokke. Over det hele en Lugt af Æter og Formalin. Besøg af Forstanderinden, den kraftige, sunde, moderlige Kvinde i den hvide Sygeplejerskedragt med den stive, hvide Kappe paa det sølvgraa Haar. Nu og da en fjern Lyd, der trængte ind gennem Dobbeldøren og langsomt døde hen. Sygevogne, der kørte forbi. I det hvide Værelse Grete Af og til dæmpede Stemmer og sagte Skridt. Døren bliver aabnet, en slank Skikkelse i hvid Kittel træder ind og bliver staaende i Værelset.

Om dette Professorens første Besøg har Lili kun beholdt en svag, nærmest musikalsk Erindring En Stemme. En Vision. Hvad han sagde til hende, ved hun ikke mere Men fra det Øjeblik, da han stod foran hende i det hvide Sygeværelse, var hver Byrde løftet fra hendes Sjæl Alt var blevet Haab og Vished.

— — —
Under Birkene i den store Have gik Lili og ventede. En af de nærmeste Dage vilde alt være beredt til Operationen. Det havde Professoren sagt.

De hvide Træer skinnede som Sølv mod de blanke, grønne Plæner. Deres Grenes Fletværk stod overgydt af et rødt Skær i den graa, flimrende Luft. Hist og her Hække og Buskadser, der endnu stod nøgne og ventede paa deres Løvklædning. Nogle Piletræer med silkeagtige Gæslinger, brune og rødlige Blomsterknopper, der allerede var begyndt at blive gule. Omkring i Gangene mange Bænke. Hvidklædte Sygeplejersker spadserede rundt i deres Middagspause og nikkede til Lili og Grete. Og midt i den store Have en Skare unge, svangre Kvinder. De lo, og de var glade. De lignede i deres blaa Hospitalsdragter store, fuldt udsprungne Krokus.

— Lili, sagde Grete, nu forstaar jeg, hvad Niels sagde, dette er det første Foraar alt her er fuldt af Forventning.

Pludselig gik en høj, slank Mand i hvid Kittel gennem Parken, fulgt af en assisterende Læge, og en Hvisken gik fra Mund til Mund: »Professoren!« Alle blev staaende og fulgte ham med Øjnene.

— — —
Saa slog Klinikens store Taarnur seks. Det er paa Tide at gaa tilbage til Værelset. Parken ligger allerede i Tusmørke. Arm i Arm gaar Lili og Grete op mod den store Bygning. Lyset er tændt i den brede, hvide Gang, unge Sygeplejersker har travlt med at bringe Aftensmaden rundt til Patienterne. Lige overfor Professorens Kontor ligger Forstanderindens. En Stemme lyder ud gennem den aabne Dør, og Lili farer sammen. Forskrækket trækker hun Grete omkring Hjørnet og ind i Tværgangen, hvor hendes Værelse ligger.

— Hvad er der i Vejen? spørger Grete.

— Skynd Dig, hvisker Lili tilbage og smutter ind i sit Værelse. En uforklarlig Angst griber hende, naar hun hører Professorens Stemme Hun føler sig selv som en Skolepige, der er bange for sin Lærer.

Den næste Aften, da Lili var kommet i Seng, blev hun underkastet alle de Forberedelser, der gaar forud for en Operation, medens Grete sad smilende ved Siden af hende og søgte at opmuntre hende. Professoren havde allerede om Formiddagen meddelt, at man tidlig næste Morgen skulde operere en ung Kvinde, hvis Kønsgirtler vilde være egnet til Transplantation.

Lykkelig og betaget sagde Lili Godnat til Grete. Saa laa hun flere Timer vaagen og stirrede ud i det hvide Værelse, hvor Lyset fra

Natlampen bredte et dæmpet Skær. Søster Hanna, der var ung og smuk, sad ved Siden af hende og snakkede længe med hende, indtil hun satte Sovedraaberne paa Natbordet og forsvandt.

Men Lili tog ikke Draaberne, hun vilde ikke sove hun var angst for at komme til at sove for længe Hun vilde være vaagen helt vaagen til det, hun skulde opleve næste Morgen.

Ikke en Lyd hørtes ude paa Gangen. Alt var opslugt af den stille Nat Lilis Tanker var som et Smil Hun havde Indtrykket af, at hun ikke længere havde noget Ansvar for sig selv og sin Skæbne. Professor Kreutz havde løftet Ansvaret fra hende Hun havde heller ikke længere nogen Vilje ogsaa den havde hun lagt over paa Professoren.

Pludselig kom hun til at tænke paa Fortiden i Paris men i næste Øjeblik skød hun Erindringen fra sig hun havde jo ingen Fortid alt, hvad der den Gang havde været, hørte sammen med den forsvundne, med én, der var borte der var død Hvor helt anderledes havde ikke Andreas Sparre været helt forskellig fra hende — hun var kun en lille, ydmyg Kvinde, der var rede til at adlyde, lykkelig ved at underkaste sig en andens Vilje. Paany klang Taarnuret mange Gange hørte hun dets Toner i Nattens Løb.

Da det første Morgenlys trængte ind gennem Gardinerne, laa Lili fuldt vaagen i sin Seng. Klokken var først seks, og Klokken syv kom Søster Hanna ind for at gøre hende færdig til Operationen Og saa kom der en lang, lang Ventetid hun turde næsten ikke røre sig. Hun lyttede anspændt efter hvert Skridt ude i Gangen, efter hver Stemme, der trængte ind til hende, hver Lyd men ingen standsede uden for hendes Dør mon man havde glemt hende?

Endelig kom der nogen. Det var Forstanderinden. Smilende satte hun sig ved Siden af hende, tog moderligt hendes Haand og overbragte hende saa skaansomt som muligt den Meddelelse, at de blev nødt til at vente endnu et Par Dage det havde vist sig, at den Kvinde, der var blevet opereret, ikke havde kunnet yde »et vel-egnet Materiale«.

Skuffelsen og Spændingen havde nær udløst sig i Taarer, hvis ikke Forstanderinden havde skyndt sig at give hende den anden og mere glædelige Meddelelse, at hun skulde flyttes over i et nyt

Værelse, der havde et stort Vindue ud mod Haven, og hvor der var Morgensol.

Da Grete nogle Øjeblikke efter indfandt sig for at høre, hvorledes det var gaaet, blev der straks taget fat paa Flytningen.

— — —
Og igen spadserede de Arm i Arm omkring i Haven, hvor alt hurtigt var blevet dem saa hjemligt og fortroligt. De kendte nu alle Sygeplejerskerne og besvarede taknemligt deres Morgenhilsen. Lili smilede glad til de unge, svangre Kvinder i de krokusblaa Klæder. Nu og da passerede en ung Læge forbi og ønskede dem ligeledes Godmorgen.

Lili var lykkelig. Her gik hun ganske naturligt om som en ung Kvinde mellem andre unge Kvinder. Hun var et Menneske, der ikke havde nogen Fortid. Havde hun nogensinde set anderledes ud? Hun maatte smile. Og pludselig saa hun Andreas for sig, naar han i Paris havde betragtet de elegant klædte Damer og næsten misundt dem deres Elegance »Hvor klodset og smagløse er ikke de Klæder, som vi Mænd gaar rundt i!«, havde han sagt.

Nu var alt dette forbi — udløst Og det skyldtes kun en Haandbevægelse fra Mesteren, fra hendes Skaber, fra Professoren. Der fandtes ikke nogen Andreas mere, og han vilde aldrig, aldrig vende tilbage. Nu stod Professor Werner Kreutz mellem ham og hende, og hun følte sig værget og beskyttet.

Her i denne lille Stat i Staten herskede Mændene uindskrænket — med Professoren i Spidsen. Forstanderinden var den eneste Undtagelse, for hun havde meget, endog særdeles meget at skulle have sagt. Trods hendes moderlige Godmodighed var hun en overordentlig myndig Dame, hvis energiske Profil under det sølvgraa Haar kunde minde om Bourbon'erne i deres Glansperiode. En uhyre Respekt udstraalede fra hende, thi hun var det eneste Væsen her paa Frauenklinik, der til en vis Grad stod paa en fortrolig Fod med Professoren. En Morgen standsede hun Lili ude i Haven og sagde til hende, at nu vilde det sikkert ikke vare længe maaske allerede i Morgen, eller i al Fald i Overmorgen, vilde Operationen finde Sted.

— Sig mig engang, spurgte Lili, hvorfor fjerner man egentlig Kønskirtlerne fra en Kvinde, naar de er fuldkommen sunde?

— Det vilde tage altfor lang Tid at forklare Dem det, svarede Forstanderinden, De har ikke de nødvendige anatomiske Forud-

sætninger for at kunne forstaa det. Men vær De ganske rolig! Professoren ved nøje, hvad han gør. Lad ham bare gøre med Dem, hvad han synes er rigtigt Forresten behøver De slet ikke at være ængstelig, det drejer sig kun om en ganske lille Operation.

Lili lo:

— Jeg er slet ikke bange, Søster. I Berlin fortalte de mig ogsaa, at det bare var et ganske lille Indgreb, og bagefter fik jeg at vide, at jeg næsten havde været halvanden Time paa Operationsbordet om denne nye Operation er farlig eller ej, skænker jeg ikke en Tanke jeg er ikke kommet her for at dø det føler jeg dertil behøver jeg ikke Professorens Hjælp.

Forstanderinden drog hende ind til sig:

— De har ogsaa kun Grund til at glæde Dem, lille Fru Lili, for de Kirtler, Professoren vil intransplantere paa Dem, vil give Dem en ny Livskraft og en ny Ungdom Den Kvinde, de stammer fra, er ikke mere end syv og tyve Aar gammel.

Lilis Stemme skælvede af Bevægelse:

— Er det sandt? er det virkelig sandt? Afhænger en Kvindes Alder udelukkende af hendes Kønskirtler? Er det virkelig det eneste, det kommer an paa? Er det sandt?

Forstanderinden lo og klappede Lili paa Kinden:

— Hvor er De dog nysgerrig! Hvis De ikke vil tro mig, saa kan De jo spørge Professoren.

— Ja, naturligvis hvorfor har jeg dog ikke forlængst gjort det? Jeg vil spørge ham endnu i Aften

— — —

Da Forstanderinden næste Morgen spurgte Lili, om Professoren havde tilfredsstillet hendes Nysgerrighed, sagde hun flov:

— Nej, det glemte jeg helt

Forstanderinden hævede truende sin Pegefinger:

— Hvorfor siger De ikke ærligt, at De ikke havde Mod til det?

— Nej, det havde jeg heller ikke, indrømmede Lili.

Forstanderinden lo:

— Det behøver De ikke at skamme Dem over, hvorfor skulde De være anderledes end alle de andre Patienter?

XVI.

To Dage senere fyldte Grete mange Sider i sin Dagbog. Den Dag var den store, skæbnesvangre Operation blevet foretaget paa Lili, og det var allerede sent ud paa Natten, da Grete skrev:

»— Allerede Klokken ni i Morges var jeg paa Kliniken. I Aftes havde Professoren sagt til mig, at den afgørende Operation skulde gaa for sig i Dag til Morgen. Forsigtig stak jeg Hovedet ind ad Lilis Dør. Hun laa i en hvid Natdragt i sin hvide Seng og sov stille. Hun havde faaet en Morfinindsprøjtning. Varsomt trak jeg mig tilbage til Gangen, hvor Søstrene stod og ventede paa Professoren. Søster Frieda kom ud fra Direktionsværelset, hun skubbede et Rullebord med Æterflasker, Vat og Instrumenter, der var overdækket med Glas, foran sig. Forstanderinden kom til Syne og kastede et inspicerende Blik omkring sig. Inde i Operationsstuen skimtede jeg Afdelingslægen og et Par unge Lægeassistenter. Alle hviskede. Der laa en sælsom Stilhed over den brede, hvide Klinikgang, og gennem de høje Vinduer, hvorigennem man kunde se Parkens nøgne Træer, faldt et grønligt Lys. Den Fløj, hvor Professoren havde sin Bolig, laa belyst af Morgensolen. Alles Blik var rettet mod den.

— Nu venter vi kun paa Professoren, sagde en lille Sygeplejerske sagte til mig.

Jeg kunde næsten ikke beherske min Ophidselse ogsaa jeg stirrede som tryllebundet ud ad Vinduet over mod Professorens Bolig.

Pludselig blev der Bevægelse mellem Søstrene. Uvilkaarligt greb jeg efter den lille Søsters Haand Alt skælvede inde i mig. Jeg saa Professoren komme gaaende over mod Kliniken med raske Skridt, og i næste Øjeblik hørte jeg hans rolige, korrekte Stemme sige: »Godmorgen«.

Han var meget tilknapet og utilnærmelig, skønt vi dog ellers plejede at tale yderst venskabeligt med hinanden. Jeg vovede ikke at sige noget til ham og heller ikke at følge efter ham, da han sam-

men med Forstanderinden forsvandt ind i Lilis Værelse. Han lignede en Feltherre umiddelbart før et afgørende Slag. Jeg stod i den aabne Dør ud imod Haven. Morgensolen strømmede ind over mig. Jeg var vist meget bleg. Luften var saa foraarsvarm. Et Par Fugle kvidrede i Birketræerne. Der laa et rødt Skær over Træernes Toppe, og ganske sagte blev Vinden, der duftede af Græs og Muld, baa-ret ind mod mig og blandede sig med den gennemtrængende Hospitalslugt.

Saa blev Døren ind til Lilis Værelse aabnet paa Klem, og en Haand blev rakt ud. Søster Frieda, der stod lige ved Døren, tog hurtig en Flaske Æter fra Rullebordet og gav Haanden den, hvorpaa Døren atter lukkedes lydløst. Lidt efter slap en sødlig Æterduft ud til os og fortrængte alle andre Lugte. Jeg havde en Fornemmelse af, at jeg skulde miste Bevidstheden. Saa blev Døren aabnet paa vid Gab, og Professoren og Forstanderinden kom ud. Professoren tog min Haand og saa mig ind i Øjnene.

— De skal ikke være bange, sagde han beroligende og forsvandt ned ad den brede Gang.

Der gik endnu et Par Minutter, saa blev Lilis Seng rullet ud af to Sygeplejersker. Lili laa under et hvidt Lagen, men jeg kunde ikke se hendes Ansigt, det var skjult under en Ætermaske Og allerede var det hvide Tog gledet forbi mig og var langt nede ad Gangen. Saa forsvandt det ind i Operationsstuen.

Hvorlænge vilde det vare? Jeg sagde hele Tiden til mig selv: Du maa ikke tænke ikke tænke Du skal bare lade Tiden gaa Hvad foretog de sig nu med det stakkels Menneske? Hvorledes vilde Lili blive givet tilbage til mig? Til hende selv til Livet? Hun havde glædet sig til dette Øjeblik som til en Fest Det var et Mirakel, der skulde ske med hende. Vilde det lykkes?

Jeg kunde ikke holde det ud, men gik ud i Haven og vandrede rastløs rundt og rundt i Gangene. Jeg gennemkrydsede Parken paa alle Leder Jeg kunde ikke finde Ro. Jeg gik tilbage til Lilis Værelse. Alle Vinduer stod aabne, og Foraaret strømmede ind. Men heller ikke dør kunde jeg holde det ud. Endelig satte jeg mig i en Lænestol ude i Korridoren og ventede. Her kunde jeg overse alt, hvad der foregik, her var saa stille Nu laa Lili under Meste-

rens Kniv. Nej, jeg følte ingen Angst. Jeg troede lige saa blindt paa ham, som Lili gjorde.

Jeg koncentrerede med Vilje alle mine Tanker om denne Mand, som jeg i de sidste Dage havde prøvet paa at male. Jeg følte i mig en stærk Trang til at fæstne hans Hoved i et Portræt. Hvad var det for en sælsom Magt, der strømmede ud fra ham? Her paa Kvindekliniken var han en Gud, som alle frygtede, alle ærede. Hvori bestod hans Magt? Jeg søgte at genkalde mig hans Ansigt. Var han egentlig smuk? Nej, men mærkelig Der var ikke et eneste virkelig smukt Træk i hans Ansigt selv hans Øjne sad uregelmæssigt og dog gjorde det et udpræget harmonisk Indtryk. Det var, som om det var en fortættet Kraft. Dage igennem havde jeg søgt at gribe dette Ansigt og holde det fast i talrige Skitser. Jeg kendte allerede alle hans Stillinger, hver af hans Bevægelser. I denne Lænestol havde jeg daglig siddet og gjort mine Iagttagelser. Hans Kontor laa lige overfor. Jeg vidste nøje Besked med de Klokkeslet, da han kom og gik hans Besøgstider naar han var paa Vej til Operationsstuen

Jeg maatte lukke Øjnene for at samle mine Tanker. Tydeligt saa jeg for mig hans slanke Ryg i den velsyede, hvide Kittel. Jeg saa det haarde Ryk i hans Hovede, naar han kastede Nakken tilbage. Jeg saa ham for mig, naar han kom hen imod mig med fremstrakte Hænder og et Smil over det strenge Ansigt. Hver Gang, jeg saa dette Smil, var det, som om jeg fik Lyst til at græde. Jeg havde set saa mange Mænd smile smukke Mænd, betydelige Mænd og andre men ikke én af dem havde i mit Hjerte fremkaldt denne Trang til at græde, denne Angst, denne Skælven. Jeg kunde ganske klart analysere mine Følelser, for ikke et Øjeblik var jeg forelsket i ham. Og alligevel faldt jeg ofte i Søvn med Taarer i Øjnene ved Tanken om denne Mand.

I Gaar, da jeg var gaaet en Tur i den fremmede By, saa jeg pludselig mellem alle de ukendte Mennesker hans Smil for mig. Og jeg sagde til mig selv: »Med Glæde kunde Du give dit Liv for denne Mand!« Men hvorfra kom denne Følelse, og hvad betød den? Og jeg forstod, at jeg kun var en af de mange troende, at jeg troede paa denne Mand, troede paa ham som den, der evnede alt, kunde alt, som den, der havde det i sin Magt at hjælpe. Og som jeg sad dør i Lænestolen og ventede, gik det op for mig, at min Følelse for ham var

nøjagtig den samme som den, Lili bar for ham dybt i sit Hjerte Maaske slumrede den kun hos hende, for hun er jo endnu ikke kommet ud af sin Taagetilstand og naaet frem til Bevidsthed om sig selv »Det første Foraar« Ordene klang atter i mig. Vilde Lili virkelig komme til at opleve det?

Saaledes sad jeg med Øjnene halvt tillukkede, da Døren til Operationsstuen pludselig gik op, og Professor Kreutz kom hen imod mig. Han havde et stort Gummiforklæde paa, og hans Skridt var trætte, han rakte mig begge sine Hænder og saa paa mig med et Smil, der lyste af Godhed.

— Alt er gaaet godt, sagde han.

Jeg greb hans Hænder og kunde kun fremstamme det ene Ord:

— Tak, aah Tak!

Først mange Timer senere erfarede jeg, hvad der var sket derinde. Det er mig umuligt at forklare det — at udtrykke det i Ord Et Menneske, der er født som en Dreng, der har været min Ven, min Mand, min Kammerat, er nu blevet til en Kvinde, fuldt ud Kvinde I Aarevis har dette Menneske, som et Offerdyr, henslæbt sin Tilværelse ved Siden af mig, indtil den store Læge lovede ham sin Hjælp. Og nu havde han udgydt sit Blod under sin Hjælperes Kniv Hans stakkels, forpinte Legeme var blevet aabnet, og man havde konstateret, hvad ingen menneskelig Indbildningskraft havde troet muligt. I hans Indre havde man fundet et Par forkrøblede kvindelige Kønskirtler, der ikke havde været i Stand til at vokse og trives, fordi en gaadefuld Skæbne ogsaa havde givet ham andre, mandlige Kirtler. Det var hans Dobbeltvæsens Hemmelighed, som ingen Læge havde villet erkende, førend Professor Werner Kreutz allerede i Paris med en Seers Blik havde løst Gaaden den Gaade, hvis Løsning nu laa aaben for alle Paa anden Maade kan jeg ikke sige det.

Og nu har man befriet dette af Skæbnen lænkebundne Menneske for alt, hvad der stod hindrende i Vejen for hendes Væsens naturlige Udfoldelse. Nu har man givet det Blod, der gennemstrømmede Hjertet, og som var en Kvindes Blod, en ny Kraft gennem en fremmed, ung Kvindes friske og sunde Kirtler Og tilsidst har man igen sammenflicket det martrede Legeme med Traade og med Klemmer, og nu er der intet, slet intet tilbage af den Ven, der har fulgt mig gennem saa mange Aar, af min lille Kam-

merat, af Andreas. Nu er han kun Lilis døde Broder. Og hun, med hvem han delte sit Legeme og sit Blod, hun lever videre. Og alligevel, trods alt, trods Andreas' fuldstændige Tilintetgørelse, og trods det nye Væsen, der nu, udløst af alle sine Smerter og al sin Nød, skal vokse sig frem, har jeg dog en Følelse af, at Andreas endnu lever et Sted ude i Verden, og at jeg stadig for Loven er hans Hustru. Hvem er i Stand til at fatte dette grufulde, dette fantastiske, dette utrolige, der er sket? Den stakkels forpinte, der har betalt sin Forløsning med sit Blod og sine Smerter, ligger endnu indhyllet i Morfinens barmhjertige Taager. Hvad vil Livet nu bringe hende? Vil det Mirakel, Lægen har gjort ved sin Kunst, være stort og stærkt nok til at bære hende videre gennem Livet gennem Lilis Liv? Har vi ikke alle været et Middel i Skæbnens Haand? Jeg ikke mindst Var det ikke mig, der for mange Aar siden i ungdommelig Kaadhed lokkede Lili frem i Andreas? Var det ikke mig, der atter og atter morede mig med denne Leg, indtil den blev Alvor gaadefuld, skæbnetung Alvor? Nej, nu vil jeg ikke tænke mere paa det For der er kun en eneste i Verden, jeg kan tale med om det, og det er Claude Lejeune, Lilis allerbedste Ven, Claude, der altid har troet paa hende Hvorledes vil han nu finde hende igen?«

— — —

XVII.

Det var ikke meget, Lili vidste om disse Dage, som hun kalder de første Dage efter sin egentlige Fødsel. Da hun første Gang slog Øjnene op, saa hun et Par Solstrejf, der listede sig ind gennem Spalten mellem de sammentrukne Gardiner. Saa faldt hendes Øjne atter til, og hun sov længe og tungt.

Det var, som om hun havde drømt. Til venstre for Sengen, foran Vinduet havde hun skimtet Omridset af Professorens Skikkelse og ved Siden af ham Afdelingslægen. Professoren var gaaet hen til hendes Seng og havde sagt:

— De har endnu alle Deres Tænder? Der er ingen kunstige?

— Nej, Hr. Professor, svarede hun og havde haft ondt ved at undertrykke et Smil.

Saa havde Professoren befalet hende at tælle:

— Paa Dansk eller Fransk det er lige meget.

Og hun havde givet sig til at tælle paa Tysk En, to, tre

Saa havde han lagt Ætermasken over hende. Hun havde haft ondt ved at faa Vejret, men hun havde fortsat sin Tællen:

— Fire fem seks syv.

Det var blevet sværere og sværere, og Tallene kom langsommere og langsommere Hun var naaet til atten men saa kunde hun ikke komme videre, og nu hørte hun Professoren tælle videre:

— Tyve en og tyve to og tyve tre og

Hans Stemme havde runget som Klokketklang i hendes Øren kraftigere og kraftigere, alt andet druknede i Klangens og hendes Bevidsthed svandt bort

Var det virkelig en Drøm? Eller var hun blevet bedøvet? Men hvorfor havde man saa ladet hende blive liggende her uden at operere hende? Ladet hende ligge, indtil hun vaagnede med den modbydelige Ætersmag i Munden »Har De ingen kunstige Tænder?« Hun hørte igen Spørgsmaalet og atter maatte hun

le, men Latteren voldte hende en frygtelig Smerte. Med et Angstskrig slog hun Øjnene op.

Forstanderinden stod ved Siden af hende, lo og sagde:

— Det er altsammen overstaaet! Og det er gaaet, som det skulde nu bliver alt godt.

Men Lili havde allerede igen lukket Øjnene. Og da hun atter vaagnede, vækket af Smerter, der blev voldsommere og voldsommere, stod Grete ved Siden af hende med en Buket matrose Tulipaner En Sygeplejerske kom til og gav hende en Indsprøjtning, og hun slumrede ind igen. Da hun næste Gang kom til Bevidsthed, stod Professoren der og holdt hende i Haanden. Han sagde noget til hende, men hun forstod det ikke Hun saa kun hans Øjne saa sank hun atter hen.

Hele denne Dag og Natten med svandt i en Morfinrus. Naar hun vaagnede, var Smerterne der igen, men naar Smerterne var der, var der ogsaa en Sygeplejerske med en Morfinsprøjte. Hun følte en brændende Tørst, og der blev lagt fugtigt Vat over hendes Mund ... Men Morfinsprøjten fik hende til ogsaa at glemme Tørsten.

Saa kom Morgenen. Alt var virkelig gaaet godt. Lili var næsten feberfri og hun faldt snart i en rolig og naturlig Søvn. De næste Dage gled hen, dæmpede og fjerne som i en Taage. Kom der Smerter, fik hun straks et bedøvende Middel. Og slog hun Øjnene op, kunde hun ligge ganske rolig og stille og stirre hen for sig som i Forundring over alt, hvad der var sket med hende. Ogsaa Smerterne vænnede hun sig efterhaanden til. Hun sagde til sig selv, at det var Prisen, hun maatte betale for det, der var blevet skænket hende: Livet, et Liv som Kvinde. Alt var skønt og godt og fuldt af Haab. Hendes hvide Klinikværelse forekom hende at være Paradiset, og Professoren var Paradisets Vogter. Morgen og Aften kom han paa et kort Besøg. Resten af Tiden gik med at vente paa ham.

Grete holdt sig i alle disse Dage stadig i Nærheden. Foran Døren ud til Haven sad hun og malede de hvide Birke og Vejen, der slyngede sig gennem Parken. Men saa snart hun saa Professoren komme, skyndte hun sig ind til Lili.

— — —
Kun Nætterne var Lili bange for. Saa var Grete der jo heller ikke, og alle de Blomster, hun havde faaet, havde man taget bort. Der var kommet Blomster fra Paris, fra Elena og fra Claude

Der var ogsaa kommet et Par Breve, og disse Breve var hendes eneste Selskab i de lange, lange Nætter Brevene Taarnurets Timeslag og Smerterne Om Natten indfandt de sig næsten regelmæssigt Hendes Seng blev forvandlet til en glødende Ovn, og hun laa badet i Sved Professoren havde befalet, at hun skulde sove. Men hun maatte ikke faa mere Morfin. Man gav hende andre Sovemidler, men de virkede kun nogle faa Timer. Resten af Tiden laa hun og lyttede efter de første Lyde, der var et Tegn paa, at Dagen atter var ved at begynde.

En Nat havde hun et frygteligt Mareridt:

»Hun gik ude i Haven under Birketræerne. Det var Foraar, og alt var ungt Da saa hun en Skikkelse, der langsomt kom krybende op over Havemuren, et uhyggeligt Væsen, halvt en Bjørn og halvt et Menneske. Med vanvittige Øjne og med et brunstigt og dyrisk Begær stirrede denne Skabning paa hende Rædselsslagen flygtede hun bort Og saa var det pludselig Nat, og hun laa i sin Seng, da hun hørte Døren knirke og saa den blive langsomt aabnet. Først kom det hæslige Hoved med de vanvittige Dyreøjne tilsyne og derefter den samme klodsede Bjørnekrop, der havde væltet sig op over Havemuren. Uhyret var indhyllet i en vid lysebrun Kappe, og Lili saa, at den ene Lomme var fyldt med kirurgiske Instrumenter Den afskyelige Skabning nærmede sig Sengen, og hun mærkede en modbydelig Dyrestank. Hun forsøgte at skribe, men Skrækken lammede hendes Stemme. Hun vilde springe op af Sengen og flygte, men hun var ikke i Stand til at røre et Lem. Under den ene Arm havde Uhyret en Pakke, indsvøbt i Avispapir, og det lagde Pakken paa hendes Natbord. En kold Angstsved brød frem paa Lilis Pande, da hun saa, at Papiret havde aabnet sig, og at Pakken indeholdt et Kvindehoved. Store Bloddraaber dryppede langsomt ud fra Pakken, og hver Draabe faldt med en dump Lyd ned paa Gulvet. Uhyret satte sig paa Sengekanten, og Lili søgte hemmeligt under Tæppet efter Klokken. Hun kimedede af alle Kræfter, og hendes Kimen lød som en Alarmklokke ude i den stille Gang. Uhyret stirrede stift paa hende og sagde: »De skal ikke være bange jeg vil kun gøre en ganske lille Operation paa Dem. Det er mit Speciale at give Mennesker nye Hoveder, og her har jeg et frisk afhugget, nyt og fint Hoved. Det skal jeg sætte paa i Stedet for Deres eget Vær bare rolig Jeg behøver ikke en Gang at bedøve Dem Jeg skærer

ganske langsomt« Saa gik Døren op, og en ung Sygeplejerske traadte ind. Da hun fik Øje paa Uhyret og det blodige Hoved, sank hun afmægtig om paa Gulvet. Uhyret vendte sig om og saa paa den bevidstløse Kvinde, der laa ved Siden af Døren. I samme Øjeblik opdagede Lili et langt, sylespidst Instrument, der sammen med de andre Instrumenter stak op af dets Kappelomme. Med et raskt Tag rev hun det til sig og stødte det ind i Uhyrets Bryst. Et Sekund stirrede Uhyret paa hende med et afskyeligt Blik som et Dyr, der er blevet vanvittigt. Saa styrtede det sig over hende, rev Tæppet af hendes Seng og flaaede Forbindingen af hendes Saar, saa at Blodet strømmede ud. Det tunge Legeme faldt ned over hende, og vild af Skræk og Smerter besvimed hun. Da hun atter kom til Bevidsthed, laa Uhyret tungt over hendes Legeme, det afskaarne Hoved grinede hæsligt paa Natbordet, og den afmægtige Sygeplejerske laa i sine hvide Klæder som en hvid Pyt foran den aabne Dør. Ude i Gangen var alt mørkt og stille, og Bloddraaberne slog stadig med den samme dumpe Lyd mod Gulvet. Og Lili skreg og skreg, klynkede og jamrede sig, og i Nattens uendelige Stilhed og Forladthed genlød hendes Skrig som et mangedoblet Ekko.«

Endelig vaagnede hun. Grænseløse Smerter rasede i hendes Legeme. Hun ringede som en Gal paa Klokken. Et Par Sygeplejersker, der havde Nattevagt, kom styrtende ind. Men det varede længe, meget længe, inden det lykkedes dem at faa Lili beroliget.

— — —

Ogsaa efter denne grusomme Nat blev det atter Morgen. Det blev en smuk Dag, og Lili gav sig hen i sin salige Venten. Hun lyttede spændt efter hvert Skridt. Paa lang Afstand kunde hun skelne sin Velgørers Skridt fra alle andres. Men det var ikke altid, at de standsede ved hendes Dør. Andre Syge trængte til ham, men hun ventede taalmodigt, indtil hendes Tur kom. Her paa *Frauenklinik* ventede alle paa ham. De maatte allesammen dele ham, og hver enkelt fik sin Del. Ogsaa hun. Smilte han, glemte hun alle sine Smerter. Men der var ogsaa Øjeblikke, hvor han kunde være meget streng. Saa følte hun en mystisk Angst for ham. Hun forstod, at han var helt anderledes overfor hende, end han den Gang havde været overfor Andreas. Ikke med et eneste Ord hentydede han til Fortiden. Var hun virkelig kun Lili for ham? Havde han glemt alt det andet? Un-

dertiden følte hun Trang til at spørge ham om det. Men hun vovede det ikke.

Timer igennem kunde hun ligge og grunde over dette ofte tilbagevendende Spørgsmaal. Hun følte, at han havde taget hendes Vilje fra hende. Hun følte, hvorledes han ved sin afvekslende Mildhed og Myndighed fik enhver kvindelig Streng til at dirre i hende. Kaldte han ikke alle Kvindens Urinstinkter til Live hos hende? Hun følte den Forvandling, der hver Dag fuldbyrdedes i hende. Det var et nyt Liv. Det var en ny Ungdom. Det var hendes Ungdom, der frigjort dæmrede frem. Og hun laa undrende og troende.

Engang kom hun til at tænke paa den underlige Drøm, Andreas havde haft, kort førend han havde forladt Paris for at rejse til Berlin. Den hvide Skikkelse, der stod mellem hende og Døden, og den lyse Birkelund derude i Verdensrummet. Den hvide Skikkelse var blevet større og større, den voksede til en mægtig Genius, hvis store Vinger fyldte hele Verden med sin Brusen ... Saa græd Lili længe og stille, som kun en ung Kvinde kan græde.

Forstanderinden kom ind. Hun spurgte ikke, hvorfor Lili græd. Hun tog begge hendes Hænder i sine. Og da Professor Werner Kreutz kom, saa hun i hans Øjne, at han forstod, hvad der rørte sig i hende. Han læste i hende som i en aaben Bog.

Hun følte sig uendelig lille, og til alt, hvad han sagde, havde hun kun det ene Svar:

— Ja, Hr. Professor! Nej, Hr. Professor!

XVIII.

Foraaret, Naturens store Under, kom hende ogsaa til Hjælp. Endnu i mange Dage var hun fængslet til Sengen. Men med hver ny Dag vendte hendes Sundhed tilbage. Smerterne tog af. Alt forløb normalt. Professoren var tilfreds med hende. Endnu var hun grænseløs udmattet. Det var vel derfor, at hendes Tanker laa som bag et Slør, og hun tilbragte det meste af Dagen drømmende og indesluttet i sig selv. Verden udenfor kom hende ikke ved Hun tænkte slet ikke paa, at den eksisterede. Man bragte hende Aviser og Bøger, men hun lod dem ligge uden at røre dem. Hun havde kun et eneste Ønske, at hun kunde blive her, leve Resten af sit Liv paa denne fredfyldte Klinik.

Og kom hun engang imellem til at tænke paa, at der maatte komme en Dag, da hun skulde vende tilbage til Livet derude paa den anden Side af Havemuren, der beskyttede den store og stille Bygning, saa blev hun overfaldet af en grænseløs Angst. Og saa opstod det Ønske hos hende at blive Sygeplejerske, at kunne blive her i denne sikre Fred og samle Kræfter, indtil hun engang var i Stand til at hjælpe andre Kvinder til at finde den samme Fred. Nu og da talte hun med Grete og Forstanderinden eller med Sygeplejerskerne om det. Men de nikkede bare. Engang spurgte hun Grete, om hun ikke kunde tale med Professoren derom.

— Jo, det kan Du da godt, sagde Grete.

Men straks blev Lili overfaldet af en ny Frygt.

— Hvis nu Professoren siger nej? Maaske vil jeg aldrig faa Kræfter nok til det? Eller hvis han siger, at det ikke er derfor, at han har hjulpet mig?

Grete kunde ikke svare hende.

Mange Nætter igennem tumlede Lili med andre Planer, der kunde yde hende en Tilflugt mod den Frygt, hun havde for Verden derude. Hvis hun nu gik i Kloster? Hun saa sig allerede som Søster i et ensomt liggende Kloster, fjernt fra de sædvanlige Turist-

ruter, et eller andet Sted i Italien, Spanien eller Sydtyskland. Og ingen skulde dør erfare, hvor hun kom fra, eller hvorledes hendes Skæbne havde formet sig ingen I lange Tider kunde hun ligge og græde af Angst for Livet udenfor, dette Liv, som hun følte som en Fjende Dør vilde man jo hurtigt opdage hendes Hemmelighed og betragte hende som et Fænomen. Man vilde drøfte hendes Skæbne og stirre paa hende man vilde ikke lade hende være i Fred Jo sundere hendes Legeme blev, des stærkere blev hendes Frygt for Fremtiden mellem Menneskene. Men hun turde ikke mere tale til andre om det.

Endelig kom den Morgen, da hun for første Gang fik Lov til at forlade sit Sygeværelse. I en Ligestol blev hun kørt ud i den varme, solbeskinnede Aprilmorgen. Hun blev stillet hen paa Plænen. Det var hendes første ubekymrede og lykkelige Dag. Hun følte sig som en nyfødt. Hendes Sind var friskt og fuldt af Undren. Hun saa hvert Insekt, der fløj i den blaa Sommerluft, og fulgte dets Flugt fra Træ til Træ. De hvide Foraarsblomster under Hækkene og i Bedene var som et Budskab til hende. Med andægtige Øjne betragtede hun et Magnolietræ, der bød sine store blanke Knopper frem i Lyset. Paa en Kvist sad to Fugle og næbbedes. Og Lili lukkede Øjnene. En let Brise legede mellem de hvide Birke, og Foraarsmuldet aandede sødt og varmt. Et eller andet Sted var der en Fugl, der sang Hun vilde ikke aabne Øjnene, kun ligge ganske stille og indaande det altsammen. Saaledes fandt Professoren hende.

— De ser saa lykkelig ud, sagde han og klappede hende let paa Haanden.

Mit Liv er hans Værk, tænkte hun. Jeg vilde ønske, at jeg kunde takke ham for denne mit Livs første Foraarsdag. Takke ham, fordi han har været saa barmhjertig imod mig. Men intet af alt dette blev sagt, hun følte det kun i sit Hjerte.

— De ser saa lykkelig ud, gentog Professoren.

Og hun svarede:

— Ja, Hr. Professor.

Der kom mange flere lykkelige Foraarsdage. Og endelig kom ogsaa den Dag, da hun kunde rejse sig fra sin Ligestol og ved Gretes eller Sygeplejerskens Arm gaa sine første Skridt gennem Haven.

Alt var ligesom før, og dog var alt ganske forandret. Paa alle

Gangene mødte hun igen unge, svangre Kvinder — de blaa Krokus, tænkte hun smilende.

— — —

En Morgen, endnu inden hun var gaaet ud i Parken, kom Grete og Forstanderinden og overrakte hende et højtideligt udseende, forseglet Brev. Det var kommet fra Berlin. Hun aabnede det og blev grebet af en dyb Betagelse For et Par Uger siden havde Professoren sagt til hende, at han vilde hjælpe hende med ogsaa i Verdens Øjne at blive det, hun skulde være, en Kvinde. Han havde lovet at skrive til det danske Gesandtskab. Og nu holdt hun i Haanden et Pas, som var forsynet med hendes Fotografi, og hvorpaa der stod det Navn, som hun af Taknemmelighed mod det Sted, hvor hun havde fundet sig selv, havde valgt: *Lili Elbe*.

Hun sank ned paa en Stol og hviskede:

— Lad mig være lidt alene.

Grete og Forstanderinden forstod hende og gik udenfor. Længe blev Lili siddende paa Stolen uden at røre sig Saa gik hun langsomt og tøvende ud i Parken og satte sig paa en Bænk, der stod midt i Solen. Hendes Pas som en kostelig Gave holdt hun paa det lille Hefte med begge sine Hænder. Det var den næstsidste April. Om to Dage var det den første Maj Andreas havde holdt sit Løfte, han var død, og hun levede — Lili Elbe.

Professoren kom forbi. Han satte sig ved Siden af hende, men de talte næsten ikke sammen. Næste Formiddag kom han igen, og hans Stemme var blødere end ellers. Hans strenge Ansigt straaled af Godhed. Han holdt begge hendes Hænder og talte til hende. Hans Ord gav hende nyt Haab og ny Styrke. Om et Par Timer skulde han rejse, det vidste hun, og han skulde blive flere Uger borte.

Lili tog sig sammen og prøvede paa at takke ham for alt, hvad han havde gjort for hende. Men hun kunde ikke finde Ordene. Og da han var gaaet, følte hun sig grænseløst forladt. Kun ét trøstede hende, at hun endnu i nogen Tid fik Lov til at blive i dette Asyl, som han havde givet hende. At hun her maatte afvente hans Tilbagekomst.

Han skulde rejse til Syden, og da han var borte, var alt blevet tomt og øde.

Da Paasken var overstaaet, sagde ogsaa Grete Farvel til hende. Hun var nødt til for nogle Uger at vende tilbage til Paris. Det var en

Mandag Morgen. Vognen, der skulde køre Grete til Banegaarden, holdt uden for Porten, og Lili fulgte hende ud. Det var de første Skridt, hun vovede — ud i Livet, uden for Muren.

Men da Grete var borte, og hun gik alene tilbage gennem Haven, vidste hun slet ikke, hvad hun skulde gøre af sig selv.

XIX.

Mange Breve vandrede nu til Paris fra Lili til Grete og fra Grete til Lili.

Det var ikke meget, Lili havde at fortælle. Den ene Dag gik for hende som den anden. Sin meste Tid tilbragte hun i Parken. Hun sluttede sine første Venskaber med nogle unge Kvinder, der ventede deres Nedkomst, og hun blev Medvider i andres smaa og store Sorger. Med sine egne Sorger tav hun helt, og blev hun paa ægte Kvindemanér spurgt ud, saa forstod hun at bevare sin Hemmelighed. Mest følte hun sig knyttet til en ung Kvinde, der ventede sit første Barn og ikke levede lykkeligt sammen med sin Mand. Hun talte endda om Skilsmisse. Det var knapt nok, at hendes Mand af og til sendte hende et Par Linier. Lili hørte paa hendes Beklagelser, og trøstede hende, og da den unge Kvinde spurgte Lili, hvorfor hun heller ikke fik Besøg af sin Mand, om hun maaske var skilt, nikkede hun forskrækket.

Ogsaa med en ung Operasangerinde stod Lili paa en venskabelig Fod, og sin første Spadseretur ud i Byen foretog hun sammen med hende. Operasangerinden havde rimeligvis af de andre hørt, at Lili ikke gerne omtalte sine Familieforhold, og hun var taktfuld nok til ikke at komme med Spørgsmaal.

Dresden var fyldt med Foraar. Mange Timer tilbragte de ved den brede Flod, som Lili for første Gang havde set for mange Uger siden, da hun var kommet hertil fra Berlin. Hvor havde ikke hendes Liv forandret sig i det korte Spand af Tid! I hvert Brev, som hun sendte til Paris, fortalte hun om Floden. Det var næsten muntre Breve, fulde af Sorgløshed og Foraarsglæde ... Brevene, Lili fik fra Paris, bragte gode Efterretninger og opmuntrende Ord. Ofte sendte Grete Hilsener fra Elena og Ernesto, og fra Claude Lejeune kom der kære og beroligende Breve Der gik Dage og Uger, hvor Lili ikke stillede et eneste Spørgsmaal. Enhver Byrde syntes at være løftet fra hende. Bare blive her aldrig komme her fra. Det var hendes ene-

ste daglige Bøn. Hun glemte al sin Angst hun følte sig skærmet mod alt ondt hun var som en Plante, der var rykket op med haard Haand og nu atter er kommet i en Jordbund, hvor den har slaaet Rod.

Først skræmt og sky, men efterhaanden dristigere betragtede hun hver Aften sit Legeme, der voldte hende en sød og hemmelig Glæde. Hun saa, hvorledes alle Linier rundede sig i kvindelig Blødhed, Underet fuldbyrdedes mere og mere. Lange Tider kunde hun staa foran Spejlet og fryde sig over sit unge Kvindelegeme. Uden Lyde lyste det hende i Møde fra Spejlets blanke Flade, men hun vovede ikke at gøre noget Menneske paa Jorden delagtig i den Glæde, hun følte i disse stille Timer.

Den sidste Uge i Maj stod Professoren en Morgen atter foran hende. Hun kunde se paa ham, at han var tilfreds med sit Værk. Hele Juni gik hen.

—Nu er De stærk nok, erklærede Professoren en Dag, til at jeg tør underkaste Dem en ny Operation.

Lili blev overrasket:

— En ny Operation? Hvorfor dog det?

Professoren saa alvorligt paa hende:

—Er De bange?

Lili afværgede forskrækket Tanken:

— Nej, nej, slet ikke.

— Godt, sagde han, saa lad være med at spørge. Jeg vil bare hjælpe Dem, for at Værket skal lykkes fuldt ud.

— — —

Et Par Dage senere var ogsaa denne Operation overstaaet. Der kom nye svære, smertefyldte Dage. Sengen vilde ikke mere slippe hende. Udenfor var Sommeren begyndt og sendte megen Sol og mange Blomster ind til hende. Da hun paany for første Gang fik Lov til at staa op, var hun saa svag, at hun ikke kunde gaa et Skridt. Igen laa hun i Liggestolen ude i Parken. Det var allerede blevet Juli. Bierne summede fra Blomst til Blomst, og Fuglene kvidrede jublende i Trærnes svulmende Kroner. Birkene stod nu med deres Sommerløv, og naar Vinden susede igennem dem, syntes Lili, at det lød som en Klang af ganske fine Glasklokker.

Der var én, der raabte hendes Navn:

— Lili!

Og i næste Øjeblik laa Grete i Lilis Arme. Nu kom der glade Dage. Hver Dag, tidlig om Morgenen, kom Grete og vaagede over hvert Skridt, som Lili igen begyndte at gaa i Havens sommerlige Gange. For hver ny Dag blomstrede Patientten op. Snart kunde hun igen, befriet for al Træthed og alle Smerter, vandre muntert omkring i Parken. Og som to gode Søstre drog Grete og Lili senere Arm i Arm paa Opdagelsesrejser omkring i Dresden. En Aften, da de vendte tilbage efter en af disse Ture, kom Professoren hen til dem i Parken.

— Aah, Hr. Professor jeg føler mig saa rask, men hun stoppede op.

— Men hvad for noget?

— Kunde jeg ikke blive her endnu et Par Maaneder? Saa maa De gerne operere mig en Gang til.

Professoren rystede paa Hovedet og lo:

— Nej, nu er det snart paa Tiden, at De kommer ud i Verden og prøver Deres Vinger.

Samme Aften fandt Lili en Fuglerede. Den hang oppe under Buen i den overdækkede Gang, der førte fra Professorens Privatbolig over til Kliniken. En hel Spurvefamilie, Spurvefa'r og Spurve-mo'r kvidrede, og Spurveungerne pippede. Maaske er det et lille Familieskænderi, tænkte Lili, men pludselig faldt en af Ungerne ud af Reden og blev liggende paa Jorden. Den baskede lidt med Vingerne og gjorde Forsøg paa at flyve, men den kunde ikke. Dens Vinger var endnu ikke i Stand til at bære den. Forældrene havde skyndt sig ud af Reden og flagrede om Ungen, medens de skreg op i Angst og Raadvildhed. De kunde ikke faa den op i Reden igen. Saa gik Lili hen til Fugleungen og tog den op i sin Haand, hun kunde mærke, hvor dens lille Hjerter bankede.

Pludselig stod Forstanderinden ved Siden af hende:

— Men hvorfor græder De dog, Fru Lili?

Lili rakte tavs Fugleungen hen imod hende:

— Se, den er faldet ud af Reden, og den kan ikke flyve Forældrene kan ikke hjælpe den ingen ingen kan hjælpe den Jeg maatte tænke paa mig selv Jeg kan heller ikke flyve og nu skal jeg ud af Reden.

Hun gav den lille Fugl til Forstanderinden, der hentede en Stige og lagde Fuglen tilbage til dens Søskende oppe i Reden.

XX.

Afskeden fra Kliniken forløb meget roligere, end Grete havde turdet vente. Da Professoren sagde Farvel til Lili, svarede hun jævnt og naturligt:

— Jeg takker Dem, Hr. Professor, ikke alene for mit Liv, men ogsaa for det Haab, De har skænket mig, og al den Fortrøstning, De har givet mig Jeg vil nu prøve paa, om jeg kan leve mit Liv derude men hvis jeg er i Nød, maa jeg saa komme tilbage til Dem?

Professoren trykkede hendes Haand:

— Skriv til mig, hvor De er, hvorledes det gaar Dem, og hvad De tager Dem for. Og skulde De trænge til mig, saa vil De altid her finde Tilflugt og Venner.

Derefter tog hun Afsked med Forstanderinden og de andre Sygeplejersker, der fulgte hende ud til Porten og saa paa, at hendes Kufferter blev læsset paa Automobilen, medens hun tænkte paa, hvor enkelt og selvfølgeligt alt nu føjede sig. Hvor Livet, naar man faar det ud i Dagslyset, er uddramatisk og ukompliceret. Dage og Nætter igennem havde hun skælvet for denne Afsked og for Livet derude, og inden hun saa sig for, sad hun allerede med Grete i Toget og var paa Vej til Berlin. Først senere, mange Maaneder senere, forstod hun rigtig, hvor haard Overgangen havde været fra den stille Fred paa Kliniken og til de Dage, hun igen skulde leve i Berlin.

Da forstod hun ogsaa først, hvorfor hun fra Paradiset ved Elben saa brat var blevet flyttet over til den mest larmende af alle Storbyer.

Disse Dage i Berlin skulde være et Forsøg. De skulde vise, om hun havde tilstrækkelig Kraft til at tage Livet op.

De boede i et Hotel lige i Nærheden af den Klinik, hvor hun for nogle Maaneder siden var blevet indlagt som Mand, men hun følte ingen Trang til at besøge de Steder, der betegnede et Overgangs-

stadium, som nu laa bag hende. Hun følte heller ingen Lyst til at opsøge Vennerne fra de Dage.

At leve ukendt mellem Kæmpebyens Millioner, at vandre omkring og se andre arbejde, indtil hun selv blev stærk nok til at søge sin Del i Arbejdet — det var i egentligste Forstand Meningen med dette Berliner-Ophold. Grete var ikke altid med hende paa hendes Vandringer gennem Tiergarten, paa Museer og gennem de støjende, myldrende Gader. Hun bad tværtimod ofte om, at hun alene maatte begive sig ud i Storbyens Vrimmel og finde sig til rette. Ja, det var netop det: hun maatte finde sig til rette, hun maatte vise, at hun var i Stand til at klare sig selv, til at gaa sin Vej alene. Grete lod hende gøre, som hun vilde. Hemmeligt glædede hun sig over, hvorledes Lili for hver Dag, der gik, beskæftigede sig mere og mere med det daglige Livs store og smaa Problemer, selv om hun ogsaa anede, at Lili i disse Dage i Berlin i sit Indre maatte udkæmpe mange, svære Kampe.

Og saaledes var det ogsaa. Der var Dage, da Lili gik om med et forpint og sønderrevet Hjerte, og hvor hun følte sig knuget af Angst. Det er saa let, tænkte hun, at spadserere rundt med min anonyme Skæbne her mellem alle de vildfremmede Mennesker. Men hvorledes vil det altsammen blive, naar min Anonymitet hører op, naar jeg skal vise mig i de Kredse, hvor Andreas tidligere færdedes, og hvor han hørte til?

Hun tænkte paa sin Familie i Danmark. Skulde hun holde sig borte fra den? Var det ikke det nemmeste? Skulde hun, der var et nyt Menneske uden Fortid, og derfor egentlig ogsaa uden Familie, ikke hellere forsage alt, hvad der havde den mindste Forbindelse med Andreas? Skulde hun ikke helt glemme sine Søskende og sine Venner, baade hjemme i Danmark og i Paris, og begynde helt forfra? Med en saa haardnakket Fanatisme gav hun sig hen i disse Tanker, at hun tilsidst kom til det Spørgsmaal, om hun ikke ogsaa burde forlade Grete, gaa fra hende i al Stilhed og uden mange Ord. Eller skulde hun tale med Grete og saa jævnt og naturligt som muligt søge at forklare hende, at deres Veje nu maatte skilles? Men næppe havde hun stillet sig dette Spørgsmaal, før hun allerede blev forskrækket over det. Vilde Livet og Verden omkring hende ikke blive altfor tom og kold, hvis hun stillede sig uden for alt det, der engang havde omgivet Andreas? Vilde det ikke tværtimod være

Fejghed, en Slags Skyldfølelse, hvis hun rev alle de Baand over, der bandt hende til Fortiden, til Andreas' Fortid? Vilde ikke ogsaa Grete blive ensom, hvis hun forlod hende for bestandig?

Saadanne Dage, hvor hun spurgte og søgte uden at finde Svar, efterfulgtes af Nætter, hvor hun laa søvnløs og grublede over alt, hvad der var sket med hende, med Grete og med Andreas.

Jo inderligere, jo mere længselsfuldt, jo mere brændende, hun lod sine Tanker som Pilgrimme vandre tilbage mod de gamle Minder, desto mere forskrækket blev hun, thi det blev hende klart, at intet knyttede hende til Fortiden, at hele hendes Tankeverden ikke gik længere tilbage end til den Dag, da hun i den skønne By ved Elben var blevet skabt paany.

Det var, som om en graa Taage faldt over hende, naar hun stillede sine Spørgsmaal uden at faa Svar. Hvad hun tidligere havde oplevet, gled ind i denne Taage, der blev tættere og tættere og til sidst skjulte alt. Ansigter, som Andreas havde kendt, fortonede sig og forsvandt.

Det var, som om der bag hende laa et tomt Rum, en Ørken, hvor ikke engang Skygger fra Fortiden dukkede op. I saadanne Nætter var hun bange for at blive vanvittig, og hun vovede ikke at betro noget andet Væsen, ikke engang Grete, hvad der rørte og bevægede sig i hende.

Kun to Navne tegnede sig stedse lysere og klarere i hendes Erintring og med dem to Ansigter. Det ene tilhørte Vennen Claude og det andet Ferruzzi, den unge italienske Officer, der for en Evighed siden — saaledes forekom det hende i det mindste, og det var dog kun et Aar — havde været sammen med dem i Rom. Ferruzzi, denne unge, smukke, italienske Officer, som Grete, uden at hun i de sidste Uger havde nævnt hans Navn, i sin Trang til at blive beskyttet af en Mand, der var hende hengiven i Liv og Død — endnu maaske hende selv ubevidst — følte sig nær knyttet til. Paa én Gang gik det op for Lili, hvilken dyb og sælsom Hemmelighed, der var den inderste Bevæggrund til det Løfte, Andreas hin Aften, da de alle tre, Andreas, Grete og Ferruzzi, havde været sammen i Rom, havde aflagt til sig selv. Grete og Ferruzzi skulde forenes, thi de hørte hinanden til, og derfor maatte han, Andreas forsvinde

Det var allerede ud paa Natten, da Lili pludselig stod op og listede sig over til Gretes Seng. Hun satte sig ved Siden af hende og

tog hendes Haand. Grete sov, men ved denne Berøring vaagnede hun op og saa forskrækket Lili ved Siden af sig.

— Vækkede jeg Dig? spurgte Lili.

— Ja, jeg drømte saa smukt, sagde Grete.

— Og hvor var Du i dine Drømme?

— Jeg tror, at jeg var i Rom.

— Og at Du var sammen med Ferruzzi, ikke sandt?

Hun lagde sin Arm om Grete, der med et lykkeligt Smil lod sit Hovede synke ned paa hendes Skulder. Men de talte ikke mere sammen.

Næste Morgen skrev Lili følgende, enkle og rolige Brev til Ferruzzi:

»Kære Ven!

»Jeg vil fortælle Dig, at Andreas har holdt sit Ord. Han er død. Jeg ved, at Grete endnu ikke har sagt Dig det. Skriv til hende og forlad hende ikke.«

Og derunder satte hun sit nye Navn.

Otte Dage efter vendte de tilbage til Byen ved Elben. Lili var atter i sit Hjem. Professoren undersøgte hende og erklærede sig tilfreds. Men kun et Par Dage fik hun Lov til at vandre omkring mellem Birkene i Parken. Saa maatte hun atter sige Farvel, og hun og Grete tog efter Professorens Ønske op til et lille Kursted, der laa gemt højt oppe i Erzgebirge, omgivet af stille Skove.

Her levede de sammen med andre Mennesker, som de aldrig før havde mødt, men som ogsaa søgte Hvile og Rekreation. Og her kom der en Dag et Brev til Grete fra Italien.

Grete gav Brevet til Lili. Der stod kun, at en Mand ventede paa dem, at hvor han saa var, og hvor de end var, saa behøvede de kun at kalde paa ham, og han vilde komme. Hans Hjerte tilhørte dem begge og han vilde betragte Lili som sin Søster. Under Brevet stod Ferruzzis Navn.

Den Dag følte Lili for første Gang i sit Liv som Kvinde, at hun havde betalt noget af paa sin Skyld til Grete. Og for første Gang erfarede Grete, hvad Andreas den Aften i Rom havde lovet sig selv, hende og Ferruzzi.

— Grete, sagde Lili senere paa Dagen, nu er jeg saa vidt, at vi begge kan tage hjem.

— Hjem? spurgte Grete.

— Ja, hjem til Danmark, for at Du kan blive helt fri for et Menneske, der allerede længe, længe har været død, for Andreas. Saa skal vi begge, Du og jeg, begynde paa et nyt Liv.

Et Par Uger senere rejste de nordpaa — til Danmark.

XXI.

I Sovevognen til København laa Grete i en dyb og rolig Slummer, da Lili pludselig blev revet ud af sin Drøm ved et frygteligt Mareridt. Hvad hun egentlig havde drømt, vidste hun ikke, men det var, som om hun følte et skarpt Stik i Hjertet. Varsomt lukkede hun Vinduet lidt ned. De var paa Færgen, paa Vejen mellem Warnemünde og Gedser. Det var en stjerneløs, graalig Augustnat, og i Mørket synes hun at se et Billede for sig. Det var Banegaardshallen i København. Den var fuld af Mennesker, og alle raabte og pegede paa hende: *Lili Elbe! Lili Elbe!* Hun blev grebet af en navnløs Panik. Hun kunde ikke længere holde ud at være i Sovevognen.

Hun klædte sig paa, fandt i Halvmørke sin Pels, listede sig ud af Vognen og gik ad Færgens fugtige Trin op paa Dækket. Ikke et Menneske var at se. Alle sov vel. Der hørtes kun Skibsskruens Stampen og Bruset fra Kølvandet. Lanternen oppe i Masten lyste mat. En tyk, sort Røg stod op af Skorstenen. Fra Ryge-Kahytten faldt Skæret af det elektriske Lys ud paa de blanke Dæksplanker. Nogle enkelte Passagerer sad derinde. Hun dukkede sig af Angst for at møde kendte Ansigter og for, at nogen skulde kende hende igen. Som et Genfærd sneg hun sig gennem Lysskæret og hen i en af Skibets mørkeste Kroge. Hun blev overfaldet af en Kuldegysen. — »Nej, tænkte hun, nej, jeg kan ikke tage til København.« Og hun kunde ikke slippe det Billede, der havde tegnet sig for hende i Sovekupéen. Hendes Fantasi udpenslede det kraftigere og kraftigere, og tilsidst syntes hun, at hun i Takt med Maskinens regelmæssige Stød hørte Raabet: — Det er hende! Det er hende!

Pludselig lød der Skridt. Hun vovede ikke at se op, men trykkede sig dybere ind i Krogen. En Mand gik tæt forbi hende. Hans Skridt lød videre hen over Dækket og blev fjernere og fjernere. Saa var han aabenbart vendt om, for Skridtene nærmede sig igen, stampepede forbi og blev atter fjerne. Op og ned ad Dækket gik han, indtil han standsede lige over for den Krog, hvor hun stod, og strøg en

Tændstik for at tænde en Cigaret. Tændstikken blussede op, og dens Skin oplyste skarpt Mandens Ansigt. Uden at hun vilde det, havde hun stirret lige ind i Flammen. Hun havde presset begge sine Hænder mod Munden for ikke at skringe. Som en Feber drog den Tanke igennem hende: »Du kender ham, og han har ogsaa genkendt Dig.« Hun lukkede sine Øjne, og det var, som om hun maatte bede, sende en tavs Bøn op mod Himlen: »Aah, Gud, lad mig dø!« Og nu er det denne Bøn, som hun kunde høre gentage sig i Maskinens Rytm, om og om igen: »Lad mig dø! Lad mig dø!«

Manden er endelig forsvundet fra Dækket, og hun er ganske alene i den dæmrende Morgen, mellem Havet og den graa Himmel, der farves af et metalagtigt Genskin fra den opgaaende Sol, som er gemt bag det trøstesløse, blyfarvede Skydække. Men endnu fremstammer hendes Læber i sitrende Angst stadig den samme Bøn: »Aah, Gud, lad mig dø!« Hun slæber sig hen til Rælingen. Hun er saa træt, saa grænseløs træt, at hun knapt kan holde sig oprejst. Hun stirrer ned i Vandet, det mørke Vand, der stiger og daler i ensartede, trøstesløse Bølger Der er en Mulighed for at flygte bort fra den Gru, som hun ved, at hun — saa længe hun opholder sig i København — ikke vil blive kvit. Men hun kan ikke, hun har ikke Kræfter til det.

Endelig søger hun tilbage til Sovevognen. Grete sover stadig. Hun har intet mærket — og hun skal heller ikke faa noget at vide, lover Lili sig selv. Hun klæder sig stille af og smutter ned i sin Køje, hvor hun giver sig til at græde, en sagte, lydløs Graad. Da Grete vaagner, har Lili faaet grædt ud, men hendes Ansigt er koldt og stift. Grete maa hjælpe hende med Paaklædningen, og hun taler opmuntrende til hende. Lili hører tavs til, men nøjes med at nikke. Hun ser stadig sit Feberbillede for sig: Banegaardshallen med de tusinde Pegefingre og det tusindfoldige Raab: »Det er hende! Det er hende!«

Men der er ingen, som paa Banegaarden raaber hendes Navn. Der er slet ingen, hun kender. Med Pelskraven slaaet højt op om Ørene og med et tæt Slør for Ansigtet holder Lili sit Indtog i København. Som et hjælpeløst Barn klamrer hun sig til Grete det korte Stykke hen til Trapperne og op gennem Ankomsthallen. Hun drister sig ikke til at se op. Hver Gang, hun passerer en Gruppe Mennesker, farer hun sammen som en jaget Forbryder, der tror sig forfulgt fra alle Sider.

Grete anbringer hende i et Hjørne af Ventesalen, hvor der kun er faa Rejsende, og gaar derpaa ud for at sørge for Bagagen og faa fat paa en Drager. Og pludselig staar en ung Fætter foran Lili. Det er den eneste, til hvem Grete har betroet deres Ankomst. Paa Lilis Bøn skulde han træffe dem i Ventesalen. Andreas havde knapt nok kendt denne Fætter, og Lili havde angst udmalet sig denne halvt fremmede Slægtnings nysgerrige Blik.

Men paa en ganske naturlig Maade hilste han paa dem begge. Han havde troet, at de vilde tage ud til Andreas' gifte Søster, der boede i Omegnen nær ved København, og derfor havde han ikke bestilt noget Hotelværelse. Men Lili vægrede sig pludselig ved at tage ud til Søsteren. Det var to Aar siden, Andreas sidst havde set hende, og Lili havde nu hverken Kraft eller Mod til at vise sig for denne Søster, der kun var et Aar ældre end Andreas, og som i Barneaarene havde været hans kæreste Legekammerat.

— Godt, sagde Grete, saa taler vi ikke mere om det.

Hun gik ud for at telefonere til et Hotel, men det var i August, og overalt var der optaget. Endelig fandt hun et, hvor man kunde skaffe dem et Værelse i øverste Etage. Et Kvarter senere sad Lili paa Hotellet, og hele Dagen vovede hun sig ikke uden for Værelset.

Om Aftenen underrettede Grete, uden at spørge Lili, hendes Svoger om deres Ankomst. Han tog straks hen til Hotellet og vilde have Lili med.

— Giv mig Tid endnu et Par Dage, bad hun, jeg maa først vænne mig til den Tanke at skulle gense min Søster. Jeg har endnu ikke Kræfter til det Jeg kan ikke taale at se noget Menneske i det mindste ikke Andreas' Familie.

Hun blev ved med at bede for sig.

— Jeg er angst, stammede hun om og om igen, angst for Gensynet med de Mennesker, der har hørt Andreas til der har elsket ham, og som han elskede. Jeg har Fornemmelsen af, at jeg har myrdet ham Jeg ved, at det er Vanvid af mig at sige det. Men hvorfor føler jeg mig som én, der bliver jaget og forfulgt?

Alle hendes Klager sluttede med det samme:

— »Aah, Gud, lad mig dø!«

Denne første Nat i København veg Grete ikke fra Lilis Side. Det var en Nat uden Ende og uden Hvile. Der var intet tilbage af det

Væsen, som saa fuld af Fortrøstning havde forladt Frauenklinik. Hendes sorgløse Ligevægt var vejet Pladsen for en dyb Modløshed.

— Jeg maa tilbage til Kliniken, gentog hun for sig selv, dér skulde jeg være bleven, kun dér hører jeg hjemme alle andre Steder er der ingen, der bryder sig om mig, ingen, der forstaar mig, ingen, der uden at spørge vil tage mig, som jeg er nu Jeg maa tilbage til de hvide Sygeplejersker og de andre Kvinder i Parken, for dem er jeg jo ikke andet end det, de selv er, Kvinder, der trænger til Hjælp, og som bliver hjulpet.

Men hun fik ikke Lov til at vende tilbage til Dresden. Hun fik ikke Lov til at blive i det lille Hotelværelse. Næste Morgen kom de og hentede hende.

Hun skulde ud til — Andreas' Søster.

XXII.

Mange Uger efter Lilis første Møde med Andreas' Søster ude i den stille Villa ved den lille Sø i Byens nærmeste Omegn begyndte hun at føre Dagbog. Hun følte en bydende Trang til at gøre sig selv Regnskab for sit nye Livs første Begyndelse. Rystelsen ved Ankomsten til København laa bag hende. Hun havde genvundet sin Ro, og hun var i en lysere Stemning. Hun havde endda haft Mod til at gennemlæse Niels' Optegnelse af det Skriftemaal, som hun i Berlin havde aflagt for sine Venner Nu laa denne Nat et halvt Aar tilbage i Tiden. Hendes Søstersøn, en vordende, ung Læge, havde opmuntret hende til at nedskrive sine Oplevelser og sine Følelser.

— Du kan gøre meget godt ved det, havde han sagt, Du kan maa-
ske hjælpe Dig selv og andre ved netop nu i denne Periode, hvor Du
forbereder Dig til at tage et alvorligt Arbejde op, at nedskrive, hvad
Du tænker og føler.

Grete boede ikke sammen med dem. Hun havde taget Ophold hos nogle Venner i København, hvor ingen foreløbig maatte ane noget om Lili, hendes Ankomst og hendes Tilværelse. Derfor fortalte Grete alle, der spurgte om Andreas, at han laa alvorlig syg paa en Klinik i Tyskland Kun i al Hemmelighed besøgte Grete nu og da Lili, der ikke vilde have det anderledes. Det var knapt nok, at hun selv engang imellem om Aftenen vovede sig uden for Haven og under sin Søstersøns Beskyttelse foretog en Spadseretur i Omegnen.

Hidtil havde hendes eneste Opgave i København været at hjælpe Grete til at genvinde Friheden. Det gjaldt om i største Hemmelighed, uden at Offentligheden fik nys om det, at faa Gretes Ægteskab med Andreas ophævet. Det var en meget vanskelig Sag, hvis Udfald var meget usikkert, thi der fandtes ingen Lovbestemmelser om et saa fantastisk Tilfælde, som ingen Lovgiver havde kunnet forudse. Den ene af Ægtefællerne, Andreas Sparre, eksisterede jo ikke mere. Hvorledes skulde man da bære sig ad med at skille en Hustru fra en ikke eksisterende Ægtefælle? Og kunde det endelig

gøres, saa forlangte Loven først en Separation, hvor de to Ægtefæller skulde leve adskilte, inden man bevilgede den endelige Skilsmisse, og det vilde tage et Par Aar.

Den Tanke kunde Lili ikke taale. Hun vilde ikke have, at Grete skulde narres for endnu to Aar af sit Liv. Da det ikke saa ud til, at der kunde findes nogen Udvej, stod Lili som tidligere Andreas over for den Mulighed at gaa frivilligt i Døden for at skaffe Grete af med en Ægtefælle, som slet ikke eksisterede. Endelig fandt en af deres Venner, en dygtig Jurist, paa den Udvej, at de kunde indsende en Ansøgning til Kongen. Det skete i Slutningen af August, og i Begyndelsen af September fik Grete og Lili en Meddelelse om, at de paa en bestemt Dato personlig skulde fremstille sig i Retten. Grete spurgte Lili, om hun mente, at hun havde Kræfter nok til det.

— Skulde jeg ikke kunne gøre det for Dig, svarede Lili glædestraalende, Du, som har ofret saa meget for mig? Tror Du, at jeg i dette Øjeblik kunde tænke paa mig selv?

Denne Tur ind til Retten var Lilis og Gretes første fælles Udflugt i København. Tiden var blevet holdt strengt hemmelig, og de to Damer blev ført ind foran en Dommer. Der var ikke andre end Dommeren og en anden Øvrighedsperson til Stede i Lokalet. Hele Rets handlingen varede knapt en halv Time, men hverken Lili eller Grete holdt af at fortælle, hvorledes den havde formet sig. Nogle Dage senere blev det ved en særlig kongelig Resolution tilkendegivet, at det mellem Andreas og Grete Sparre indgaaede Ægteskab maatte betragtes som værende ugyldigt.

Kort efter flyttede Lili fra sin Søster ind til en Bekendt, der boede paa en afsides liggende Villavej, og hvor hun lejede et Par Gavlværelser, der under Resten af hendes Ophold i Danmark blev hendes Hjem. Det var et Par beskedne Stuer, men hun befandt sig vel i dem. Her fik hun Ro til at samle sig og til at skrive i sin Dagbog. Den begyndte den tiende Oktober, og det første, hun skrev om, var Mødet med Andreas' Søster.

— — —
Hun skrev:

»Da jeg Andendagen efter min Ankomst til København blev ført ud til Andreas' Søster — nu føler jeg, nu ved jeg, at jeg ogsaa tør kalde hende min Søster — blev jeg vist ind i et Værelse, hvor jeg aldrig havde været, men hvor Andreas havde tilbragt mange Timer.

Da jeg aabnede Døren, var der ingen i Stuen, og da jeg var gaaet et Par Skridt frem, saa jeg mit eget Billede i et stort Vægspejl. Jeg saa en elegant klædt Dame med smilende Øjne, rødtsminkede Læber og friske Kinder. Jeg var tilfreds med mig selv. Jeg vidste, at jeg havde gjort alt for at se saa godt ud som muligt. Jeg syntes, at det var en Slags Retfærdiggørelse. Hvem vil bebrejde mig, at jeg tyede til alle de Skønhedsmidler, som enhver Kvinde har Ret til at benytte?

Selv om jeg aldrig vil komme til at male, saa vil dog det Billede, jeg saa i Spejlet, stadig staa tydeligt og klart for mig.

Men næppe havde jeg kritisk gennemgaaet mig selv, førend jeg i Spejlet fik Øje paa et andet Billede. Det var et Fjordlandskab i Sommersol med frugtbare, brogede Skovbredder til begge Sider. Mit Hjerte bankede. Jeg vendte mig om mod Billedet, der hang i en svær Guldramme paa Væggen. Det var et Ungdomsbillede, Andreas havde malet fra sin Barndomsegn.

Jeg kastede et Blik om i Værelset for at se, om nogen iagttog mig, og paa alle Væggene saa jeg Malerier, Landskaber, Bybilleder, Flodbilleder. Jeg kendte dem allesammen igen — det var Andreas' Billeder. Og hans Vandreaar steg frem for mig.

Dér var et lille Billede fra Byen ved Loirefloden, hvor Andreas havde levet saa mange glade Sommermaaneder Men ikke Andreas alene, nej, dér havde ogsaa jeg, Lili, levet i de Timer, jeg var undsluppet fra det Fængsel, som hans Legeme var for mig. Der var ogsaa et andet Billede, en af Seinebroerne i Paris under en Himmel, overtrukket med sorte Uvejrsskyer. Paa den Bro havde Andreas staaet og stirret ned i Seinen, medens han kæmpede med sine Dødstanker.

Jeg saa ogsaa andre Billeder, der var malet af Grete. Paa et af dem stod jeg selv, Lili, klædt i Kvindeklæder flygtet fra Andreas. Jeg traadte hen til Billedet, lod min Haand glide ømt hen over det, støttede min Pande mod Rammen, og gav mig bittert til at græde Men jeg vilde ikke, jeg maatte ikke græde

Jeg satte mig paa en Stol henne ved Bordet, hvorpaa der laa et stort Album. Uden at tænke over det lukkede jeg det op og begyndte at blade i det. Der var Fotografier af en lyslokket Dreng med store, brune Øjne. Og jeg vidste ikke længere mine levende Raad, for det var Billeder af Andreas, da han endnu var Barn og legede med sine

Søskende, sine to Brødre og sin Søster. Dengang anede han endnu intet om den skæbnesvangre Livskamp, der ventede ham han legede og var glad.

— — —
Saa gik Døren op, og en Dame med mørkt Haar og blaa Øjne traadte med tøvende Skridt ind i Værelset. Det var Andreas' Søster. Jeg rejste mig op og stod lige foran hende. Hun maatte se op paa mig, for jeg var højere end hun. Det gav et pludseligt Ryk i mig, og jeg troede, at jeg skulde blive gal. Jeg var kommet til at huske paa, at Andreas og hans Søster havde været lige høje. Jeg læste i hendes Øjne, at hun havde faaet den samme Tanke, og at det ogsaa gjorde et uhyggeligt Indtryk paa hende.

Saa sagde jeg:

— Goddag! Du maa være god mod din Søster Lili.

Maaske jeg ogsaa sagde noget andet. Maaske sagde jeg:

— Tag godt imod mig og hold af mig, som Du holdt af Andreas.

Eller maaske sagde jeg slet ingen Ting. Eller jeg smilede maaske bare og forklarede:

— Du skal ikke undre Dig over, at jeg er større end vor døde Broder Andreas, for jeg har jo høje Hæle paa Du maa ikke være vred paa mig for det jeg vilde jo saa gerne have, at Lili skulde se ligesaa smuk og dameagtig ud som alle de andre Kvinder i vor Familie.

Saa satte vi os hen paa Sofaen, og foran os laa paa Bordet Albumet med Andreas' Barnebilleder. Og vi holdt længe hinanden i Haanden. Hun var saa god, Andreas' Søster. Hun søgte efter Orde-
ne. Hun saa hele Tiden paa mig, og hendes Læber bevægede sig, men jeg ved ikke, om det var hendes Mund eller hendes Øjne, der talte til mig:

— Du maa ikke være ked af det, hvis jeg ikke rigtig kan vænne mig til at sige Lill til Dig og hvis jeg heller ikke rigtig kan finde Dig i mine Tanker at jeg kun ser paa Dig for at prøve paa at genfinde Andreas i dine Øjne, i dine Hænder og paa din Pande. Jeg holdt saa meget af Andreas' Øjne og af hans Hænder og ogsaa af hans Pande som jeg saa ofte har kysset. Det ved Du eller Du ved det maaske ikke men Andreas ved det Jeg var jo kun et Aar ældre end han og da vi var ganske smaa — da han var fem og jeg var seks Aar — var jeg som en lille

Moder for ham han var den kønneste og sødeste af mine Brødre han legede med mine Dukker, og han kørte min Dukkevogn ... Jeg kaldte ham altid for *Lillemand*, fordi jeg syntes, at det passede til ham og engang, da jeg havde skrevet det ned, og Mo'r sagde, at det var forkert stavet, for det hed ikke Lilleman, men Lillemand med et *d* ligesom Mand, saa svarede jeg, at det var med Vilje, at jeg havde skrevet det uden *d*, for han var ikke nogen rigtig Mand. Saa lo Mo'r, og Du lo ogsaa, da Du hørte det, nej, ikke Du, det var Andreas, der lo men han vidste slet ikke, hvad det var, han lo af Og Andreas og jeg gik ud i Skoven og havde Dukkevognen med det var ham, der kørte den, men han var bange for, at andre skulde se det, for saa vilde de drille ham Kan Du huske, at jeg altid lagde min Haand ved Siden af hans paa Haandtaget? Ved Du, hvorfor jeg gjorde det? Nu kan jeg godt fortælle Dig det Det gjorde jeg for, at Andreas, hvis nogen skulde overraske os, hurtigt kunde tage sine Hænder væk, saa at de maatte tro, at det var mig, som kørte Vognen.

Sagde min Søster alt dette til mig, eller var det kun hendes Øjne, der fortalte mig det? Jeg nikkede bare og jeg græd Jeg fandt mig rolig i, at hendes store, skælvende Kvindeøjne i mange, mange Dage stirrede forskende paa mig, som om hun stadig i mig søgte sin lille Broder Jeg tror nu, at hun ogsaa fandt ham igen

I de første Dage, da vi talte mange Timer sammen, kaldte hun mig ofte ved Andreas' Navn og hver Gang var det, som om jeg maatte dø Jeg sagde det ogsaa et Par Gange til hende, og jeg bønfuldt hende om at tro mig, jeg var ikke Andreas' Morder Jeg sagde ogsaa, at hvis han ikke var død, saa maatte jeg jo være gaaet til Grunde sammen med ham, og at jeg nu, hvor jeg levede, havde ham at takke for hver eneste Dag, jeg var til.

Engang sagde jeg til hende, at jeg vel egentlig hverken havde Forældre eller Søsken, at jeg slet ikke var født her i Danmark, men i Tyskland maaske havde Mo'r, hvis hun havde bragt mig til Verden som Pige, slet ikke brudt sig om mig, for hun elskede sin lille Dreng. Det var vist den Dag, da min Søster erklærede, at alt, hvad der var sket nede i Dresden, havde været en Formastelse, en Forbrydelse mod Naturen, en Leg med Skæbnen. Havde Andreas virkelig ikke kunnet blive ved med at leve? Havde det ikke været

bedre, havde det ikke været større, om han havde slæbt sit forpinte Legeme videre og baaret sin tunge Skæbne, indtil Døden havde førbarmet sig over ham? Saa pegede hun paa Væggen, der var fyldt med Andreas' Billeder:

— Kan Du ikke se, hvilken Kunstner der er gaaet til Grunde med ham? Hvor helt anderledes han var end Du?

— Jo, svarede jeg, men det beviser netop, at Andreas handlede rigtigt, da han gav mig fri, for vi var to forskellige Væsener, Andreas og jeg jeg ved godt, at jeg som Menneske er langt ringere, end han var jeg vil aldrig kunne naa, hvad han naaede jeg vil aldrig komme til at male, som han malede jeg føler ingen Trang til det, og jeg er bange for at prøve paa det og mærke min Afmagt men netop der af ser Du jo, at det var to forskellige Væsener, der boede i det samme Legeme, som blev til under vor Moders Hjerter Synes Du, at jeg har vundet saa meget ved det Liv, som jeg nu endelig har faaet helt for mig selv? Du siger, at Andreas var baade stærkere og dygtigere end jeg, men han fik jo ogsaa et langt Liv, hvor han levede og arbejdede, medens jeg knapt nok tør vise mig. Viser jeg mig, vil alle, ligesom Du, kalde det Bedrageri, Svindel og Narrespil Lad os derfor være gode Venner og gode Søstre overfor vor Broder Andreas.

En anden Gang indrømmede min Søster:

— Jeg tror alligevel, Lili, at der ikke er sket nogen Uret Det har sikkert ogsaa været Andreas' Vilje, at alt skulde gaa, som det er gaaet han var jo saa ridderlig derfor syntes han, at det var hans Pligt at give Dig fri, selv om han maatte betale din Frihed med sit eget Liv.

Saaledes var der en stadig og haardnakket Kamp mellem hende og mig om min Ret til at være til og jeg ved, hvor forfærdelig svært det faldt hende, da hun til sidst — selv om det ogsaa kun var af Barmhertighed — tvang sig til at tro paa mig og tage mig ind til sig som sin Søster, som Lili Jeg selv gjorde det heller ikke lettere for hende. Gennem hele mit Væsen, gennem hele den Maade, jeg bevægede mig paa, gennem alt, hvad jeg sagde, gjorde jeg, hvad jeg kunde, for at bevise hende, at jeg var et andet Menneske end Andreas.

Han var klog og aandfuld, levende interesseret, han var et Menneske, der gravede i Dybden Jeg var ganske overfladisk og

jeg var det med Vilje jeg vilde vise hende, at jeg var en helt anden, at jeg var Kvinde Jeg var tankeløs, pjanket, pyntesyg og fornøjelsessyg, ja, jeg kan godt sige barnlig og nu kan jeg roligt tilstaa det, det var afgjort ikke altsammen Forstillelse Jeg var virkelig ubekymret, sorgløs, ulogisk og lunefuld Jeg understregede det bare, førte mit Væsen et Stykke videre ud.

I de faa Uger, jeg tilbragte i min Søsters Hjem, kunde jeg ikke overvinde min Skyhed for Menneskene og den Melankoli, der havde grebet mig ved min Ankomst til København. Jeg mærkede, naar jeg om Aftenen alene i mit Soveværelse kritisk betragtede mig selv, at jeg saa træt, udslidt og umulig ud

Jeg følte, at alle her i København, ogsaa min Familie, saa paa mig som et Fænomen. Ganske vist vænnede man sig efterhaanden i min Søsters Hjem til at betragte mig som Kvinde, man var god imod mig og fandt sig i mine Luner. Man søgte ogsaa at sætte Mod i mig ved at fortælle mig, at jeg slet ikke behøvede at være bange, at jeg saa ud som alle andre Damer.

Alligevel var jeg dødsensangst, hver Gang jeg sammen med min Søstersøn gik udenfor Haven for at foretage en Spadseretur. Den mindste Urenhed i min Teint gjorde et voldsomt Indtryk paa mig og fik mig til at tage et tæt Slør paa. Jeg forekom mig selv som en Paria. Alle andre Kvinder havde Lov til at være uskønne, til at være hæslige, til at have alle mulige Mangler og Fejl i deres Ydre. Men jeg maatte være køn; hvis jeg ikke saa godt ud, havde jeg mistet enhver Adkomst til at eksistere, til at være Kvinde for saa gjorde jeg ikke længere ham, der havde skabt mig, Professor Werner Kreutz, Ære.

Der var Dage, hvor jeg ikke engang vilde forlade mit Værelse, hvor jeg troede mig forfulgt af alle i hele Byen. Den Følelse af paa samme Tid at være fri og være værnet, der paa Frauenklinik havde gjort mig saa tryk, og som selv i Berlin havde styrket og støttet mig, var nu ganske forbi Det faldt mig ogsaa saa vanskeligt at skrive til Professoren Saaledes, som jeg helst vilde skrive, turde jeg det ikke, saa vilde han betragte mig som en foragtelig og holdningsløs Person

— — —
Men fra det Øjeblik, Lili flyttede ind i de to smaa Gavlværelser, begyndte hendes Mod at vende tilbage.

Grete var fri ... Grete kunde begynde paa et nyt Liv det var Lili, der telegraferede den glædelige Efterretning til Ferruzzi i Italien, og det var ogsaa hende, der bad Grete om saa hurtigt som muligt at tage sydpaa for at møde sin Ven Grete smilte, hun kendte Lili bedre hun vidste, at hun endnu trængte til hende. Lili maatte først lære at komme ud mellem Mennesker, hun maatte overvinde sin Angst for andre Efterhaanden indviede Grete de Venner, med hvem hun stod paa en fortrolig Fod, i Lilis Eksistens og bragte hende sammen med dem.

Endelig følte Lili sig rolig nok til at gaa en Tur paa Københavns Gader. Ingen kunde kende hende hun dristede sig endogsaa til sammen med et Par Veninder, der straks havde behandlet hende som det, hun var, en Kvinde, at gaa paa Kaféer og Restauranter. Hun vovede sig ind i Forretningerne og gjorde Indkøb, og en Dag tog hun ovenikøbet Mod til sig og gik op til en Damefrisør for at lade sit Haar gøre i Stand.

Og da hendes gode Veninde, Inger, kom fra Berlin, lod hun til helt at være kommet over den sjælelige Krise, som havde gennemrystet hende den første Tid af hendes Ophold i København. Inger, der ikke havde set hende siden Dagen efter hendes første Operation i Berlin, var henrykt over hendes Udseende, og som et Par gode Veninder tilbragte de nogle muntre og glade Dage sammen. De gik i Butiker, de gik til Ingers Skræderinde, der ogsaa skulde sy noget for Lili, de foretog Udflugter, og til sidst fik hun Lili overtalt til at vise sig paa Strøget sammen med hende

Nej, Lili behøvede ikke længere at være bange, ingen kunde se noget usædvanligt ved hende. Hun kunde roligt færdes overalt, uden at frygte for at blive genkendt.

En Dag, da Inger og hun kom gaaende over Raadhuspladsen, mødte de et Par Herrer, der havde været Andreas' Studiekammerater. Ikke blot viste de ikke Tegn paa Genkendelse, men de hørte den ene hviske til den anden: »Det var et Par flotte Ben, Du!« Det var Lilis Ben, og hun jublede, ikke for Komplimentens Skyld, men fordi hun nu følte sig ganske sikker.

Kun én Ting bedrøvede hende. I Modsætning til Andreas' og Gretes Veninder, der forlængst havde optaget hende i deres Kreds, søgte Andreas' Venner — med ganske enkelte Undtagelser — at undgaa Lili. Grete, der forstod, i hvor høj Grad hun trængte til men-

neskelig Deltagelse og Forstaaelse, var meget ulykkelig over denne Tilbageholdenhed, saa meget mere som Lilis Hemmelighed, takket være en Pariservenindes Indiskretion — var sivet ud, og alle mulige Rygter var kommet i Omløb. Rygter, der svælgede i Pikanteri og Forargelse. Ved et Tilfælde kom de Lili for Øre, og dermed var hele hendes glade Tryghed som strøget af hende. Mange Dage igennem turde hun ikke mere vise sig uden for sine Værelser, hun lukkede sig inde for alle, og nu forstod hun med ét, hvorfor ingen af Andreas' Venner havde fundet Vej til hende.

Hun skrev om det i sin Dagbog:

»Hvor er det muligt, at alle Andreas' Venner forraader mig at de alle sammen undgaar mig og behandler mig, som om jeg var en Udstødt? Hvad har jeg gjort dem? Andreas var jo altid selv god og hjælpsom og han var meget overbærende over for sine Venner Og nu skal én af dem have sagt, at netop fordi han havde sat saa stor Pris paa Andreas, kunde han slet ikke tænke sig at træffe mig. Jeg vilde altid komme til at staa imellem ham og Andreas. Han vilde føle Lede ved at række mig Haanden. Denne Følelse skulde være et Udslag af hans sunde Menneskelighed. En anden undskyldte sig med andre Udflugter man kunde ikke risikere at komme til at gaa paa Gaden med mig uden at kompromittere sig selv. København var altfor lille til, at man uden at udsætte sig selv for Sladder kunde vise sig offentligt sammen med et saadant Væsen«.

— — —

Alt dette pinte Lili og gjorde hende forfærdelig nervøs Hun havde igen en Fornemmelse af, at alle talte om hende, at alle pegede Fingre ad hende. Naar hun saa to Mennesker sidde og hviske sammen i en Sporvogn, troede hun, at det var hende, de hviskede om. Det var, som om Sladderen var blevet levende, som om den omklamrede hende med sine Fangarme og var ved at kvæle hende. Nu vidste hun, at hun aldrig kunde blive glad mere. Nu vidste hun, at hun i København var jaget og fredløs. Hun maatte bort fra Byen, og hun besluttede at rejse væk.

Hendes Rejse var som en Flugt. Allerhelst var hun vendt tilbage til Tyskland, men hendes Broder i Jylland havde bedt hende saa meget om at komme over til sig, selv om det kun var for en kortere Tid. Det vilde gøre hende godt at være i Nærheden af hendes Barn-

domshjem, sagde han, og han vilde pleje og forkæle hende som en Søster, saa hun atter kunde komme til Kræfter. Ovre hos ham kunde hun faa Ro og Fred.

— Gør det, raadede hendes Søster, og alle, der mente hende det vel, sagde det samme. Hun vilde have godt af at gense sin Fødeby. Maaske vilde hun derovre atter komme i Harmoni med sig selv. Hun kunde jo altid senere, naar hun igen havde faaet Ro i sit Sind, vende tilbage til Tyskland.

Lili fulgte Raadet, fordi hun mente, at det var det rigtige.

Hun besluttede sig til at tage over til Broderen, og som en Søvn-gængerske udførte hun sin Beslutning.

Et Par Dage før var Grete rejst sydpaa — til Italien.

XXIII.

Lilis Broder og Svigerinde boede i Nærheden af en af Jyllands smaa Fjordbyer. Her kunde hun opholde sig uden at være udsat for nysgerrige Blikke.

Hun blev modtaget paa det venligste af dem begge. Hendes Svigerinde var et hjertensgodt Menneske, der som Kvinde ikke blot havde den inderligste Medfølelse med hende, men ogsaa viste hende den dybeste Forstaaelse.

Broderen faldt det i de første Dage ikke saa let at indstille sig over for Lili, men det varede ikke saa længe, inden han havde fundet sig tilrette og fuldstændig betragtede hende som sin Søster.

De kappedes begge om at gøre Dagene her i Andreas' Fødeby saa hyggelige og fredfyldte som muligt.

Lili var glad ved det. Hun holdt af at blive behandlet som et Barn, der har været sygt og nu trænger til at blive hæget om. Hver Aften satte Broderens Kone sig ved hendes Seng og holdt hende i Haanden, indtil hun var faldet i Søvn. Gik hun en Tur, saa fulgte de begge med hende. Hvis Lili erklærede, at hun hellere vilde gaa alene, afværgede de det ved at sige, at der i saadan en lille By altid var mange lovløse Eksistenser, glubske Hunde og andre Farer.

I disse stille og trygge Omgivelser faldt Lilis Nerver til Ro. Hun gik lange Ture i Byens Omegn, ud langs Fjorden eller ind gennem de store Skove, som stod i deres skønneste, brogede Efteraarspragt.

Her ved denne Fjord og i disse Skove havde Andreas levet sine lykkelige Barndomsaar, men næsten enhver Erindring om dem var udsukt hos Lili Hun havde en Følelse af, at hun befandt sig i helt nye Omgivelser, hvor hun aldrig før havde været. Kun nu og da vakte en bestemt Belysning, en Lyd, en Duft et fjernt Minde hos hende. Men det var, som om det havde skjult sig bag et Taageslør. Og det var aldrig noget bestemt, hun huskede altid noget, der gled ud og blev borte

En Dag gik Broderen med hende ind til Byen for at vise hende

det gamle Hus, hvor hendes Forældre havde boet lige til deres Død, og hvor han og Andreas var vokset op.

Lili stod foran det gamle Patricierhus. Hun kendte det nok igen, men det var som noget fjernt og taaget, noget, hun en Gang havde set i Drømme.

Ofte spurgte Broderen hende, om hun mindedes en eller anden Oplevelse fra deres fælles Barndom. Broderen var kun nogle faa Aar ældre end Andreas, der altid havde været den, som havde den bedste Hukommelse og tydeligst kunde huske tilbage. Men Lili maatte stadig ryste paa Hovedet. Hvor meget hun end anstrengte sig, var det hende umuligt at finde et klart Billede frem fra Andreas' Fortid Hun blev altid saa underlig tilmode, det var, som om der klang noget et Sted langt inde i hende, men Tonen døde bort, inden hun formaaede at holde den fast. Maaske var hun altfor træt maaske var det derfor, hun ikke var i Stand til at anspænde sin Erindring.

Ofte voldte disse Spørgsmaal hende Smerte, Broderen følte det, og han spurgte ikke mere.

Det var heller ikke gennem Fortiden, at hun følte sig knyttet til Broderen og hans Kone. Men de var saa gode og søde mod hende, og derfor følte hun sig hjemme hos dem. Det var ikke Fortiden med deres fælles Minder, der bandt hende til dem.

En Dag sagde hendes Broder til hende:

— Lili, nu har Du været her en hel Maaned, og endnu har Du ikke været paa Kirkegaarden for at se til Fa'rs og Mo'rs Grav.

— Du har Ret, jeg vil gerne derhen.

Og pludselig gav hun sig til at græde. Broderen saa forundret paa hende. Saa lagde han sin Arm beskyttende om hende, og Lili følte, hvad han tænkte paa.

— Ja, sagde hun, pint af en hemmelig Frygt, jeg ved, at jeg hverken har haft Fa'r eller Mo'r. Jeg staar ganske alene i Verden, og ofte synes jeg, at mit Liv er fuldt af altfor mange Farer til, at jeg alene er i Stand til at forsvare mig imod dem. Du maa raade mig, Du maa staa mig bi Mit Liv begyndte under de frygteligste Smerter, og ofte er jeg bange for, at det altsammen har været forgæves Men saa er der andre Øjeblikke, hvor det forekommer mig, som om der er noget større, der holder mig oppe, saa føler jeg

det, som om noget fint og ædelt rører sig i mig. Det er vel Lykke. Og i mine Drømme er jeg altid fuldkommen lykkelig.

Broderen saa spørgende paa hende, som om han vilde sige noget.

Men Lili klappede ham paa Armen og tilføjede:

— Kære Broder, maaske kan Du slet ikke forstaa mig, naar jeg siger saadan noget, men det gør slet intet, hvis I bare er gode imod mig Jeg forstaar mig jo heller ikke ofte selv, jeg forstaar ikke mit eget Liv jeg maa stadig undres over det

— — —

Andreas Sparre var død.

— — —

Lili var vendt tilbage til sine to smaa Gavl værelser i København.

Her hos sin Værtinde traf hun en ung, norsk Dyr læge, som uden at vide, hvad der var sket med hende, fortalte, hvorledes han i længere Tid havde eksperimenteret med at fremkalde Kønsforandringer hos Dyr. Han fortalte, hvorledes han fjernede og intransplanterede Kirtler af det modsatte Køn paa dem, og om de uhyre Forandringer, det medførte hos dem. Dyrene skiftede ganske Væsen og Karakter, og samtidig var de nye Kønskirtler bestemmende for deres Alder Desværre lod den Slags Eksperimenter sig kun foretage paa Dyr man kunde jo af mange Grunde vanskeligt tænke sig at overføre dem paa Mennesker.

Lili forstod nu, at den Krise, hun — især i den første Tid hjemme i Danmark — havde gennemgaaet, og som hun vel endnu ikke helt havde overvundet, var en naturlig Følge af den Intransplantation, der var foretaget paa hende. Hendes Hjernefunktion havde faaet en helt ny Retning.

Hun skrev om det i sin Dagbog:

»..... I de første Maaneder efter min Operation drejede alt sig vel om at genvinde Kræfterne, og først efterhaanden som de vendte tilbage, begyndte de fysiske Forandringer at indfinde sig. Mit Bryst formede sig, mine Hofter afrundedes, og alle mine Linier blev blødere og mere kvindelige. Saa begyndte ogsaa de psykiske Forandringer. Nye Kræfter rørte sig i min Hjerne og arbejdede for at forjage alt, hvad der endnu her var tilbage af Andreas Paa denne Maade vaagnede et helt nyt Følelsesliv i mig.«

Omtrent paa samme Tid skrev hun et Brev til Professor Werner Kreutz, i hvilket hun prøvede paa at udtrykke, hvad der foregik i hende.

»— Jeg føler mig saa forandret, som om det ikke var mit Legeme, men min Hjerne, De havde opereret. Og selv om mit Ansigt endnu bærer Spor af alt, hvad jeg har lidt og gennemlevet, synes jeg alligevel, at jeg for hver Dag, der gaar, kommer til at se yngre ud.

Andreas Sparres Navn har heller ikke mere nogen bitter Klang for mig. Han har haft sin Ungdom, og jeg tror, at jeg nu faar min. Af og til synes jeg ogsaa, at det vilde være uretfærdigt, om jeg skulde regne min Alder efter hans Fødselsaar. Min Alder maa dog rent biologisk være en anden end hans. Det piner mig ogsaa, at mit Navn er blevet ført ind i Kirkebogen paa det samme Sted, hvor hans Navn er blevet streget ud. Andreas og jeg har dog egentlig slet ikke noget med hinanden at gøre.

Jeg har lige tilbragt et Par Uger i hans Fødeby, men dér følte jeg mig hele Tiden som en Fremmed. Intet af det, der nu bor og lever i mig, er kommet til Verden i det Hus, hvor mine Forældre boede. Jeg er som nyskabt. Jeg er født paa Frauenklinik, og min Fødselsdag er hin Aprildag, da De opererede mig. Mit Sind er ogsaa som et Aprilsvejr. Jeg kan græde og le paa samme Tid

Og hver Gang, jeg føler, hvorledes dette nye Liv og denne nye Ungdom rører sig i mit Indre, som om jeg paa samme Tid var baade Moder og Barn, saa vender alle mine Tanker sig i grænseløs Taknemlighed mod Dem«.

— — —
Nogle Dage senere fyldte Lili igen flere Sider i sin Dagbog:

»— Jeg ved, at kun Lægerne er i Stand til at forstaa mig, naar jeg taler om min Alder, og et Par danske Læger har lovet at hjælpe mig, naar jeg senere ogsaa paa dette Punkt vil søge at frigøre mig for Andreas, saa at jeg kan faa den Alder, der er i Overensstemmelse med min legemlige Udvikling som Kvinde. Mange andre vil betragte dette Spørgsmaal som latterligt og ligegyldigt og mene, at det blot kommer an paa, om man *føler* sig ung og *virker* ung. Men

jeg mener det modsatte. Enten man føler sig ung eller gammel, har man jo den Alder, der staar opført paa éns Papirer. I Gaar talte jeg med en Ven, som er Jurist, om dette Spørgsmaal, og jeg sagde til ham:

— De maa ikke glemme, at hver Gang, jeg tager ind paa et Hotel, hver Gang, der er en Folketælling, eller hvis jeg søger en Stilling eller vil gifte mig — altid maa jeg besvare Spørgsmaalet om min Alder. Paa mit Pas, paa alle mine Legitimationspapirer staar der en Alder, som ikke er min.

Og hvad svarede Juristen?

At jeg ikke maatte være saa fordringsfuld. Jeg maatte overtage Andreas' Alder, ligesom jeg med fuld Ret havde overtaget den øvrige Arv efter ham. Men det bestred jeg heftigt.

— Lad os for Eksempel antage, sagde jeg, at jeg ogsaa havde Talent for at male og vilde begynde at male ligesom han. Andreas havde sine Forbindelser som Maler. Han havde udstillet paa en Række af de store Udstillinger i Paris og var Medlem af flere Udstillingskomitéer. Kunde De nu tænke Dem, at jeg henvendte mig til de forskellige Udstillingskomitéer, der har kendt Andreas, fortalte dem min fantastiske Historie og krævede de samme Rettigheder, som han havde erhvervet? Baade Andreas' danske og franske Kolleger vilde anse mig for at være forrykt De vilde overhovedet ikke gaa ind paa den Anskuelse, at han og jeg skulde betragtes som én og samme Person De vilde enten ikke tro et Ord af, hvad jeg fortalte dem, eller ogsaa vilde de beglo mig som et usandsynligt Fænomen. Nej, hvis jeg malede igen, saa maatte jeg begynde forfra paa at opbygge mig en Position. Ellers vilde jeg bare blive Genstand for Spot og Latter.

Og kunde De for Eksempel tænke Dem, at jeg, Lili Elbe, skulde have Ret til det Udmærkelsestegn, som den franske Stat tildelte Maleren Andreas Sparre? Kunde De et Øjeblik tro, jeg vilde bære det? Nej, dertil er Mindet om Andreas mig for helligt Jeg ved godt, at jeg er en taabelig Kvinde og kun et Nul, der intet betyder.

Desuden hedder det jo ogsaa, at naar man arver, kan man nægte at vedgaa Arv og Gæld. Jeg har intet Øjeblik vedgaaet Arven efter Andreas.

Jeg har ikke vedgaaet noget som helst og allermindst hans Fødselsdag, der for mig er ensbetydende med hans Gæld. Jeg vil ikke

blive ved med at slæbe om paa Andreas' Alder som paa en Byrde, der betyder en Trusel for hele min Fremtid.

Jeg mangler den Sikkerhed, han besad. Mine nærmeste, det vil sige Andreas' Slægtninge, fortæller mig daglig, hvor væsensforskellig jeg er fra ham, hvor helt anderledes Andreas var i sin Maade at være paa. Han stod saa sikkert paa Jorden. Han kunde taale stærke Storme, og jeg har Følelsen af, at jeg er et nyplantet Træ, som det første Vindstød kan rive op og blæse omkuld.

Jeg maa nu forsøge at skabe mig en Eksistens. Jeg maa tage mig et eller andet for, jeg maa selv tjene mit Brød. Men netop derfor spiller min Alder en Rolle. Har man først en Stilling, har man erobret sig en Plads i Livet, ja, saa kan det jo være ligegyldigt, hvilken Alder der staar paa éns Papirer. Saa kommer det kun an paa, om man har sin Arbejdsevne i Behold, om man er i Stand til at udfylde sin Stilling. Men skal man begynde forfra, saa spørger alle, og især naar det drejer sig om en Kvinde, hvor gammel man er. Og næsten overalt er det de unge, der bliver foretrukket, fordi man mener, at de sidder med Udviklingsmulighederne, at det er dem, der er Fremtiden. Det gælder ikke alene Kunstnere, det gaar igen i alle Virksomheder.

Jeg vil indrømme Dem, at mit Tilfælde er noget usædvanligt, noget helt nyt. Men kan De da ikke forstaa, at det er ganske uretfærdigt og urigtigt, at mit Navn staar i Stedet for Andreas' Navn paa hans Daabsattest? Mit Navn er Lili Elbe, og jeg har hverken haft den samme Fader eller den samme Moder som Andreas. Forholdet er jo virkelig det, at Andreas, juridisk set, aldrig har eksisteret, men det er selvfølgelig Vanvid. Naturligvis maa han have eksisteret, for en Mængde Malerier, der er signeret med hans Navn, hænger rundt paa adskillige Museer, baade her i Danmark og i Frankrig, og Andreas har udgivet Bøger, der bærer hans Navn Derfor mener jeg, at det var ligesaa uretfærdigt mod ham som mod mig at slette hans Navn i Kirkebogen og sætte mit i Stedet for.

Hvad svarede saa den kloge Jurist til dette?

At jeg maatte betragte Andreas' Navn, som om det paa en vis Maade var mit Pseudonym.

— Nej, svarede jeg, det vilde være en blodig Uret, for med Andreas' Billeder har jeg jo intet at gørede er Andreas' Værk ... og hans alene. Netop hans Billeder er hans fulde og ubestridelige

Ejendom. Som Maler var han ikke noget Dobbeltvæsen. Naar han malede, var han Mand, helt og fuldt og ejendommeligt nok, det blev han ved med at være lige til det sidste Han bevarede sin Kunstnerpersonlighed uberørt af Lilis Indflydelse.

Saa spurgte min Ven mig, om jeg aldrig havde følt Trang til at male ligesom Andreas, netop fordi hans Kunst havde været det egentlige og det centrale i ham.

— Nej, sagde jeg, jeg har aldrig sporet den ringeste Trang til at male, og det er ikke alene, fordi jeg endnu føler mig svag og træt. Nej, jeg mærker hver Dag, hvorledes jeg i Modsætning til ham stedse mindre og mindre ser paa mine Omgivelser med en Malers Øje jeg nærer intet som helst Ønske om at fortsætte hans Værk. Jeg maa gaa mine egne Veje dermed vil jeg slet ikke sige, at jeg ikke er Kunstner Maaske er jeg det men jeg føler afgjort, at jeg maa prøve paa at finde et andet Udtryk for min Kunstnertrang, det vil sige for Trangen til at skabe og frembringe noget. Men derom er jeg endnu ikke i Stand til at udtale mig. Jeg ved endnu ikke tilstrækkeligt om mig selv til at kunne sige, hvad der bor i mig.

Vi gik senere gennem Bernstorffs Slotspark under en tung og lav Decemberhimmel. Min Ven spurgte mig, om jeg havde mistet den Naturfølelse, der havde været saa udpræget hos Andreas.

— Nej, svarede jeg ham, kun ser jeg ikke længere paa alt, som paa et Motiv til et Billede. Jeg kan ikke føle et Naturlandskab eller en Naturstemning som en »Besættelse«. Ser jeg noget virkeligt skønt, saa har jeg en Følelse af, at det er min Underbevidsthed, der op-suger det Mere ved jeg ikke nu Maaske bliver jeg engang i Stand til at give det, jeg ser, et synligt eller hørligt Udtryk under en eller anden Kunstform, enten det nu bliver gennem Malerkunst, Musik eller Digtning eller maaske noget helt andet. For Øjeblikket er der noget hos mig, der finder sin Udløsning i Musik, men hvis jeg prøver paa at tænke nærmere over det, saa forekommer jeg mig selv som en Baad, der for fulde Sejl lader sig drive hen, hvor Vinden vil føre den

Herregud, jeg er jo endnu saa ung jeg maa da først have Tid til at finde mig selv. Hvor gammel er jeg i Virkeligheden? Det kan maaske Lægerne afgøre. Men med Andreas' Alder har min intet at gøre. Jeg har jo ikke lige fra Begyndelsen delt An-

dreas' Blod og Legeme. Andreas herskede i en hel Menneskealder eller maaske endnu længere uindskrænket over det Det var først senere, at jeg begyndte at udvikle mig i det samme Legeme, som derefter omsluttede os, indtil det ikke længere havde Kraft nok til at huse os begge to, og Andreas' Livskraft ebbede ud.

Ja, det maa for andre lyde som Galmandssnak, men saaledes og ikke anderledes var det Og derfor mener jeg, at Andreas' Navn burde være blevet staaende i Kirkebogen i den By, hvor han blev født og at der for mig, for den Hjemløse, skulde udstedes et af de Pas, man udsteder for Folk, der intet Fædreland har et Nansenpas, hvorpaa min biologiske Alder skulde anføres.

Rystende paa Hovedet forlod min Ven mig, og jeg ved, at jeg hos de fleste andre Mennesker vil møde den samme Hovedrysten.

XXIV.

De mange Uger, hvor Lili nu levede fjernt fra Grete i sine to smaa Stuer, gav hende Tid til at samle sig.

Hun saa tilbage, gennemgik sit korte Liv og tilbragte mange Timer med at analysere sig selv. Resultatet af denne Selvfordybelse skriftede hun i sin Dagbog. Alt, hvad hun havde oplevet og gennemlevet siden sin første Rejse fra Berlin til Dresden, stod nu for hende i et ejendommeligt, skarpt Lys, der var helt uden Skygger.

Det var en Bekendelse, som hun hensynsløst og uden Skaansel aflagde for sig selv:

»— Jeg er som en, der bygger en Bro. Men det er ikke nogen almindelig Bro. Paa den ene Bred staar jeg Det er Nutiden, og der har jeg rammet de første Pæle ned. Og fra denne Bred skal jeg bygge min Bro, frit svævende ud i Luften over mod den anden Bred, som jeg ofte slet ikke og ellers kun skimter som i en Taage. Kun nu og da ser jeg den helt klart i mine Drømme. Og saa ved jeg ikke, om denne Bred betyder Fortiden eller Fremtiden. Det Spørgsmaal vaagner da hos mig: Har jeg kun haft en Fortid, eller har jeg overhovedet slet ikke haft nogen Fortid, eller har jeg kun en Fremtid uden Fortid?«

— — —

»— Jeg har fundet en ny Ven, der vil hjælpe mig med at sammenføje de løse Optegnelser, jeg har gjort om mit Liv, de Bekendelser, jeg har aflagt for mig selv. Han har for mange Aar siden kendt Andreas ganske flygtigt, men kan næppe huske ham. Han har kun en Erindring om hans Øjne, og i mine Øjne har han genfundet denne Erindring. Han er tysk, og jeg er glad ved at kunne tale tysk med ham.

Han sagde til mig, da jeg første Gang kom op til ham, at han forud havde været lidt spændt paa mit Besøg, han var bange for, at han skulde faa Uvilje imod mig, fordi han kort forinden var

blevet mindet om Andreas gennem nogle Fotografier, han tilfældigvis havde set af ham. Men da vi havde talt et Øjeblik sammen, sagde han, at hver Tvivl om min selvstændige Eksistens var bortvejret hos ham. Han kunde kun se Kvinden i mig, og naar han tænkte paa Andreas, eller vi talte om ham, var det, som om det drejede sig om et helt andet Menneske

Han gav mig en ny tysk Bibeloversættelse og slog op paa den første Side. Der læste jeg om og om igen:

»Und die Erde war Wirrnis-und Wüste.

Finsternis allüber Abgrund.

Braus Gottes brütend allüber den Wassern.«

Det kunde være skrevet om mig, syntes jeg. Jeg tænkte, at saaledes havde min Begyndelse været, og jeg blev ved med at høre disse Ord klinge i mit Hjerte.«

— — —

»Jeg giver ofte min Ven nogle løse Blade fra min Dagbog at læse og jeg spørger ham tit til Raads, naar alt ser mørkt ud inde i mig Mange Gange fører et Ord fra ham mig videre frem. Han forstaar det sælsomme Spørgsmaal, der altid dirrer i mig, den Bro, jeg bygger ud i Taagen.«

— — —

»Grete er kommet tilbage fra Italien. Hun er saa lykkelig, og jeg fryder mig over hendes Glæde.

Nu bor hun hos mig. Vi behøver heller ikke længere at frygte for at gaa ud sammen. Jeg føler ikke mere nogen Angst, ingen lægger mere Mærke til mig paa Gaden.

Grete og jeg taler ofte sammen Nætter igennem. Vi taler næsten altid om det nye Liv, der skal komme. For hende og for mig Hun hjælper mig ogsaa, naar jeg stopper op i mine Bekendelser og ikke kan komme videre i min Dagbog. Saa spørger jeg hende, og hun kan altid svare mig.

Hun fortæller mig meget om Ferruzzi. De skal snart giftes, og Grete siger, at hendes Hjem ogsaa altid skal være mit Hjem. Ferruzzi ved Besked om alt, og han har lovet, at han stedse vil være min Ven og Beskytter.

Grete sagde:

— Vi to, Du og jeg, er trods alt, saa inderlig knyttet til hinanden, at jeg ikke kan forestille mig at vide Dig i længere Tid borte fra mig.

Saaledes taler hun ofte til mig, og hun siger, at jeg ikke alene er hendes Søster, hun tænker ogsaa paa mig som sin store Datter. Jeg maa love hende snart efter hendes Bryllup med Ferruzzi at komme ned til dem — ogsaa han vil tage sig af mig og betragte mig som sin Datter Hvor lykkelig gør de Ord mig ikke!«

— — —

En gammel Ven af Grete og Andreas, en af de faa, der ogsaa er kommet Lili smukt imøde, en kendt, københavnsk Kunsthandler, har raadet os til i sin Forretning at aabne en Udstilling af Andreas' efterladte Billeder. Han og Grete har sørget for at faa Resten af Andreas' Billeder, der var blevet tilbage i Paris — en fyrretyve Stykker ialt — sendt herop sammen med nogle af Gretes Billeder.

Dog raadede han Lili, der sammen med Grete forberedte og arrangerede Udstillingen, til i hvert Fald ikke at vise sig ved Ferniseringen. Det blev ogsaa holdt strengt hemmeligt for Offentligheden, at det drejede sig om en Udstilling af »efterladte« Malerier ... For at slaa alle Rygter ned blev det antydnet, at det var en retrospektiv Udstilling, særlig af Andreas' Sparres Ungdomsbilleder, der fandt Sted for at skaffe Kunstneren, som stadig laa syg, de fornødne Midler til et forlænget Klinikophold.

Der blev sendt Indbydelseskort ud til Aabningen, og der var intetsomhelst paafaldende i denne Udstilling, da Grete og Andreas jævnlige i Aarenes Løb havde udstillet hos den samme Kunsthandler, som stod dem personlig nær.

Men denne Gang herskede der ved Ferniseringen en underlig trykket Stemning. Den nærmeste Vennekreds vidste naturligvis Besked, men de mange andre, der ogsaa denne Gang havde indfundet sig, havde hørt de talrige Rygter, som stadig levede videre i København, og som det, trods alle private Dementier og Bortforklaringer, ikke havde været muligt at faa aflivet, men som stadig, under nye og stedse mere haarrejsende Former, dukkede frem igen.

Folk følte sig utrygge, og ingen turde købe. Det gjorde Lili ganske fortvivlet, for hendes Pengemidler var lige ved at slippe op, og hun imødesaa det Øjeblik, da hun maatte søge Støtte hos sin Familie, en Udvej, der pinte hende stærkt

En af hendes Bekendte kom derfor med det Forslag, at hun skulde forklæde sig som Andreas og vise sig paa Udstillingen for der-

ved at slaa alle Rygter ned. Grete blev lige saa forskrækket over denne Idé som Lili.

Men da kom en af deres Veninder, der havde en fremskudt Stilling ved et af Byens ledende Blade, dem til Hjælp. Hun havde allerede for længere Tid tilbage villet skrive en ganske nøgtern og objektiv Artikel om Andreas' og Lilis Udvikling og Skæbne, men Lili havde hidtil afvist Tanken om en saadan Offentliggørelse, der havde skræmt hende. Men hendes Veninde erklærede, at nu var Tidspunktet kommet, da Offentligheden havde Krav paa at faa den rene Sandhed at vide. En kendt Kunstner som Andreas kunde selvfølgelig ikke simpelthen forsvinde, det var ikke til at undre sig over, at det gav Anledning til de mest urimelige Rygter det var jo nu over et Aar siden, at nogen havde hørt eller set noget til ham. Hun vilde derfor ganske jævnt fortælle, hvorledes en genial tysk Kirurg havde forvandlet den dødssyge Andreas Sparre til en ung, livskraftig Kvinde Engang maatte Sløret jo løftes for Hemmeligheden, og naar det skete netop nu, vilde det gavne Lili.

Da ogsaa hendes andre fortrolige Venner fandt, at det var den bedste Løsning, gav Lili endelig tung om Hjertet sit Samtykke.

Næste Dag stod Artiklen i Bladet, og med ét Slag rensede den Københavnerluften. Alle de mange, der med et frivolt Smil havde lyttet til Rygterne, forstod nu, at det ikke drejede sig om et Pikanteri, men om en menneskelig Tragedie.

Som et Lyn bredte Efterretningen sig videre omkring i Verdenspressen. Overalt, i Europa og i Amerika, blev denne usædvanlige Menneskeskæbne drøftet og kommenteret. Men skønt Lili saaledes var blevet en Verdensberømt, skønt hun stod omtalt i Alverdens Blade, der samtidig bragte hendes Billede, gik hun dog nu langt fredeligere om i Københavns Gader end tidligere Hun havde altid frygtet for, at man en Dag skulde raabe hendes Navn efter hende, men nu frygtede hun det ikke mere, og det skete heller ikke.

Ingen med Undtagelse af de faa, der kendte hende, tænkte et eneste Øjeblik paa, at den unge Dame, der næsten daglig viste sig paa Strøget og ikke paa nogen Maade adskilte sig fra de andre Damer, var den berømte »Lili Elbe«. Nogle Dage efter, at den første Artikel var fremkommet om hende, stod en Klynge Mennesker foran et Boghandlervindue, hvor der laa opslaaet et udenlandsk Tidsskrift, som bragte en Omtale af »Lili Elbe-Sagen«.

Hun gik roligt ind i Butiken og købte Heftet, og paa Hjemvejen i Sporvognen sad hun og læste om sin egen Skæbne, sin egen Historie. Ogsaa andre af Passagererne havde købt Bladet og var fordybet i Læsningen, men ingen lagde Mærke til hende, og ingen bekymrede sig om hende, skønt hun havde nøjagtig den samme Hat og Kaabe paa som paa det Billede, hvormed Artiklen var illustreret. Efter dette var hun fuldkommen beroliget, hendes Tilværelse formede sig nu ganske anderledes end før, og hun havde forskellige morsomme Smaaoplevelser.

Daglig gik hun hen paa Andreas' Udstilling, der nu havde faaet et stærkt forøget Besøg. Det er muligt, at mange kom i det Haab at faa Lili Elbe at se, men Billederne blev i alt Fald solgt uden at en eneste af de Besøgende havde genkendt hende. En Dag kom ovenikøbet en ældre Dame hen til hende og spurgte hviskende:

— Sig mig engang, Frøken, tror De ikke, at den høje, slanke Dame der henne med de store Fødder og Slipset er Lili Elbe hun ligner jo en Mand

— Jo, svarede Lili overbevist, De har Ret, det er hende.

En anden Dag, da hun sad oppe hos sin Frisør, traadte en svensk Dame ind og sagde højlydt:

— Næh, har De hørt den mærkelige Historie om Lili Elbe? Tror De virkelig, at det kan være Sandhed?

De øvrige tilstedeværende Damer var enige om, at selv om det lød ganske fantastisk, saa maatte det alligevel være sandt, ellers vilde et stort Blad ikke skrive det. Kun Lili, der gennem flere Uger var kommet hos Frisøren, uden at nogen dog kendte hendes Navn, spillede skeptisk.

— Artiklen overdriver selvfølgelig, erklærede hun, hvorpaa alle Damerne straks var enige om, at det gjorde Aviserne jo altid.

Lilis Helbredstilstand bedredes synligt. Hendes Nerver var faldet til Ro ved Bevidstheden om, at hun ikke længere havde noget at skjule.

Hendes Legitimationspapirer var nu i Orden. Og hun havde faaet Tilladelse til at føre sit nye Navn. Udstillingen var blevet en Sukces, og hun var selv blevet Genstand for mange Sympatibeviser, navnlig fra Kvindernes Side. Damer, som hun overhovedet ikke kendte, sendte hende Breve, fulde af Deltagelse og Begejstring. Der kom Blomster fra Folk, som var hende ganske ukendte. Flere fremragen-

de Læger tilbød hende gratis at vaage over hendes Helbred, saalænge hun var i København.

— Nu bliver jeg gjort til en Heltinde, sagde hun til sine Venner ...
Hun aandede op og blev atter glad ved Livet.

— — —

Saa var det blevet Marts, og Grete kunde med god Samvittighed tage til Italien for at holde Bryllup med Ridolfo Ferruzzi.

XXV.

Under de faa Ugers Samvær med Grete i København havde Lili for første Gang lært en forelsket Kvinde at kende, og da hun nu var blevet alene tilbage, følte hun en hemmelig Smerte, en ulykkelig og skjult Sorg, en ubestemmelig Misundelse, nej, det var ikke Misundelse, for hun undte af fuldt Hjerte Grete al hendes Lykke.

Endelig fandt hun ud af, hvad det var, der voldte hende Smerte, det var Tomhed Det var, som om der i hendes Liv var noget uopfyldt, noget, der maaske aldrig vilde gaa i Opfyldelse

Hun kunde ikke rigtig forklare denne Følelse, og det var ogsaa, som om hun veg tilbage, som om hun ikke turde tænke paa dette ukendte, der rørte sig i hende.

Det begyndte at blive Foraar. Haven omkring Huset, hvor hun havde sine smaa Gavlværelser, fik sit første grønne Skær, og Lili følte, hvorledes ogsaa hendes eget Legeme begyndte at blomstre op. Men hun følte samtidig, at der inde i hende var noget, der presede paa og vilde frem noget, som hun ikke kunde og ikke turde give Navn.

Ivrigere og ivrigere gav hun sig til at arbejde, hun havde ikke nogen Tid at spille Nætter igennem skrev hun paa sit Skriftemaal. Hun undte sig kun nogle faa Timers Søvn. Om Dagen kunde hun tit sidde mange Timer ved Flygelet og spille, og hun beskæftigede sig med alle mulige kvindelige Sysler. Hun syede sine egne Klæder, og hun hjalp sin Værtinde med det huslige Arbejde. Om Aftenen var hun gerne sammen med sine Slægtninge og sine Venner. Hun besøgte ofte sin tyske Ven og bragte ham nye Dagbogsblade med sine Optegnelser men nødigere og nødigere talte hun med ham om det, hun havde skrevet.

— Saml det hele sammen, sagde hun til ham, og læs det først, naar jeg ikke længere er her i København.

Hun havde aftalt med Grete, at hun skulde tilbringe Sommeren sammen med hende og Ferruzzi i Syden

Uddrag af Dagbogen:

»I Dag sagde den Læge, som jeg ofte besøger: »Da jeg første Gang saa Dem, troede jeg, at De var et ulykkeligt, beklagelsesværdigt og degenereret Menneske. Men nu, efter at jeg i nogen Tid har iagttaget Dem, er jeg kommet til det Resultat, at De er en sund og livskraftig Kvinde«.

Jeg kan ikke sige, hvor lykkelig jeg blev ved disse Ord. Da jeg om Aftenen fortalte dem til min tyske Ven, sagde han:

— Nu er det paa Tide, at De igen begynder at male.

Jeg saa forfærdet paa ham.

— Igen? stammede jeg, har De da ikke forstaaet, at jeg aldrig har malet, at jeg overhovedet ikke ved, om jeg vilde være i Stand til at begynde paa det.

Han saa strengt paa mig. For første Gang saa jeg en Tvivl i hans Øjne. Saa sagde han:

— Jo sundere De bliver, des klarere vil alt det positive, der var i Andreas, opstaa i Dem, det udødelige i ham, den guddommelige Gnist, hans Kunstneraand. Og selv om De endnu ikke er i Stand til at fatte og gribe det sande i den Kunstnertrang, der slumrer i Dem, og som De selv engang maa udløse gennem Deres eget Arbejde, saa er De sikkert i det mindste kommet saa vidt, at De kan benytte det, der ligger gemt i Deres Underbevidsthed, til at lære andre Jeg mener, at De skulde prøve paa at undervise unge Mennesker, der har Evner til at male jeg tænker foreløbig paa det rent tekniske ...

Han havde rejst sig og gik stærkt bevæget op og ned i Værelset. Saa sagde han:

— Jeg har Side for Side læst Deres Skriftemaal, det ved De. Og jeg forstaar ogsaa den Skyhed, De føler ved Deres Bekendelser. De er Kvinde derfor frygter De maaske for at give det yderste, thi det yderste er det brutale Men al Sandhed er jo brutal og til en vis Grad skamløs, og der er faa Mennesker, der har Mod til at se den inderste, den mest fuldkomne Skam Skamløshedens Skam.

— Vil De dermed sige, at jeg ikke har været oprigtig nok?

Saaledes forstod jeg hans Ord.

Han standsede foran mig, tog min Haand, lagde den paa sin Arm og gik langsomt frem og tilbage med mig i Værelset.

— Lili, sagde han, De har selv betegnet Dem som én, der bygger Bro ud fra den trygge, sikre Bred, De nu staar paa. De siger selv, at De ikke ved, om den anden Bred er Fortidens eller Fremtidens.

Han tav, og vi blev begge staaende ved Vinduet, hvorfra der var Udsigt over Havnen, Vandet og de mange Pakhustage helt ud over Øresund.

Længe blev vi staaende uden at tale. Saa sagde han omtrent følgende:

— Deres Bro, Lili, fører dybere ind i Fortiden, end De nu aner den fører over den Afgrund, der ellers skiller Mand og Kvinde det er den Skæbne, der gør Dem til en Udvalgt til en Ener blandt hele den øvrige Menneskehed. I Dem slumrer den ukendte Følelsesforbindelse mellem de to Køn. Denne Anelse i Deres Blod, der nu strømmer gennem et Kvindehjerte, gennem Deres Hjerte, som det tidligere gennemstrømmede et Mandshjerte, vil efterhaanden, ofte gennem forvirrede og flygtige Taager, vokse frem til en rystende Viden. Denne endnu kun anede Viden har De bragt ind i Deres Skriftemaal ofte ubevidst og ofte klædt i mangelfulde, famlende og fattige Ord. Mange Gange giver De kun en Antydning og mange Gange fortier De ogsaa noget, som om Deres Skamfølelse holdt Dem tilbage. Dette nye Land, denne Sjælelivets nye Egn, slumrer i Dem, Lili, og den vil aabenbare sig tydeligere og tydeligere Om De selv vil eller ikke, har ingen Betydning, den har allerede afsløret sig i Deres Bekendelser.

Saa tav han.

Jeg satte mig hen i Værelsets mørkeste Krog og lukkede Øjnene Han havde ikke set, at jeg græd.

Jeg gik alene hjem, og næste Dag bad jeg, om han vilde sende sin lille Datter, en ung sekstenaarig Pige, der i et Par Maaneder havde gaaet paa en Kunstscole i København, hen til mig som min Elev.

XXVI.

En Dag fik Lili et Brev fra Lejeune:

»Min kære, lille Lili!

Jeg vil kun meddele Dig, at jeg en af de første Dage bliver sendt paa en Tjenesterejse til København. Jeg tænker, at jeg vil være hos Dig i næste Uge. Jeg kysser din Haand. I Hast!

Din Claude.«

— — —
En hel Uge igennem var Claude og Lili sammen fra Morgen til Aften. Hun viste ham Byen og den skønne Omegn, der stod i Foraarets lyse Tegn.

Hun var lykkelig Det var, som om hun nu endelig havde mødt sin Ungdom. Han talte til hende om Paris og om alle Minderne fra de mange, lykkelige Timer, de havde tilbragt sammen dér og i Sydfrankrig. Det var, som om hendes Erindring vikledes ud af den Taage, der havde skilt hendes to Verdener, og straaledede i mange Farver.

— Kan Du huske det? og kan Du huske det? spurgte Claude, og han kunde næsten ikke vente paa Svar, men snakkede videre.

Og Lili sagde til det altsammen: — Ja, Ja og hendes Øjne straaledede af Glæde.

Men i sit allerinderste følte hun, at der som en sød og dunkel Hemmelighed rørte sig noget i hende men hun vidste ikke, hvad det var

— — —

Atter Dagbogen:

»En Aften sad Claude og jeg paa en Restaurant, da han pludselig sagde:

— Hør, Lili, nu maa jeg følge Dig hjem, det er allerede sent, og jeg er bange for at kompromittere Dig.

Jeg maatte le højt. Saadanne Betæneligheder havde jeg aldrig før hørt fra Claudes Mund.

Men da jeg saa paa ham, følte jeg, at de var alvorligt ment, og lydigt rejste jeg mig.

Da vi sad i Vognen, sagde jeg til ham:

— Claude, Du ser saa højtidelig ud, er Du ikke mere saa glad som tidligere, naar vi var sammen i Paris og ved Loirefloden?

Claude havde taget min Haand:

— Maaske har Du Ret Jeg har nemlig i disse Dage mærket noget nyt hos Dig, noget, jeg ikke kendte fra den Gang, Du, om jeg maa sige det saaledes, endnu ikke var kommet til Verden. Nu er Du sund og rask, men samtidig er Du saa værgeløs. Du er jo en voksen Kvinde, og alligevel forekommer Du mig somme Tider som et Barn Du trænger til et Menneske, der baade kan være Moder og Mand for Dig. Om et Par Dage maa jeg bort igen, langt bort fra Dig, og den Tanke piner mig at lade Dig alene her tilbage udsat for alle Farer For enten Du saa vil indrømme det eller ikke, saa betragter alle Mennesker Dig her i København, hvor Andreas var saa kendt, som et Fænomen ogsaa de Mennesker, der er gode imod Dig Du kan nu engang ikke løbe væk fra din Fortid.

Claude saa længe paa mig.

Saa spurgte jeg ham:

— Men hvad skal jeg da gøre?

— Du maa bort herfra.

Jeg nikkede:

— Det er jo ogsaa min Hensigt Grete venter mig i Juni i hendes og Ferruzzis Hjem. Men først vil jeg gerne engang igen til Dresden og ligesom i Fjor tilbringe et Par Sommerdage eller et Par Sommeruger paa Frauenklinik.

Claude rystede paa Hovedet:

— Hvilke Planer! Hvilke Planer, Lili! Alle de lange Rejser, og ganske alene Det er meget smukt af Grete og hendes Mand, at de vil have Dig hos sig, men Du maa ikke glemme, at de er nygifte. Har to lykkelige Mennesker, der saa længe har maattet vente paa deres Lykke, allerede Plads for et andet Væsen?

Claude tav igen, indtil han pludselig sagde:

— Jeg maa fortælle Dig, at jeg allerede i den allernærmeste Tid

skal forflyttes fra Paris til Tyrkiet Jeg kommer nok til at tiltræde Rejsen senest om en Uge.

Han saa paa mig med sine store, gode Øjne:

— Vil Du rejse med mig?

Hans Spørgsmaal kom saa pludseligt, at jeg vantro stirrede paa ham:

— Vil Du virkelig have mig med, Claude?

Claude svarede meget alvorlig:

— Men, lille Lili, kan Du tvivle om det? Vil Du gifte Dig med mig? Vil Du være min Hustru?

Ganske viljeløst, som om det ikke var mig selv, der talte, hørte jeg mig sige:

— Ja, aah, ja, Claude.

Jeg hører endnu Ordene genlyde i mine Øren. De var ikke det mindste bevægede. Det var som en artig Skolepige, der havde talt.

Og derfor förstod jeg heller ikke, hvorfor Claude pludselig blev saa betaget, at han greb begge mine Hænder og kyssede dem. Først da han trykkede mig ind til sig og gav mig et Kys paa Munden, förstod jeg, hvad der var sket, og en uforklarlig Følelse, som jeg ikke før havde kendt, strømmede igennem mig. Jeg var paa samme Tid uendelig skræmt og uendelig salig.

Men pludselig hørte jeg, som om de kom langt borte fra det fjerne, de Ord, som Professor Kreutz havde sagt, da jeg sidste Gang talte med ham:

— Nu skal De først prøve Deres Vinger. De skal ud i Verden.

Og han havde tilføjet:

— De skal leve Deres Ungpigeliv.

Forskrækket rev jeg mig løs fra Claude, der bestyrtet saa paa mig:

— Hvad er der i Vejen? Bryder Du Dig ikke længere om mig?

Jeg svarede:

— Du ved godt, hvor meget jeg holder af Dig, Claude.

Jeg hørte mine egne Ord, men jeg kunde næsten ikke genkende min Stemme. Og jeg fortsatte:

— Men jeg kan ikke gifte mig med Dig, før jeg har spurgt Professor Kreutz Uden hans Tilladelse kan jeg ikke gøre noget som helst han alene har Bestemmelsesretten over mig.

— Hvad mener Du? spurgte Claude og saa næsten truende paa mig.

Jeg søgte efter Ordene, og paa én Gang kom jeg til at tænke paa den Samtale, jeg havde haft med min tyske Ven. Jeg hørte hans Ord om Skamløshedens Skam.

— Men saa tal dog, udbrød Claude igen, og jeg fremstammede:

— Claude, jeg ved ikke, om jeg tør gifte mig allerede nu selv om jeg ser rask ud, er jeg maaske endnu ikke stærk nok til det. Lad mig først tage ned til min Redningsmand i Tyskland Ham maa jeg raadføre mig med. Det er ham, som maa bestemme, hvad der skal blive af mig og vise mig den Vej, jeg maa gaa.

— — —

Næste Dag sad min Vens lille Datter, den sekstenaarige Ruth, hos mig. Hun malede paa sit første Billede, et Selvportræt Jeg stod bag ved hende og forklarede, hvorledes hun skulde bære sig ad. Jeg fortalte hende om mig selv og om Parken paa Frauenklinik og meget andet, der bevægede sig i mig, og som min lille Elev maaske ikke rigtig forstod.

Vi havde det rigtig fornøjeligt sammen, og jeg saa, at jeg vilde kunne lære hende meget. Da hun var gaaet, stod hendes paabegyndte Arbejde paa Staffeliets, som jeg havde arvet fra Andreas, og ganske stille søgte jeg mellem Resten af Billederne fra Gretes og Andreas' Udstilling — de allerfleste var blevet solgt — et tomt Stykke Lærred. Jeg fandt det, spændte det i en Blændramme, tog min lille Elevs Billede ned af Staffeliets og satte det tomme Stykke Lærred op i Stedet for. Og pludselig tog jeg en Pensel og begyndte at male. Hvad jeg vilde male, vidste jeg ikke, men jeg malede og malede.

Det bankede paa Døren. Og det bankede endnu en Gang, men jeg kunde ikke forlade Staffeliets. Det var, som om noget holdt mig fast.

Saa gik Døren op, og Claude stod bag ved mig.

— Maler Du? spurgte han forundret, hvad skal det Billede forestille?

— Ja, svarede jeg noget usikker, og igen maatte jeg tænke paa den Samtale, jeg nylig havde haft med min tyske Ven Jeg vilde kun forsøge, om jeg ikke kunde begynde at male Naar Du er borte, vil ogsaa jeg om nogle Dage begive mig ud paa min Rejse,

og saa vilde jeg gerne have et Billede med til Professoren, mit allerførste Billede. Han har nogle Billeder, som Andreas har malet, og jeg har Lyst til at se, om jeg kan maale mig med Andreas som Maler I Aftes, da Du fulgte mig hjem, fik jeg Idéen.

— Ja, men hvad skal det Billede forestille, kære Lili?

Vi stod begge foran Billedet, og han sagde:

— Er det ikke et Hjerte, Du har malet?

Jeg skammede mig næsten ved at tilstaa det.

— Jo, indrømmede jeg, det er mit Hjerte, som blev dernede, paa Frauenklinik.

Claude saa bedrøvet og spørgende paa mig.

Jeg tog hans Haand:

— Du maa ikke være vred, Claude, det forstaar Du endnu ikke Ser Du, Frauenklinik, det var mit stille, blide, lyse Barn-
domshjem, derfor skal Professoren have dette Billede han vil ikke blive vred paa mig, han vil heller ikke le af det. Han forstaar mig og jeg vil ikke bede om andet end om at se hans Smil, naar jeg giver ham Billedet Jeg holder saa meget af Dig, og jeg drømmer allerede om at leve sammen med Dig at være sammen med Dig et Sted nede i Syden, hvor der er varme, brogede Blomster under en hed og glødende Sol. Du skal ogsaa have en Have, og jeg ser den allerede for mig men jeg drømmer ogsaa om en anden Have. I den Have er der hvide Blomster og hvide Birke og dér vandrer jeg, hvid og ren, under en bleg og mild Himmel maa-
ske er det Paradisets Have

Og jeg talte videre til Claude:

— Du kære Ven, sagde jeg, for mig er Livet endnu saa nyt og saa voldsomt Jeg føler mig saa svag over for alle de stærke Følelser, som skælver i mit Hjerte Jeg har allerede for længe siden forstaaet, at en Kvindes Liv bestaar af Længsel og Smerte Og alligevel er det saa vidunderligt at leve!

— Stakkels, søde Lili, hviskede Claude, og han tog mig varsomt i sine Arme, som om jeg var et lille Barn.

Saa sagde han:

— Ofte tror jeg, at Naturen i et vidunderligt og gaadefuldt Lune har gemt alt, hvad der er mest kvindeligt paa Jorden, i din lille, følsomme Sjæl, der saa haardt trænger til Beskyttelse. Derfor vilde jeg saa gerne have Dig med mig?

Jeg saa stille paa ham, rakte ham begge mine Hænder og sagde:
— Rejs Du kun roligt, Claude, og vent paa mig. Men spørg mig ikke mere. Jeg forstaar endnu kun saa lidt af alt det, der rører sig i mit Indre, og hver Dag opdager jeg noget nyt og ukendt.

Saa græd jeg. Vi stod lige foran Billedet med Hjertet. Maaske faldt der en Taare paa Lærredet.

Næste Dag fulgte jeg Claude til Banen.

XXVII.

Det regnede fra en blygraa Himmel. Hvide Birke lyste som Sølv mod mørke, vaade Fyrreskove. Blaaviolette Højdedrag bølgede frem fra Horisonten.

Lili saa paa sit Armbaandsur, om knapt en Time vilde hun være i den skønne Stad ved Elben.

Hun lod sig lulle ind af Togets bløde, vuggende Rytme. Med halvlukkede Øjne sad hun i Hjørnet ved Vinduet og saa ud over det kendte, kære Landskab

Nu og da bankede hendes Hjerte saa stærkt, at hun maatte presse Haanden fast mod Brystet, og en saa hed Bølge strømmede gennem hendes Blod, at hun følte sit Ansigt gløde.

Saa sank hun atter tilbage i den halvbevidste Drømmetilstand, hvori hun — siden hun paa Anhalterbanegaarden i Berlin var steget ind i Toget til Dresden — havde befundet sig. Med Vilje havde hun taget det samme Tog som den Dag, da hun for godt et Aar siden for første Gang var taget til Dresden for at finde Husly og Beskyttelse paa Frauenklinik.

Det var ikke mere Foraar som den Gang. Det var næsten Sommer, men over den regnblanke Dag laa endnu noget af det unge, friske Foraar, blandet med den kommende Sommers Trylleri.

Hun lukkede Øjnene og søgte at samle sine Tanker.

Som et hastigt og endeløst Pilgrimstog gled det svundne Aar gennem hendes Erindring. Hendes Livs første farefulde Aar, hvor hun som en Søvnvængerske vandrede langs Afgrundens Rand, og det alligevel paa en mystisk Maade altid havde været, som om en Skytsengel ledsagede hende og vaagede over hende.

Og paany dukkede Drømmebilledet frem, det eneste Minde fra Andreas' Tid, der tegnede sig skarpt i hendes Erindring: den hvide Genius med de brusende Vinger, der stod ved Enden af den smalle Vej over Afgrunden og sejrrigt tog Kampen op mod Døden, der forfulgte hende.

Og Drømmebilledet fik Træk fælles med hendes Redningsmand, der havde genskabt hendes Legeme og skænket hende ny Ungdom. Mon han vilde være tilfreds med hende? Havde hun vist sig værdig til alt det, han havde gjort for hende?

Først i dette Øjeblik gik det op for hende, at han havde stillet hende paa en Post, som hun ikke turde forlade. Hun lovede sig selv, at intet af det, som han havde nedlagt i hende, skulde gaa til Spilde eller komme til at ligge brak. Alt skulde faa Lov til at spire og bære Frugt. Alt skulde igennem hendes Arbejde, gennem hendes Kunst, som — det vidste hun nu — kun ventede derpaa, faa Lov til at vokse frem til et ungt og et nyt Liv.

Hvad der hidtil var sket med hende, havde hun ærlig bekendt. Hendes Skriftemaal var afsluttet og laa som et Bundt tæt beskrevne Sider hjemme i København. En Gang skulde hendes Bekendelser — og hun smilte ved Tanken — sendes ud blandt Menneskene et Skriftemaal fra det første Menneske, der ikke ubevidst var blevet født under en Moders Veer, men fuldt bevidst gennem sine egne Smerter.

Brobygger vilde hun have været hun tænkte paa sin Vens Ord, og hun haabede paa, at det maaske var lykkedes hende at bygge en lille Bro over den Afgrund, der ellers skiller Mand og Kvinde.

Som i en fjern Drøm saa hun for sig Københavns Banegaard og alle Vennerne fra de tunge, men ogsaa frydefulde Dage, Uger og Maaneder, hun havde tilbragt i Danmark.

Ogsaa sin lille Elev saa hun for sig. Hun havde været hendes Lærerinde. Og derigennem havde hun selv lært og erfaret, at ogsaa hun igen vilde kunne male, at hun *maatte* male at hun nu var stærk nok til at løfte Arven, den udødelige Arv, *Kunstnerevnen*, som Andreas havde efterladt hende.

Hun smilte igen, da hun tænkte paa, hvorledes Ruths mørke Pige hoved stod mod en lys Baggrund af Sydens Palmer, der rakkede sig op mod en blaa Føraarshimmel disse Palmer og denne Himmel var et lille Hjørne af et af de Billeder, som hendes døde Broder Andreas havde efterladt sig, og som endnu var i hendes Eje. Det stammede fra hans sidste italienske Sommer, som han havde tilbragt sammen med Grete og Ferruzzi

— Ruth, havde hun sagt til sin lille Elev, at jeg har kunnet lede

dine første Skridt paa Kunstens Vej, skylder jeg Andreas. Derfor skal der paa dit første Maleri være noget, der er laant fra et af hans sidste Billeder.

Lili sad stadig med lukkede Øjne og smilte.

Nu sagtnede Toget sin Fart, og hun slog Øjnene op og saa ud af Vinduet *Neustadt* Allerede var det muligt?

Med næsten feberagtig Hast tog hun sit Overtøj paa. Toget kørte nu over den store Jernbanebro, og dør laa atter som et pludseligt Aandesyn, den skønne, elskede Stad ved Elben Kupler og Taarne spejlede sig i den brede Flod hendes Flod.

Hendes Hjerter sitrede, det svimlede for hende, saa at hun maatte klamre sig til Vinduet Men hun bed Tænderne sammen, nej, nu ikke græde, ikke græde Det var jo Livet og Lykken, hun var paa Vej til

Nogle Minutter senere sad hun i Vognen, der kørte hende ud til Frauenklinik. Sin lille, spanske Madonna knugede hun som en Helligdom i sin Haand, da hun ydmygt gik gennem Porten, der førte ind til hendes Hjertes Hjemstavn

Pludselig tøvede hun med vidt opspilede Øjne stirrede hun frem for sig, og et Spørgsmaal skælvede i hende. Hvorfor er jeg egentlig kommet herhen? Hvad er det, jeg vil bede ham om? Da stod hun allerede i Parken til Frauenklinik.

Det regnede ikke mere de hvide Birkes lette, lyse Løv sitrede under den blege, fugtige Himmel Et Par hvidklædte Sygeplejersker nikkede til hende. Unge Læger i hvide Kitler gik med raske Skridt gennem Gangene mellem de grønne Plæner. Unge, svangre Kvinder vandrede mellem Træerne. De blaa Krokus — jublede det i hende.

Hun blev staaende og saa paa de unge Kvinder, nu vidste hun, hvorfor hun var kommet.

En hvidklædt Skikkelse stod i Døren til Privatkliniken, og med et Glædesskrig kastede Lili sig i Forstanderindens moderlige Arme. Den ene Sygeplejerske efter den anden kom og hilste genkendende paa hende.

Alt var uforandret.

Lili tog Forstanderindens Haand:

— Gaa med mig gennem hele Huset Jeg vil saa gerne se det alt sammen igen.

Forstanderinden opfyldte Lilis Ønske, og de gik gennem hele Kliniken.

Saa satte Lili sig, lidt træt, i en af Lænestolene i den lange Gang, gennem hvis store Fløjdøre der faldt et grønligt Lys. Maaske vilde hun komme til at vente længe. Hun havde intet imod det. Som et Barn, der har et Ønske, hviskede hun for sig selv:

— Vente længe! Vente længe!

Hun inddrak som en tørstende den kendte Lugt af Æter og af Formalin

Og alle de fortrolige Lyde fra Gangene og Stuerne svøbte sig omkring hende.

Hun ventede

en salig Stilhed faldt over hendes Tanker. Endelig aabnedes Fløjdøren, og den slanke Skikkelse i den hvide Kittel og med det mørke Haar over den høje Pande kom hen imod hende.

Som i Drømme gik hun foran Professoren ind i hans Værelse.

Hun lyttede atter til den sælsomme, slørede Stemme. Hun havde ganske glemt, hvorfor hun var kommet

Hun havde glemt alt, hvad hun vilde bede om

Hun kunde kun sige:

— Ja, Hr. Professor!

Pludselig saa Professor Kreutz indtrængende paa hende:

— Hvad vil De bede mig om?

Jeg kan mærke paa Dem, at der er noget, De ønsker

Sig det kun

Hans Stemme var fuld af Godhed.

Lili vaagnede af sin Bedøvelse. Hun betvang den hemmelige Angst, der steg op i hende, og idet hun roligt saa ham ind i Øjnene, sagde hun:

— Sig mig, Hr. Professor, tror De, jeg nu er stærk nok til den sidste Operation? Jeg vilde saa gerne kunne faa et lille Barn.

Brudstykker af Breve fra *Lili Elbe* til hendes tyske Ven i Tiden fra den 14. Juni til den 22. August 1931, sendt fra Dresden.

14. Juni.

..... Efter en kort Undersøgelse besluttede Professor Kreutz at operere mig igen. Det bliver sidste Gang Operationen vil antagelig finde Sted paa Tirsdag, men lov mig, at Grete ikke faar noget at vide om den Det vilde kaste en Skygge over hendes Lykke hun vilde ængste sig for mig, og det er der slet ingen Grund til Jeg er saa glad over igen at være i mit Hjem her paa Frauenklinik Professoren har lovet at læse mine Bekendelser og hjælpe mig med at rette paa dem, hvis det behøves Ogsaa han mener, at de skal sendes ud som en Bog.

Ellers synes jeg, at det er pragtfuldt af ham, at han i Stedet for at hvile paa sine Laurbær, foretrækker at løbe den Risiko endnu engang at operere mig, for at gøre mig helt rask og i Stand til at faa en Mand og eventuelt Børn og derved blive meget lykkelig.

Den Mand har faaet mig til at elske Tyskland, fordi han har faaet mig til at se, hvad det kan rumme af Storhed

Skulde det gaa galt — men det ved jeg, det ikke gør —, saa skal De vide, at jeg dør lykkelig, fordi jeg lige til mit sidste Aandedrag fik Lov til at blive hos ham, jeg skylder mit Liv.

Jeg bliver mere og mere klar over, at det er min moralske Pligt at lade mit Skriftemaal komme ud mellem Menneskene for at lære dem ikke at dømme

16. Juni.

..... Nu er jeg igen lige saa lille, som jeg var i Fjor Jeg tror, jeg skal opereres i Morgen. Jeg er ikke bange for Smerterne Jeg vilde ønske, jeg kunde blive her altid

Jeg sidder ude i Haven nu og da gribes jeg af en ubestemmelig Ængstelse. Saa vandrer jeg omkring mellem Birkene i Parken Hvad er der at være bange for? Jeg ved jo, at alt vil gaa godt selvfølgelig skal jeg ikke dø det vilde jo være et Forræderi over for Livet Skriv til mig det trøster mig. Maaske kommer Bogen ud, medens jeg ligger her.

10. Juli.

..... Jeg er saa svag, saa svag Hvorledes gaar det med Bogen?

18. Juli.

I Dag er det en Maaned siden, at jeg blev opereret det gaar fremad og mine Tanker beskæftiger sig ikke mere med Døden Jeg drømte i Nat, at en Ven tog mig i sine Arme og bar mig langt bort, og jeg var lykkelig Jeg har gaaet saa meget igennem, men alligevel er jeg saa vidunderlig til Mode Nu ved jeg, at jeg er som alle andre Kvinder.

7. August.

..... I Dag talte jeg med Professoren om min Bog og jeg glædede mig over, hvad han sagde om den. I næste Uge tager han paa Ferie.

Tænk Dem, jeg har endnu ikke faaet Lov til at staa op! Men nu kan det ikke vare længe, inden jeg atter er paa Benene.

Jeg tror, der skal staa foran i Bogen:

»Denne Bog handler om mit Liv og min Forvandling, den er skrevet af et Menneske, der endnu er svag og kraftløs«.

13. August.

..... Professoren er rejst Min Tilstand bringer mig til Fortvivlelse. Jeg synes slet ikke, at det gaar fremad og der er Øjeblikke, hvor jeg er saa træt, at jeg næsten ønsker, at jeg maatte dø men det faar jeg ikke Lov til, for jeg ved, at Professoren ikke vil have det.

15. August.

..... Jeg kan ikke skrive noget om min sidste Operation — det var en Afgrund af Lidelser Godt, at Grete intet vidste jeg er endnu saa svag men i September kommer jeg tilbage til København Jeg skal ordne mine Papirer for Claudes Skyld.

17. August.

..... Jeg vil ikke underholde Dem om mine Lidelser men nu er det to Maaneder, den strenge Professor har holdt mig i Sengen Det har været en forfærdelig Tid, og jeg er blevet saa uendelig sløv jeg kommer nok ikke til København førend Slutningen af September.

22. August.

..... Jeg er saa træt, jeg er stadig træt, og jeg ligger endnu i Sengen Næsten hver Dag faar jeg Blomster fra Grete hun er lykkelig. Naar jeg har Kræfter til det, skriver jeg til hende og fortæller hende, at det gaar fremad Hun vilde være kommet, men det vil jeg ikke have Jeg er saa alene og jeg er saa svag saa svag Men naar jeg er længst nede, kommer der Brev fra Claude han venter paa mig kære, kære Claude.

Saa blev der stille om Lili Elbe. Hun skrev kun endnu et Brev. Det var i Begyndelsen af September, og det var til sin Søster:

..... Nu ved jeg, at Døden kommer jeg har drømt om Mo'r i Nat hun tog mig i sine Arme og sagde Lili til mig og Fa'r var der ogsaa«

Den 12. September var Lilis Broder telegrafisk blevet kaldt til Dresden. Hun var da ikke længere i Stand til at tale. Hun kunde kun hviske. Men hendes Øjne straaledede

Hun havde skrevet, at hun vilde have sit sidste Hvilested i Dresden, i Nærheden af Frauenklinik.

Hun gav Broderen sin Haand, og hun smilede til Sygeplejersken, der trofast sad ved Siden af hende.

— Paa Gensyn! Paa Gensyn, lille Søster! hviskede hun.

Saa sov hun ind og vaagnede ikke mere.

Hendes Journal paa Frauenklinik viser, at det ikke var Operationen, hun døde af, men en gammel Nyresygdom, som Andreas havde lidt af i mange Aar, og som nu var blusset op paany. Den umiddelbare Dødsårsag var en Hjertelammelse.

Den 15. September blev Lili Elbe begravet paa Kirkegaarden tæt ved Frauenklinik i Dresden.

